

Box 153
301 05 Halmstad
035-13 70 00
direkt@halmstad.se

Plats: Lokal Kärleken

Sammanträdesdatum: 2024-06-11

Tid: 09:00 - 10:30

Kaffe och fralla serveras utanför lokalen från kl. 08:45

Ordförande: Ella Kardemark

Sekreterare: William Hellberg

Kallade: Ella Kardemark (KD), ordförande
Stefan Pålsson (S), 1:e vice ordförande
Joacim Svensson (SD), 2:e vice ordförande
Victor Rundqvist (C)
Arber Gashi (S)
Gun-Britt Löfdahl (S)
Ewa Sjögren (M)
Conny Hansen (M)
Michael Svensson (S)
Annica Elveroth (L)
Leif Liljebrunn (HLP)

Kommunstyrelsens personal- och ledningsutskotts presidium sammanträder direkt efter personal- och ledningsutskottets sammanträde.

Ärenden	Tid	
1. KS-2024/00036 Val av justerare		
2. KS-2024/00059 Godkännande av dagordning		
3. KS-2024/00304 Information om förslag till ändringar i riktlinje för avfallstaxor 2025 Information (15 minuter, varav 10 minuter föredragning) ██████████	09:00	
4. KS-2024/00034 Beslut om ansökan från tillgänglighetsmiljonen 2024 Beslut (10 minuter, varav 5 minuter föredragning) Karin Back	09:15	KS
5. KS-2024/00197 Godkännande av remissversion av kommunfullmäktiges riktlinje för Halmstads kommuns personalpolitik inför remittering Beslut (15 minuter, varav 10 minuter föredragning) Pernilla Nillius	09:25	
6. KS-2024/00282 Beslut om avvikelse från bilaga J enligt Allmänna bestämmelser för enskild brukare på socialförvaltningen Beslut (10 minuter varav 5 minuter föredragning) Leif I Johansson	09:40	KS
7. KS-2023/00581 Godkännande av remissversion av Halmstads kommuns finansiella riktlinjer 2024 inför remittering Beslut (30 minuter, varav 15 minuter föredragning) Henrik Persson, Josefine Lundahl	09:50	

Ärenden

Tid

8. KS-2024/00026
Information från ordförande och ansvarig chef

10:20

9. KS-2024/00060
Övriga frågor

Ärende KS-2024/00304

Beslutsinstans: Kommunstyrelsens personal- och ledningsutskott

Information om förslag till ändringar i Riktlinje för avfallstaxor 2025

Sammanfattning av informationsärendet

Informationsärendet syftar till att ge en bild över de ändringar som föreslås av HEM i den årliga justeringen av gällande avfallstaxa (230921 KF §103) och hur prisjusteringen påverkar kommunens invånare och verksamhetsutövare.

Grunden för avfallstaxan regleras i 27 kap. 4-6 §§ miljöbalken. Avfallstaxan avser kommunens samlade kostnader för hantering av avfall under kommunalt ansvar (tidigare kallat hushållsavfall) enligt 15 kap. 20 § miljöbalken, den så kallade renhållningsskyldigheten. Avfallstaxan kan också användas som styrmedel för att stimulera intentionerna i kommunens avfallsplan (181219 KF §216). I övrigt gäller självkostnads- och likställighetsprinciperna enligt kommunallagen.

Informationsunderlag

1. -

Samhällsutvecklingsavdelningen

Marie-Helene Bergstrand, Hållbarhetsstrateg

Ärende KS-2024/00034

Beslutsinstans: Kommunstyrelse

Ärendets ursprung: Ansökan

Tillgänglighetsmiljonen 2024

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen beslutar att bifalla kulturnämndens ansökan Kulturupplevelse med digitala glasögon.
2. Kommunstyrelsen beslutar att bifalla hemvårdsnämndens ansökan Kulturupplevelse med VR.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige avsätter årligen en miljon kronor och som delas ut av kommunstyrelsen. Till projekt som utvecklar kommunkoncernens arbete med tillgänglighet för personer med olika funktionsnedsättningar. Syftet med tillgänglighetsmiljonen är att utveckla kommunkoncernens arbete med tillgänglighetsfrågor för att skapa en mer inkluderande kommun.

Tillgänglighetsmiljonen är en möjlighet för kommunala nämnder och styrelser att genomföra projekt som tillför verksamheten nya erfarenheter och kunskaper när det gäller tillgänglighet för personer med olika funktionsnedsättningar.

Enligt riktlinjen för ansökan om medel ur tillgänglighetsmiljonen ska Halmstads kommunala funktionsrättsråd behandla inkommen ansökan för att sedan skicka vidare till kommunstyrelsen för beslut. Två nya ansökningar har inkommit. En från kulturnämnden och en från hemvårdsnämnden.

Ärendets beredning

Kommunledningsförvaltningen, samhällsutvecklingsavdelningen
Kommunala funktionsrättsrådet 2024-05-16 §13
Kulturnämnden, ordförandebeslut 2024-04-25
Hemvårdsnämnden, ordförandebeslut 2024-04-10

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Enligt riktlinjen för tillgänglighetsmiljonen framgår att syftet är att utveckla arbetet med tillgänglighetsfrågor för att utveckla en mer inkluderande kommun. Tillgänglighetsmiljonen är en möjlighet för samtliga kommunala nämnder och styrelser att genomföra projekt som tillför verksamheten nya erfarenheter och kunskaper när det gäller tillgänglighet för personer med olika funktionsnedsättningar. Projektet ska inte inrymmas i nämndens eller styrelsens ordinarie budget. Sökbara medel i tillgänglighetsmiljonen för 2024 är 1 000 000 kronor. Kommunstyrelsen har hittills i år inte beviljat någon ansökan.

Analys

Analys av förslaget

Kulturnämnden har skickat in ansökan *Kulturupplevelse med digitala glasögon*. Ansökan handlar om att ta fram ett utbildningsupplägg där tre VR-filmer ska produceras: en guidad stadsvandring med Hallands konstmuseum, en guidad visning av Halmstadgruppens utställning i det nyöppnade Mjellby konstmuseum samt en guidad visning av de konstnärliga gestaltningarna på Hallands konstmuseum. Medlen ska användas för utbildningsgenomförandet samt utrustning för VR-produktion.

Enligt ansökan så är syftet med projektet att skapa ett mer inkluderande kulturliv för personer med funktionsnedsättning. Målet är att kontinuerligt producera och erbjuda digitala kulturupplevelser i VR-format för socialförvaltningen och hemvårdsförvaltningens brukare och kunder.

Projektet är ett samarbete mellan hemvårdsförvaltningen, kulturförvaltningen och socialförvaltningen. Ansökan är på 53 500 kr.

Kommunala funktionsrättsrådet ställer sig positiva till ansökan och föreslår att kommunstyrelsen tillstyrker kulturnämndens ansökan med 53 500 kronor. Funktionsrättsrådet anser att projekten kommer att tillgängliggöra det lokala konstutbudet för målgrupper som annars skulle ha svårt att kunna tillgodogöra sig utbudet. Att använda VR på detta sätt, för den här målgruppen, i Halmstad, är oprövat. Det är även positivt att nämnderna samarbetar kring projekten.

Projektet kommer att kunna ge nya erfarenheter och kunskaper till hur kultur kan tillgängliggöras med hjälp av VR-teknik. Kommunledningsförvaltningen ställer sig bakom kommunala funktionsrättsrådets bedömning och föreslår att kommunstyrelsen beslutar att bevilja kulturnämndens ansökan på 53 500 kronor.

Hemvårdsnämnden har skickat in en ansökan *Kulturupplevelse med VR*. Projektets syfte handlar om att tillgängliggöra upplevelser och kultur med digitala lösningar för att bredda deltagandet i det lokala kulturlivet. Ett digitaliserat kulturutbud, i VR-format, skapar en känsla av att vara fysiskt ”på plats” där kulturupplevelsen presenteras. Användaren kan obehindrat röra sig runt i miljön och få en helhetsupplevelse, vilket också förstärker kulturupplevelsen.

Projektet är ett samarbete mellan hemvårdsförvaltningen, kulturförvaltningen och socialförvaltningen. Ansökan är på 58 500 kr.

Kommunala funktionsrättsrådet ställer sig positiva till ansökan och föreslår att kommunstyrelsen tillstyrker kulturnämndens ansökan med 58 500 kronor. Funktionsrättsrådet anser att projekten kommer att tillgängliggöra det lokala konstutbudet för målgrupper som annars skulle ha svårt att kunna tillgodogöra sig utbudet. Att använda VR på detta sätt, för den här målgruppen, i Halmstad, är oprövat. Det är även positivt att nämnderna samarbetar kring projekten.

Projektet kommer att kunna ge nya erfarenheter och kunskaper till hur kultur kan tillgängliggöras med hjälp av VR-teknik. Kommunledningsförvaltningen ställer sig bakom kommunala funktionsrättsrådets

bedömning och föreslår att kommunstyrelsen beslutar att bevilja hemvårdsnämndens ansökan på 58 500 kronor.

Hållbarhetsanalys

Ekonomiska konsekvenser:

+ 1 000 000
- 53 500
- 58 500
= 888 000

Sociala konsekvenser:

Utifrån kulturnämndens och hemvårdsnämndens ansökningar som kommunledningsförvaltningen föreslår ska beviljas så kommer fler invånare med funktionsnedsättning i Halmstads kommun bli mer delaktiga i kulturlivet. Detta är positivt för en stark samhällsgemenskap och bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges mål 2: *Halmstad ska vara en trygg kommun med en stark samhällsgemenskap.*

Ärendets beslutsgång

Kommunstyrelsen
Kommunstyrelsens personal- och ledningsutskott

Beslutsunderlag

1. Delegationsbeslut, ordförandebeslut, kulturnämnden 2024-04-25
2. Ansökan kulturnämnden - Kulturupplevelse med digitala glasögon
3. Delegationsbeslut, ordförandebeslut, hemvårdsnämnden 2024-04-10
4. Ansökan hemvårdsnämnden – Kulturupplevelse med VR
5. Protokollsutdrag Kommunala funktionsrättsrådet 2024-05-16 §13
6. [Riktlinje för ansökan om medel ur tillgänglighetsmiljonen 2024 \(halmstad.se\)](#)

Information om beslutet

Kulturnämnden
Hemvårdsnämnden
Kommunala funktionsrättsrådet

Kommunledningsförvaltningen

Lisa Almér Rönnberg, förvaltningschef/bolagschef
Susanna Hjortenholt, avdelningschef eller motsvarande
Karin Back, handläggare, Tillväxtstrateg

Ärende KN-2024/00088

Beslutsinstans: Kulturnämnden, ordförandebeslut

Ansökan om medel ur tillgänglighetsmiljonen 2024 för kulturupplevelse med digitala glasögon/VR

Beslut

Ansökan avser medel för utbildningsgenomförande samt utrustning till VR-produktion. VR-glasögon finns redan på plats.

Tillsammans med GIS-enheten så kommer ett utbildningsupplägg att tas fram där tre VR-filmer ska produceras, en filmad stadsvandring med Hallands konstmuseum, en film med konstverk från nyöppningen av Mjellby konstmuseum samt en film med konstnärliga utsmyckningar på Hallands konstmuseum. Med en ökad kunskapsnivå för VR-produktion så kommer kulturförvaltningen själva att kunna producera kulturupplevelser i VR-format, vilket skapar flexibilitet då förvaltningen inte är beroende av en extern part för att producera digitala kulturupplevelser.

Det filmade materialet kan sedan läggas direkt in på hemvårdsförvaltningens och socialförvaltningens VR-plattor och enkelt nå ut till deras kunder och brukare.

Syftet är att digitalisera det lokala kulturutbudet och att erbjuda kulturupplevelser i VR-format för att skapa ett mer inkluderande kulturliv för våra kommuninvånare, som är en del av hemvårdsförvaltningens och socialförvaltningens verksamheter.

Undertecknad beslutar att på kulturnämndens vägnar godkänna ansökan om 53 500 kronor ur tillgänglighetsmiljonen för projektet *kulturupplevelse med digitala glasögon/VR*.

För kulturnämnden

Ansökan om medel ur tillgänglighetsmiljonen

Syftet med Halmstads kommuns tillgänglighetsmiljon är att utveckla kommunkoncernens arbete med tillgänglighetsfrågor för att skapa en mer inkluderande kommun. Tillgänglighetsmiljonen är en möjlighet för kommunala nämnder och styrelser att stärka detta arbete genom att söka nya praktiska och teoretiska lösningar på konkreta tillgänglighetsproblem för personer med olika funktionsnedsättningar. Detta gäller tillgänglighet ur flera perspektiv, så väl fysisk- som psykisk- och social tillgänglighet.

Projektnamn

Kulturupplevelse med digitala glasögon

Datum

12/3-2024

Sökande nämnd/styrelse

Kulturnämnden

Projektansvarig

██████████, kulturproducent enhet upplevelse

Sökt summa

53500kr

Projektbeskrivning (detta ska vi göra)

Hemvårdsförvaltningen och kulturförvaltningen har under de senaste åren arbetat med VR-projektet "Konst med digitala glasögon" som gjorts i samarbete med GIS-enheten och högskolan i Halmstad. Syftet med projektet har varit att tillgängliggöra det lokala konstutbudet för hemvårdsförvaltningens kunder som haft svårt att ta del av det. Projektet fick ett positivt mottagande av de äldre och hemvårdsförvaltningen upphandlade VR-utrustning (glasögon och plattor). Parallellt med detta så upphandlade även socialförvaltningen VR-utrustning för sina brukare. Med VR-utrustning på plats så vill vi nu påbörja nästa steg och digitalisera det lokala kulturutbudet. Tillsammans med GIS-enheten kommer ett utbildningsupplägg tas fram där tre VR-filmer ska produceras: en guidad stadsvandring med Hallands konstmuseum, en guidad visning av Halmstadgruppens utställning i det nyöppnade Mejllby konstmuseum samt en guidad visning av de konstnärliga gestaltningarna på Hallands konstmuseum. Utbildningen kommer i ett första skede erbjudas till kulturproducenter och konstpedagoger inom kulturförvaltningen. Med en ökad kunskapsnivå för VR-produktion så kommer kulturförvaltningen själva kunna producera kulturupplevelser i VR-format. Det filmade materialet kan, efter redigering, läggas in på hemvårdsförvaltningen och socialförvaltningens VR-plattformar och enkelt nå ut till deras kunder och brukare. I denna ansökan söker vi medel för utbildningsgenomförandet samt utrustning för VR-produktion.

Projektets syfte och mål (detta vill vi uppnå)

Syftet med projektet är att skapa ett mer inkluderande kulturliv för personer med funktionsnedsättning. Målet är att kontinuerligt producera och erbjuda digitala kulturupplevelser i VR-format för socialförvaltningen och hemvårdsförvaltningens brukare och kunder.

Projektets budget (planerade intäkter och utgifter)

Se bifogad budget.

Tidsplan (under vilken period ska projektet fortgå)

Tidsplanen avser året 2024. Juni: utbildning i VR-produktion för kulturproducenter och konstpedagoger. Juni-aug: inspelning stadsvandring. Sep: publicering stadsvandring. Aug-sep: inspelning nyöppning av Mjellby. Sep-okt: publicering nyöppning Mjellby. Okt-nov: inspelning konstnärlig utsmyckning Hallands konstmuseum. Nov-dec: publicering konstnärlig utsmyckning.

Beskriv på vilket sätt projektet skall tillföra kommunen nya erfarenheter och kunskaper när det gäller tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet - det är ett av målen inom den kommunala, regionala och nationella kulturpolitiken. Tyvärr ser vi att brukare och kunder med funktionsnedsättning inom hemvårdsförvaltningen och socialförvaltningen ibland upplever svårigheter att ta sig till de fysiska platser där kulturutbudet presenteras. Genom att digitalisera kulturupplevelser ökar vi tillgängligheten och breddar deltagandet i det lokala kulturlivet. Ett digitaliserat kulturutbud, i VR-format, skapar en immersiv upplevelse där användaren får en känsla av att vara fysiskt "på plats" där kulturupplevelsen presenteras. Användaren kan obehindrat röra sig runt i miljön och få en helhetsupplevelse, vilket också förstärker kulturupplevelsen. I dagsläget erbjuder kulturförvaltningen endast denna helhetsupplevelse genom fysiska besök.

Projektet ska inte inrymmas i nämndernas/styrelsernas ordinarie och fastslagna budget. Det ska finnas en plan på en fortsättning i ordinarie verksamhet eller nyttan av projektet i framtida verksamhet. Beskriv på vilket sätt.

Genom att vi utbildar personal inom kulturförvaltningen så kan vi hålla produktionen och kunskapen internt. Utan en extern part inblandad skapas en större frihet, både ekonomiskt och tidsmässigt, men även för att kunna använda VR-materialet som ett komplement till befintlig verksamhet. Samarbeten mellan enheter, förvaltningar och institutioner kan lättare skapas och blir mindre tungrovt när vi själva sitter på kompetensen. Detta leder till att kulturförvaltningens verksamheter kommer nå ut till fler och bli tillgängligt även för de målgrupper där den fysiska platsen tidigare varit otillgänglig.

Ansökan om medel ur tillgänglighetsmiljonen kan lämnas kontinuerligt under året och behandlas vid närmsta förestående sammanträde med kommunala funktionsrättsrådet (KFR). Funktionsrättsrådet föreslår kommunstyrelsen att besluta tillstyrkan eller avslag. Kommunstyrelsen beslutar slutligen om tilldelning av medel.

Projekt som blivit tilldelade medel skall vid projektets avslut redovisa projektets resultat, nytta, effekter samt fortsättningen av projektet till funktionsrättsrådet.

Ansökan om medel ur tillgänglighetsmiljonen skickas till socialnämndens diarium - funktionsrättskonsulent. Ansökan görs via denna blankett. Endast nämnder/styrelser får söka medel. Ansökan ska även innehålla justerat protokollsutdrag från sökande nämnd/styrelse.

För ytterligare information kontakta kommunens funktionsrättskonsulent

Beslut om ansökan om medel ur tillgänglighetsmiljonen för licenskostnader VR-utrustning inom projekt "Kulturupplevelse med VR"

Beslut

Hemvårdsnämnden godkänner ansökan om medel ur tillgänglighetsmiljonen enligt förslag i bilaga 1 till föreliggande tjänsteskrivelse.

Ärendet

Kommunfullmäktige avsätter årligen en miljon kronor till olika projektet som ska tillföra kommunen nya erfarenheter och kunskaper när det gäller tillgängligheten för personer med funktionsvariationer. Det är nämnden eller styrelsen som beslutar att lämna in en projektansökan till kommunstyrelsen. Ansökan bereds och beslutas av kommunstyrelsen efter rekommendation av det kommunala funktionsrättsrådet.

Syftet med tillgänglighetsmiljon är att utveckla kommunkoncernens arbete med tillgänglighetsfrågor för att skapa en mer inkluderande kommun. Tillgänglighetsmiljonen är en möjlighet för kommunala nämnder och styrelser att stärka detta arbete genom att söka nya praktiska och teoretiska lösningar på konkreta tillgänglighetsproblem för personer med olika funktionsnedsättningar. Detta gäller tillgänglighet ur flera perspektiv, så väl fysisk- som psykisk- och social tillgänglighet.

Beslutsunderlag

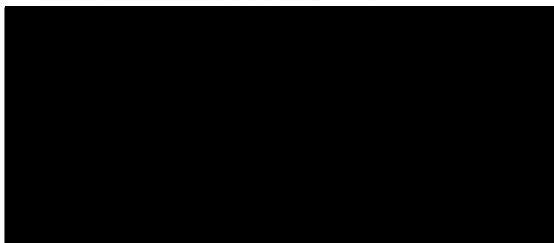
1. Ansökan om medel ur tillgänglighetsmiljonen, förslag daterat 2024-04-10.

Information om beslutet

Kopia av beslut jämte bilaga 1 till socialförvaltningen.

Beslut i ärendet fattas med stöd av delegation, del A nr. 1 i hemvårdsnämndens delegationsordning (fastställd av hemvårdsnämnden den 26 april 2023, HN § 49), med anledning av att ärendet bedöms vara så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas.

För hemvårdsnämnden

Ansökan om medel ur tillgänglighetsmiljonen

Syftet med Halmstads kommuns tillgänglighetsmiljon är att utveckla kommunkoncernens arbete med tillgänglighetsfrågor för att skapa en mer inkluderande kommun. Tillgänglighetsmiljonen är en möjlighet för kommunala nämnder och styrelser att stärka detta arbete genom att söka nya praktiska och teoretiska lösningar på konkreta tillgänglighetsproblem för personer med olika funktionsnedsättningar. Detta gäller tillgänglighet ur flera perspektiv, så väl fysisk- som psykisk- och social tillgänglighet.

Projektnamn

Kulturupplevelse med VR

Datum

240410

Sökande nämnd/styrelse

Hemvårdsförvaltningen

Projektansvarig

██████████, enhetschef Förebyggande verksamhet

Sökt summa

58500

Projektbeskrivning (detta ska vi göra)

Hemvårdsförvaltningen och kulturförvaltningen har tillsammans arbetat med VR-projektet "Konst med digitala glasögon" som gjorts i samarbete med GIS-enheten och högskolan i Halmstad. Syftet med projektet var att tillgängliggöra det lokala konstutbudet för hemvårdsförvaltningens kunder som haft svårt att ta del av det. Projektet fick ett positivt mottagande av våra kunder och hemvårdsförvaltningen upphandlade VR-utrustning (glasögon och plattor). För att använda VR utrustningen krävs en licens för att ta del av kulturutbud och upplevelser. I upphandlingen som gjordes finns även produktion av en lokal film inräknat som ska göras i samarbete med kulturförvaltningen. VR utrustningen ska användas på våra äldreboenden och mötesplatser för att tillgängliggöra kultur och upplevelser för personer som inte kan ta sig till de aktiviteter som samhället erbjuder. Med VR-utrustning på plats så vill vi nu påbörja nästa steg i samarbetet med kulturförvaltningen genom att tillgängliggöra det lokala, digitala kulturutbud som Kulturförvaltningen planerar att ta fram. Kulturförvaltningen har ansökt om projektmedel för att tillsammans med GIS-enheten ta fram tre VR-filmer: en guidad stadsvandring med Hallands konstmuseum, en guidad visning av Halmstadgruppens utställning i det nyöppnade Mejllby konstmuseum samt en guidad visning av de konstnärliga gestaltningarna på Hallands konstmuseum. Det filmade materialet kan, efter redigering, läggas in på hemvårdsförvaltningens VR-plattformar och enkelt nå ut till våra kunder.

Projektets syfte och mål (detta vill vi uppnå)

Alla ska ha möjlighet att delta i upplevelser och kulturliv. Vi vill därför fortsätta arbetet med att tillgängliggöra upplevelser och kultur med digitala lösningar. Hemvårdsnämndens mål är att skapa digitala mötesplatser och VR kan vara en av de möjligheter till öka tillgängligheten och breddar deltagandet i det lokala kulturlivet. Ett digitaliserat kulturutbud, i VR-format, skapar en känsla av att vara fysiskt "på plats" där kulturupplevelsen presenteras. Användaren kan obehindrat röra sig runt i miljön och få en helhetsupplevelse, vilket också förstärker kulturupplevelsen.

Projektets budget (planerade intäkter och utgifter)

Klicka eller tryck här för att ange text.

Tidsplan (under vilken period ska projektet fortgå)

Projektet syftar till att använda VR som en naturlig del i vårt lokala kultur och upplevelse arbete för personer som annars har svårt att delta i. Då projektet är ett samarbete med kulturförvaltningen kommer filmerna spelas in och presenteras under hösten 2024. Innan filmen är klar ska projektet bidra till att introducera VR på alla våra boenden (via konceptansvariga) och mötesplatser (via aktivitetsledare). Vi har idag en licens på befintlig VR-utrustning som löper ut i september. Projektet skulle pågå under perioden sept 2024- sept 2025.

Beskriv på vilket sätt projektet skall tillföra kommunen nya erfarenheter och kunskaper när det gäller tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

Hemvårdsförvaltningens kunder kan ha både fysiska som sociala funktionshinder och därmed har svårigheter att ta del av det lokala kultur och upplevelse utbudet. Kommunen behöver arbeta för att tillgängliggöra kultur och upplevelseutbud och VR är en del som kan bidra till denna utveckling.

Projektet ska inte inrymmas i nämndernas/styrelsernas ordinarie och fastslagna budget. Det ska finnas en plan på en fortsättning i ordinarie verksamhet eller nyttan av projektet i framtida verksamhet. Beskriv på vilket sätt.

Användandet av VR utrustning är i sin uppstartsfas och har inte testats av alla boenden ännu. För att kunna fortsätta använda VR behöver projektiden visa om VR är ett bra sätt att göra det lokala utbudet tillgängligt. Om projektet har ett gott utfall kan det i förlängningen finnas en möjlighet att ha gemensamma licenser i hemvårdsförvaltningen som samordnas av aktivitetsledare eller på det enskilda boendet av konceptansvariga. Genom samarbete, där kulturförvaltningen utbildar sig i VR produktion, kan vi hålla produktionen och kunskapen internt, vilket möjliggör att våra kunder får fortsatt utbud av kulturen.

Ansökan om medel ur tillgänglighetsmiljonen kan lämnas kontinuerligt under året och behandlas vid närmsta förestående sammanträde med kommunala funktionsrättsrådet (KFR). Funktionsrättsrådet föreslår kommunstyrelsen att besluta tillstyrkan eller avslag. Kommunstyrelsen beslutar slutligen om tilldelning av medel.

Projekt som blivit tilldelade medel skall vid projektets avslut redovisa projektets resultat, nytta, effekter samt fortsättningen av projektet till funktionsrättsrådet.

Ansökan om medel ur tillgänglighetsmiljonen skickas till socialnämndens diarium - funktionsrättskonsulent. Ansökan görs via denna blankett. Endast nämnder/styrelser får söka medel. Ansökan ska även innehålla justerat protokollsutdrag från sökande nämnd/styrelse.

För ytterligare information kontakta kommunens funktionsrättskonsulent

KFR § 13

Dnr SN SN-2024/00088

Tillgänglighetsmiljonen 2024

Beslut

1. Kommunala funktionsrättsrådet ställer sig positiva till ansökan ”ansökan om medel ur tillgänglighetsmiljonen 2024 för kulturupplevelser med digitala glasögon/VR” från Kulturnämnden och föreslår att Kommunstyrelsen tillstyrker ansökan med 53 500 kr och sänder den vidare till Kommunstyrelsen för beslut.

2. Kommunala funktionsrättsrådet ställer sig positiva till ansökan ”licenskostnader VR utrustning inom projekt kulturupplevelser med VR” från Hemvårdsnämnden och föreslår att Kommunstyrelsen tillstyrker ansökningen med 58 500kr och sänder den vidare till Kommunstyrelsen för beslut. .

Ärendet

Ewa Sjögren och Sandra är jäviga i ärendena så de lämnade rummet.

Hemvårdsnämnden och Kulturnämnden ansöker om medel ur Tillgänglighetsmiljonen 2024. Ansökningarna hänger samma i ett gemensamt utvecklingsprojekt som handlar om att tillgängliggöra kulturutbud i kommunen genom digitala glasögon/VR.

Kulturnämnden och Hemvårdsnämnden har inkommit med två separata ansökningar med ett gemensamt syfte.

Funktionsrättsrådets arbetsutskott resonerar att projektförslagen kommer att tillgängliggöra det lokala konstutbudet för målgrupper som annars skulle ha svårt att kunna tillgodogöra sig utbudet. Att använda VR på detta sättet, för denna målgruppen, i Halmstad, är oprövat. Arbetsutskottet resonerar även att det är fördelaktigt att nämnderna samarbetar kring projektförslagen.

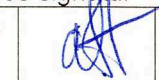
Förslag till beslut

1. Kommunala funktionsrättsrådet ställer sig positiva till ansökan ”ansökan om medel ur tillgänglighetsmiljonen 2024 för kulturupplevelser med digitala glasögon/VR” från Kulturnämnden och föreslår att Kommunstyrelsen tillstyrker ansökan med 53 500 kr och sänder den vidare till Kommunstyrelsen för beslut.

2. Kommunala funktionsrättsrådet ställer sig positiva till ansökan ”licenskostnader VR utrustning inom projekt kulturupplevelser med VR” från Hemvårdsnämnden och föreslår att Kommunstyrelsen tillstyrker ansökningen med 58 500kr och sänder den vidare till Kommunstyrelsen för beslut.

Justeraandes signatur

Utdragsbestyrkande

				
---	---	--	--	--

Beslutsgång.

Göran yrkar på avslag.

Ordförande yrkar på att tillstyrka AU:s förslag

Omröstning begärs.

Funktionsrättsrådet godkänner följande beslutsordning:

Ja-röst för tillstyrkan.

Nej-röst för avslag.

Följande ledamöter röstar ja: Anna, Ewa Berg, Niclas, Pernilla, Annelie, Daniel, Maritha.

Följande ledamöter röstar nej: Linné, Göran.

Följande ledamöter avstår från att rösta: Camilla.

Med 7 röster för ja, 2 röster för nej samt 1 avstår beslutar Funktionsrättsrådet att tillstyrka både Hemvårdsnämndens och Kulturnämndens ansökningar ur Tillgänglighetsmiljonen.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

				
---	---	--	--	--

Ärende KS-2024/00197

Beslutsinstans: Kommunstyrelsens personal- och ledningsutskott
Ärendets ursprung: Kommunledningsförvaltningen

Godkännande av remissversion av kommunfullmäktiges riktlinje för Halmstads kommuns personalpolitik inför remittering

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens personal- och ledningsutskott beslutar att godkänna remissversion av *Kommunfullmäktiges riktlinje för Halmstads kommuns personalpolitik*.

Sammanfattning av ärendet

Nuvarande policy för Halmstads kommuns övergripande personalpolitik 2015–2023 har förlängts till och med 2024-12-31 och behöver revideras. De huvudsakliga områdena i riktlinjen för detta policy är fortsatt aktuella och giltiga. I samband med att ny riktlinje för Halmstads kommuns personalpolitik antas kommer antalet befintliga styrdokument inom personalpolitiken att ses över och eventuellt reduceras.

Förslaget på ny riktlinje har arbetats fram efter samråd med sakkunniga inom HR professionen, fackliga företrädare samt med kunniga representanter från förvaltningar och bolag. För en bredare förankring är nästa steg en remittering till förvaltnings- och bolag, vilket sker efter att kommunstyrelsens personal- och ledningsutskott fattar beslut om att godkänna föreslagen remissversion av riktlinje. Alla nämnder och bolag kommer att vara välkomna att besvara remissen.

Ärendets beredning

Kommunledningsförvaltningens HR avdelning har berett ärendet. Samråd har skett i koncernledningen, CESAM samt i HR-råd.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Halmstads kommun har en policy för Halmstads kommuns övergripande personalpolitik gällande åren 2015–2023 som beslutades av kommunfullmäktige, 2015-10-27 § 120. 2023-11-23 § 150 beslutade KF att förlänga policy för Halmstads kommuns övergripande personalpolitik till och med 2024-12-31. I huvudsak är den fortfarande aktuell men det finns behov av att uppdatera utifrån vår tillitsbaserade styrning, utvecklande ledar- och medarbetarskap och ledningsfilosofi. Vidare syfte är att se över och reducera antalet styrande dokument inom personalpolitiken.

Analys

Analys av förslaget

Riktlinjen för Halmstads kommuns personalpolitik utgör ett ramverk och pekar ut riktningen för Halmstads kommuns personalpolitik. Syftet med Riktlinje för Halmstads kommuns personalpolitik är

att definiera principer för kommunens personalpolitik, utveckla kommunen i riktning mot visionen och verksamhetens mål samt utveckla Halmstads kommun som en attraktiv arbetsgivare.

Kommunfullmäktige överlåter till kommunstyrelsen att ge tolknings- och tillämpningsanvisningar till denna riktlinje.

Hela förslaget till ny riktlinje kan läsas i sin helhet i bilaga 2

Hållbarhetsanalys

-

Ärendets beslutsgång

Kommunstyrelsens personal- och ledningsutskott

Beslutsunderlag

1. Policy för Halmstads kommuns övergripande personalpolitik 2015–2023
2. Riktlinje för Halmstads kommuns personalpolitik

Information om beslutet

Samtliga nämnder och bolagsstyrelser

Kommunledningsförvaltningen

Mattias Rossköld, kommundirektör
Tommy Hallén, HR-direktör
Pernilla Nillius, handläggare,

POLICY FÖR HALMSTADS KOMMUNS ÖVERGRIPANDE PERSONALPOLITIK 2015 - 2023

Antagen av kommunfullmäktige 2015-10-27, § 120

Bakgrund

Denna policy beskriver den övergripande personalpolitiken (Human Resources) i Halmstads kommun. En mer detaljerad beskrivning av personalpolitiken för stöd i utveckling av verksamheter, arbetsplatser och medarbetare utgörs av en riktlinje för Halmstads kommuns personalpolitik, som beslutas av kommunstyrelsen.

Syfte

Halmstads kommuns övergripande personalpolitik ska:

- Utveckla Halmstads kommun i riktning mot visionen och verksamhetens mål.
- Utveckla Halmstads kommun som attraktiv arbetsgivare för nuvarande och framtida medarbetare.

Definitioner

Human Resources (HR) handlar om hur vi bäst tar till vara och utvecklar de mänskliga resurserna i organisationen i syfte att skapa värde för verksamheten.

Halmstads kommuns definition av begreppet kompetens är ”att ha kunskap, vilja och förmåga att hantera de situationer som uppdraget kräver”.

Styrande principer

- Policy för Halmstad kommuns övergripande personalpolitik utgår från den *värdegrund* och *vision* som kommunfullmäktige antagit.
- Utgångspunkten i denna policy är att vårt interna förhållningssätt till varandra och vårt arbete har en direkt koppling till invånarens upplevda kvalitet i det vi levererar.
- Halmstads kommuns personalidé lyder: ”*Halmstads kommuns vision blir verklig genom **delaktiga** och **nytänkande** medarbetare, som med stöd av **tydliga uppdrag** och ett **engagerat ledarskap** förenar **utveckling** av sig själva och sina verksamheter med **balans i livet.**”*

- Halmstads kommuns personalpolitik ska präglas av jämställdhet och mångfald, som visar sig i form av respekt, lika värde och metoder för att ta till vara värdet av olikheter.
- När vi agerar i vardagen och möter våra invånare/kunder gör vi det utifrån ledorden: “Tillsammans”, “Tillgänglighet och lyhördhet”, “Professionellt och respektfullt bemötande” samt “Engagemang och vilja att göra saker bättre”. Dessa ord gäller i lika hög grad det interna förhållningssätt inom Halmstads kommun.
- Halmstads personalpolitik omfattas av områdena medarbetarskap, ledarskap, kompetens, hälsa och arbetsmiljö samt lön och villkor. Dessa delar hänger tätt ihop och skapar tillsammans en målbild för kommunens HR-arbete:

Medarbetarskapet i Halmstads kommun ska kännetecknas av ett positivt förhållningssätt, vilja att arbeta i riktning emot verksamhetens mål, att bidra utifrån sin erfarenhet och att ta ansvar för att göra saker bättre.

Ledarskap i Halmstads kommun handlar om att få människor omkring sig att med beslutsamhet och entusiasm sträva mot samma mål. Halmstads kommuns ledare ska skapa delaktighet och visa tillit och omtanke på ett sätt som får medarbetarna att vilja bidra och ta ansvar.

Kompetens - Halmstads kommun ska utveckla och attrahera kompetens genom bland annat erfarenhetsutbyte, gränslöst samarbete, tydliga uppdrag samt på individnivå utvecklingsplaner och motiverande medarbetarmål.

Hälsa och arbetsmiljö - Halmstads kommun ska arbeta för en god hälsa och arbetsmiljö genom att bland annat erbjuda olika former av hälsoförebyggande insatser, tidigt involvera och kommunicera i samband med förändringar, sätta fokus på arbetsklimat samt kontinuerligt utvärdera och följa upp arbetsmiljön.

Lön och villkor - För Halmstads kommun är lön och villkor verktyg för att utveckla och styra verksamheten mot målen. Medarbetarna ska veta att lönen står i proportion till resultat, känna till lönekriterierna och därmed förstå hur de kan påverka sin egen lön.

Avgränsningar och omfattning

- Policy för Halmstads kommuns övergripande personalpolitik ska följas och användas av Halmstads kommuns alla förvaltningar och nämnder samt alla kommunala bolag och bolagsstyrelser.

- Halmstads kommuns personalpolitik, beskriven i den mer detaljerade riktlinjen, ska kommuniceras till medarbetare och chefer och det ska vara tydligt att man förväntas agera aktivt för att uppnå intentionerna i denna.
- Respektive chef bär ansvaret för att som en del av ordinarie verksamhetsutveckling formulera mål och i vardagen verka aktivt för att utveckla arbetsplatsen och medarbetarna i riktning mot den målbild som beskrivs i policyn och riktlinjen.
- På förvaltnings- och bolagsnivå ska jämställdhetsmål, hälso- och arbetsmiljömål och mål som rör personalpolitiken i stort utgöra en del av verksamhets-/affärsplanen.
- Kommunens policy för Halmstads kommuns övergripande personalpolitik kompletteras med djupare policier i sakområden som exempelvis lön eller pensioner. Den kan också preciseras genom av kommunstyrelsen fattade riktlinjer samt genom rutiner på tjänstemannanivå.

Ansvar

I kommunerna är de förtroendevalda de yttersta arbetsgivarrepresentanterna och därmed också huvudansvariga för personalpolitiken.

De förtroendevalda i varje nämnd respektive styrelse har det yttersta ansvaret för att inom det av kommunfullmäktige beslutade verksamhetsområdet arbeta i riktning mot den målbild som beskrivs i HR-policyn. I ansvaret ligger att skapa förutsättningar för att nå målbilden genom att se till att chefer och arbetsledare får ett väldefinierat uppdrag med befogenheter, resurser och kompetens som möjliggör efterlevnad av policyn.

De delar av policyn och tillika riktlinjen som handlar om arbetsmiljö regleras i ”Riktlinje för ansvar och fördelning av arbetsmiljöuppgifter inom Halmstads kommun”.

En fördjupad beskrivning av ledning, styrning samt arbetsformer för HR-arbetet ska beslutas av kommunstyrelsen.

Uppföljning

Uppföljning av policyn ur ett medarbetarperspektiv görs i medarbetarsamtalet, vid APT samt genom medarbetarundersökningar. Frågor som rör systematiken i arbetet utifrån policyn för personalpolitik har Halmstads kommun valt att inkludera i den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Som förtroendevald skall man regelbundet efterfråga information och följa upp hur arbetet med personalpolitiken bedrivs.

Jämställdhetsmål, hälso- och arbetsmiljömål och mål som rör personalpolitiken i stort ska följas upp i verksamhetsberättelse/årsredovisning och delårsrapporter. I de fall det finns stora avvikelser från målbilden ska åtgärder vidtas snarast.

Riktlinje för Halmstads kommuns personalpolitik

Kommunfullmäktige

Dokumenttyp	Framtagen av	Beslutad av	Giltighet	Gäller
☐ Plan ☒ Riktlinje ☐ Rutin ☐ Handbok	☐ Avdelningen för ekonomi och upphandling ☐ Avdelningen för ledningsstöd ☒ HR-avdelningen ☐ Tillväxtavdelningen ☐ Kommunikationsavdelningen ☐ Avdelningen för styrning och utveckling ☐ Samhällsbyggnadskontoret ☐ Kommunledningsförvaltningens stab	Kommunfullmäktige	☒ Gäller från och med: 2025-01-01 ☐ Gäller till och med: ☐ Gäller tillsvidare	☒ Förvaltningar ☒ Bolag

Inledning

Riktlinjen för Halmstads kommuns övergripande personalpolitik utgör ett ramverk och pekar ut riktningen för Halmstads kommuns personalpolitik.

Personalpolitiken utgår från kommunens grunduppdrag enligt statliga och kommunala styrande dokument. Personalpolitiken utgår också från kommunens värdegrund och tillsammans med grunduppdraget bidrar det till förverkligandet av Halmstads kommuns vision.

Hur Halmstads kommuns personalpolitik ska tillämpas och vilka arbetsätt som gäller finns konkretiserat i kommunstyrelsens riktlinjer samt i rutiner från kommunledningsförvaltningen.

Syfte

Halmstads kommuns övergripande personalpolitiska riktlinje ska:

- Definiera principerna för Halmstads kommuns personalpolitik
- Utveckla Halmstads kommun i riktning mot visionen och verksamhetens mål
- Utveckla Halmstads kommun som attraktiv arbetsgivare.

Styrande principer

Kommunens personalpolitik:

- har ett helhetsperspektiv. Det innebär att den omfattar all verksamhet och alla organisatoriska nivåer.

- bygger på dialog. Det betyder att vi använder dialog och samverkan för att stämma av och eftersträva samsyn kring det vi ska göra tillsammans i våra verksamheter och för att navigera vidare i arbetet.
- baseras på tillit. Det betyder att strukturer och arbetssätt ska kännetecknas av tillit till att varje organisatorisk nivå och medarbetare skapar bästa möjliga resultat och lösningar utifrån sitt ansvar samt följer upp detta löpande.
- präglas av jämställdhet, mångfald och inkludering i alla led. Det betyder att alla ska ha möjlighet att bidra utifrån sina förutsättningar och sin förmåga och att vi alla är delaktiga i att skapa arbetsplatser som genomsyras av delaktighet, respekt och allas lika värde.

Halmstads kommuns personalpolitik omfattas av områdena:

Medarbetarskap

Medarbetarskap i Halmstads kommun kännetecknas av ett positivt och inkluderande förhållningssätt. Medarbetarskap handlar även om viljan till att arbeta i riktning mot verksamhetens mål, bidra med sin erfarenhet och kompetens samt att ta ansvar för att göra saker bättre för att uppnå goda resultat.

Ett utvecklat och väl fungerande medarbetarskap förutsätter att vi agerar på ett sätt som gör att vi som kollegor känner trygghet, tillit och arbetsglädje när vi arbetar tillsammans. Det förutsätter också engagemang i det arbete som vi utför och att vi är motiverade till att skapa nytta för dem vi är till för. Som medarbetare i Halmstads kommun tar vi därför ansvar för att ständigt lära i vardagen. Vi är nyfikna på nya arbetssätt, vi för dialog och ger varandra feedback och vi delar med oss av våra kunskaper så att vår kompetens utvecklas för att kunna möta verksamhetens behov.

Ledarskap

Ledarskap i Halmstads kommun handlar om att, tillsammans med medarbetarna, driva utveckling, uppnå verksamhetens mål och åstadkomma resultat. I Halmstads kommun har vi trygga ledare med ett tillitsbaserat och utvecklande ledarskap. Vi leder genom dialog och visar tillit och personlig omtanke till varandra samtidigt som vi är goda förebilder. Vi tar också ansvar så att våra uppdrag kan genomföras och utvecklas till nytta för de som bor, verkar och vistas i Halmstads kommun. Slutligen är vi en del av en större helhet och arbetar engagerat tillsammans för att möta framtidens samhällsutveckling och förändringar med nyfikenhet och nytänkande.

Kompetens och kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning är ett av våra viktigaste uppdrag i Halmstads kommun för att vi som arbetsgivare ska klara att säkerställa vårt välfärdsuppdrag. För att säkra kompetensförsörjningen arbetar vi med att utveckla vårt arbete med att attrahera och rekrytera nya medarbetare samt att behålla och utveckla befintliga medarbetare.

En förutsättning för framtida kompetensförsörjning är att vårt arbete präglas av delaktighet, innovation och nyskapande. Vi som arbetsgivare ska skapa förutsättningar för att organisationens medarbetare ska få kompetensutveckling som matchar verksamhetens behov i var tid. Vi som arbetsgivare uppmuntrar rörlighet inom och mellan förvaltningar och bolag.

Hälsa och arbetsmiljö

En god arbetsmiljö är en förutsättning för ett hållbart arbetsliv där medarbetarna känner arbetsglädje och engagemang, kan utvecklas och får goda förutsättningar till ett långt yrkesliv. Alla anställda ska medverka till en trygg, säker och hälsofrämjande arbetsmiljö, med målsättning att ingen ska utsättas för risk, drabbas av ohälsa eller komma till skada på grund av arbetet.

Arbetet med att främja hälsa, förebygga ohälsa och arbete med rehabilitering sker genom kända processer samt rutiner för att agera. Vi arbetar tillsammans för jämställdhet, mångfald och inkluderande arbetsplatser, vilket innebär nolltolerans mot diskriminering, kränkande särbehandling, trakasserier eller mobbning. Det är drog- och alkoholfria arbetsplatser samt rökfri arbetstid som gäller i Halmstads kommun.

Halmstads kommun har som arbetsgivare huvudansvaret för arbetsmiljön. Arbetsmiljöansvaret tydliggörs genom fördelning av arbetsmiljöuppgifter, från kommunfullmäktige och så långt ut i organisationen som behövs, med säkrad kunskap samt tillräckliga befogenheter och resurser. Arbetsmiljöarbetet bedrivs i samverkan mellan arbetsgivare, arbetstagare och skyddsombud. Det systematiska arbetsmiljöarbetet är en självklar och integrerad del i våra verksamheter och innefattar såväl den fysiska som den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Arbetet med att undersöka, riskbedöma, åtgärda och följa upp verksamheten sker kontinuerligt.

Lön, villkor och förmåner

Lön, villkor och förmåner - Halmstads kommun strävar efter relevanta och konkurrenskraftiga villkor med hänsyn till koncernens bästa som stödjer utvecklingen av en effektiv och kvalitativ verksamhet. Villkor och förmåner ska bidra till att attrahera, utveckla och behålla engagerade medarbetare med rätt kompetens. I Halmstads kommun konkurrerar vi ej med lön, villkor eller förmåner inom koncernen. Lön ska stimulera såväl till engagemang som till goda resultat.

Omfattning och avgränsning

Riktlinjen för Halmstads kommuns övergripande personalpolitik ska följas och användas av samtliga nämnder/bolagsstyrelser samt förvaltningar och bolag. Denna riktlinje kan preciseras, kompletteras och konkretiseras genom rutiner och kommunstyrelsens riktlinjer.

Halmstads kommuns personalpolitik, beskriven i mer detaljerade riktlinjer och rutiner, ska kommuniceras till samtliga medarbetare och chefer och det ska vara tydligt att man förväntas agera aktivt för att uppnå intentionerna i riktlinjer och rutiner.

Ansvar och uppföljning

Kommunfullmäktige beslutar om riktlinje för Halmstads kommuns övergripande personalpolitik som gäller för hela kommunkoncernen, både nämnder och bolagsstyrelser. Riktlinjen beskriver övergripande principer för kommunens personalpolitik.

Kommunstyrelsen ansvarar för att leda, samordna och följa upp Halmstads kommuns övergripande personalpolitiska riktlinje. Varje nämnd och bolagsstyrelse ska inom ramen för sitt uppdrag säkerställa att riktlinjen följs.

På förvaltnings- och bolagsnivå ska det säkerställas att ett aktivt arbete bedrivs avseende jämställdhetsintegrering samt med hälso- och arbetsmiljömål. Dessa delar ska ingå i verksamhets-/affärsplaner och ska årligen följas upp.

Ärende KS-2024/00282

Beslutsinstans: Kommunstyrelsen
Ärendets ursprung: Kommunledningsförvaltningen

Beslut om avvikelse från bilaga J enligt Allmänna bestämmelser för enskild brukare på socialförvaltningen

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen beslutar att bevilja avvikelse från bilaga J genom att förlägga arbetspass upp till 24 timmar för enskild brukare i samband med semesterresa. Beslutet gäller i ett år.
2. Kommunstyrelsen beslutar att anmäla beslutet till den centrala arbetstidsnämnden.

Sammanfattning av ärendet

Bilaga J till det centrala kollektivavtalet Allmänna Bestämmelser (AB) tillämpas för all jourtjänstgöring inom funktionshinderområdet för arbetstagare i verksamhet som riktar sig till personer med funktionsnedsättning och arbetstagare särskilt anställda för jourtjänstgöring nattetid om inte lokala parter har överenskommit om annat. I samband med en tilläggsöverenskommelse 2023-05-05 mellan de centrala parterna överenskomms att beslut om att begära dispens från det centrala kollektivavtalet fattas av den högsta ledningen i kommunen.

En brukare som har socialförvaltningen som utförare av sin personliga assistans vill åka på en veckas resa till ett annat eu land. Brukaren har dygnet runt assistans och behov som behöver tillgodoses under dygnets alla timmar. Brukaren har normalt en personalgrupp på sex medarbetare. En avvikelse från bilaga J om att förlägga arbetspassen upp till 24 timmar hade resulterat i att brukarens behov kan tillgodoses med två assistenter under resans tid.

Socialförvaltningen anser att därmed att det finns behov av att begära dispens från bestämmelsen enligt AB § 13, moment 5 avseende 2 medarbetare som idag arbetar som personlig assistans inom Socialförvaltningen som kommer följa med på brukarens semesterresa. Dispensansökan innebär att den sammanlagda arbetstiden vid planerad förläggning av arbete i kombination med jour kan överstiga 20 timmar. Den sammanlagda arbetstiden får dock som högst uppgå till 24 timmar. Kommunstyrelsen föreslås ta ställning till att bevilja avvikelse från bilaga J till Allmänna bestämmelser (AB). Beslutet skall enligt det centrala kollektivavtalet anmälas till den centrala partsgemensamma arbetstidsnämnden.

Ärendets beredning

Kommunledningsförvaltningen, HR-avdelningen i samråd med Socialförvaltningen

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

De nuvarande bestämmelserna i Allmänna bestämmelser och dess bilagor måste förändras och anpassas till de skyddsregler som finns om minsta dygnsvila i EU:s arbetstidsdirektiv. Detta görs efter att EU kommissionen uppmärksammat att det finns brister i avtalet avseende reglering om dygnsvila.

Eftersom det handlar om att säkerställa ett lagstadgat minimiskydd är det inte möjligt att komma överens om eller besluta om avvikelser från de avtalade bestämmelserna om dygnsvila på lokal nivå.

Dispens kan beviljas under förutsättning att arbetsgivaren prövat alla möjligheter att bemanna verksamheten i enlighet med reglerna i AB eller aktuell bilaga och gjort bedömningen att ett undantag är nödvändigt för att uppfylla verksamhetens behov. Det är strikt verksamhetens behov som styr möjligheterna till dispens. Dispensen ska tillämpas restriktivt.

Arbetsgivaren är skyldig att uttömma alla möjligheter att bemanna verksamheten i enlighet med reglerna i AB eller aktuell bilaga innan dispens kan ges. Dispens beviljas endas då inga andra rimliga åtgärder står till buds, det vill säga när det är nödvändigt att förlägga arbete i kombination med jour längre än 20 timmar för att verksamheten ska kunna upprätthållas.

Ett beslut om dispens gäller under begränsad tid, dock som längst 12 månader i taget. Beslut om att begära dispens fattas av kommunstyrelsen enligt tidigare beslut (KS 2023/00520). MBL-förhandling inklusive riskbedömning ska genomföras innan en begäran om dispens.

Beslutet, som gäller i ett år skall, kan överprövas av Centrala parterers arbetstidsnämnd.

Analys

Analys av förslaget

-

Hållbarhetsanalys

-

Ärendets beslutsgång

Kommunstyrelsen
Kommunstyrelsens personal- och ledningsutskott

Beslutsunderlag

1. Bilaga J
2. Förhandling enligt MBL § 11
3. Riskanalys

Information om beslutet

Socialförvaltningen

Kommunledningsförvaltningen

Tjänsteskrivelse
Kommunledningsförvaltningen
2024-05-14

Mattias Rossköld, Kommundirektör
Tommy Hallén, HR-direktör
Leif I Johansson, handläggare, Förhandlingschef

HALMSTADS KOMMUN
Socialförvaltningen

MBL § 11 protokoll

Tid och plats:

2024-04-15
Socialförvaltningen

Förhandlingsparter

För Socialförvaltningen

För Kommunal

Ärende:

Avvikelse gällande bilaga J i
personlig assistans

§ 1

Arbetsgivaren har kallat till förhandling enligt MBL§11.

§ 2

Avvikelse gällande bilaga J i personlig assistans.

Begäran avser en resa för en specifik brukare som har insatsen personlig assistans. Begäran om dispens överlämnas till kommunstyrelsen för beslut.

Kommunal har inga invändningar mot beslutet.

§ 3

Förhandlingen avslutas i enighet 2024-04-15

För Socialförvaltningen

För Kommunal

Uppgifter som ska lämnas i samband med begäran om dispens

I samband med begäran om dispens ska arbetsgivaren besvara följande frågor.

1. Ange om begäran avser avvikelse från AB § 13 mom. 5 eller bilaga till AB och i så fall vilken.
Bilaga J.
2. Vilken verksamhet och vilka delar av verksamheten är aktuell/aktuella för begäran av dispens?
Ett assistansärende med personliga assistenter.
3. Vilken/vilka yrkesgrupp/yrkesgrupper är berörda av begäran om dispens och hur många arbetstagare i dessa grupper skulle beröras?
Två personliga assistenter.
4. Beskriv hur verksamheten är bemannad och hur belastningen ser ut. Ange om det saknas specifik kompetens eller dylikt. Om så är fallet vilken/vilka kompetenser saknas och vilka konsekvenser får det?
Assistansärendet är bemannat med enkelbemanning dygnet runt. Brukaren har demens vilket innebär att det måste vara en liten personalgrupp för att brukaren ska känna sig trygg.
5. Beskriv om det finns specifika faktorer kopplade till tredje man (till exempel patient, brukare, barn, civilsamhälle eller dylikt) som särskilt behöver beaktas när verksamheten bemannas.
Ej aktuellt.
6. Finns det andra faktorer som påverkar möjligheten att bemanna, såsom hög andel deltidsarbete, frånvaro, svårigheter att rekrytera eller dylikt?
Ej aktuellt.
7. Beskriv verksamhetens geografiska förutsättningar, till exempel om det rör sig om glesbygd med långa pendlingsavstånd eller dylikt?
Brukaren vill åka på resa, en vecka till Cypern. Brukaren behöver ha assistans under resan med inskolad personal.
8. Ange genomsnittlig andel aktivt arbete under jour för berörd/berörda yrkesgrupp/yrkesgrupper. Bifoga statistik om sådan finns att tillgå.
Aktivt arbete förekommer inte under juren (22–06).
9. Beskriv förväntad utveckling och belastning på verksamheten under de kommande 12 månaderna.
Assistansen kommer med sannolikhet vara oförändrad.
10. Beskriv vilka åtgärder som har vidtagits för att arbetstid enligt AB eller tillämplig bilaga till AB ska kunna förläggas.
Alternativ ett är att två medarbetare åker med brukaren under resan och arbetar 24h pass med avvikelse från bilaga J.

Alternativ två är att fyra medarbetare åker med brukaren under resan och bilaga J tillämpas.

11. Beskriv varför det krävs en dispens och utveckla varför arbetstid och jourtid, som sammantaget uppgår till 20 timmar, inte är tillräckligt för verksamheten. Beskriv också vilka konsekvenser en sådan schemaläggning skulle medföra för verksamheten.
För att tillgodose brukarens rättigheter och friheter bör Halmstad kommun tillgodose assistans för resan med två assistenter. En avvikelse från bilaga J bör göras i form av arbetspass på 24h för att möjliggöra en säker assistans för brukaren med begränsat antal personer.

Se risk och konsekvensanalys för detaljerad analys.

12. Ange för hur lång tidsperiod dispens krävs, och vad som ligger till grund för detta.
En avvikelse om att förlägga arbetspass i 24h för resa i en vecka (7 dygn) till Cypern (alternativt annat europeiskt land).

Bilaga J till AB 20

Särskilda bestämmelser för viss jourtjänstgörande personal

I LYDELSE FR.O.M. 2024-02-01

Särskilda bestämmelser för viss jourtjänstgörande personal

Inledning

1. Denna bilaga är tillämplig för arbetstagare inom verksamhet med behov av arbete och jour nattetid (jourpass) och gäller för

- a) all jourtjänstgöring inom funktionshinderområdet för arbetstagare i verksamhet som riktar sig till personer med funktionsnedsättning och
- b) arbetstagare särskilt anställda för jourtjänstgöring nattetid om inte lokala parter har överenskommit om annat.

Arbetstid (§ 13) och jour (§ 22)

2. § 13 mom. 5 och § 22 mom. 6 tillförs följande.

Arbete kan förläggas i början och slutet av jourpasset och akuta insatser kan utföras mellan klockan 00–06.

Anmärkningar

- 1. Vid beräkning av arbetstid har beaktats att genomsnittligt hälften av jourpasset anses utgöra ordinarie arbetstid och hälften anses utgöra jour.
- 2. Genomsnittlig arbetstid under jourpass per vecka ingår i beräkning av den ordinarie arbetstiden.
- 3. Arbetstid och jour genomsnittsberäknas under jourpasset och beräkningsperioden.
- 4. Arbetstagare har under jourpass rätt att sova i den mån arbetsuppgifterna medger.

Förläggning av jourpass och direkt angränsande ordinarie arbetstid som föregår och/eller efterföljer jourpasset kan, utifrån verksamhetens behov, undantas från alternering av dygnsvila enligt AB § 13. Den sammanlagda arbetstiden får då som högst uppgå till 20 timmar. Vid sådan förläggning ska den efterföljande vilan förläggas i direkt anslutning till arbetspassets slut, vara sammanhängande och som lägst motsvara den sammanlagda arbetstiden.

Möjlighet till avvikelser för personlig assistent, ledsagare och avlösare

Vid planering av ordinarie arbetstid och jourpass kan 20 timmar överstigas om det är nödvändigt för att säkerställa den enskildes rättigheter och friheter som

följer av lag. Beslut om sådan avvikelse kan endast fattas då inga andra rimliga åtgärder står till buds.

Den sammanlagda arbetstiden får då som högst uppgå till 24 timmar. Vid sådan förläggning ska den efterföljande vilan förläggas i direkt anslutning till arbetspassets slut, vara sammanhängande och som lägst motsvara den sammanlagda arbetstiden.

Anmärkningar

5. Arbetsgivarens beslut om att förlägga längre pass än 20 timmar ska fattas på högsta nivå i organisationen och föregås av förhandling enligt MBL. Arbetsgivaren ska där redogöra för vilka skäl som ligger till grund för beslutet. Beslut kan fattas för maximalt ett kalenderår i taget.

Inför beslutets utgång ska arbetsgivaren utvärdera vilken påverkan avvikelsen har inneburit för verksamheten och medarbetarnas hälsa och arbetsmiljö. Dessutom ska arbetsgivaren undersöka om det på sikt är möjligt att förlägga arbetstiden utan att tillämpa avvikelsen.

Varje enskilt beslut ska rapporteras till berörda centrala parter innan det kan verkställas. Centrala parter arbetstidsnämnd har möjlighet att överpröva beslutet.

§ 13 mom. 7 g) ersätts med följande.

Jourpassets omfattning och förläggning överenskomms med arbetstagarna eller företrädare för arbetstagarorganisationen med iakttagande av att den sammanlagda arbetstiden under varje period av 7 dagar får uppgå till högst 48 timmar i genomsnitt under en beräkningsperiod om högst 16 veckor.

Lön (§ 16) och jourersättning (§ 22)

3. § 16 mom. 1–2, § 22 tillförs följande.

Lön och ersättning under jourpass utges med 65 % av timlön eller 81,5 % av timlön och beräknas enligt följande.

a) Lön för kalendermånad

- För månadsavlönad

$$0,5 \times \frac{\text{genomsnittligt antal jourpasstimmar per vecka}}{\text{tillämpligt heltidsmått}} \times \text{månadslön}$$

Anmärkning

För deltidsanställd arbetstagare ska månadslönen uppräknas till lön som om arbetstagaren är heltidsanställd med full ordinarie arbetstid.

- För timavlönad

$$0,5 \times \text{antal jourpasstimmar} \times \text{timlön}$$

b) Ersättning för jour

- 15 % av timlön eller 8 minuter som ledig tid,
- 31,5 % av timlön eller 17 minuter som ledig tid vid förhöjd jourersättning på tid enligt § 22 mom. 2.

Anmärkningar

1. För tid utöver 100 jourpasstimmar per kalendermånad utges ersättning med 29,5 % eller 17 minuter i ledighet. Vid förhöjd jourersättning på tid enligt § 22 mom. 2 utges 61,95 % eller 35 minuter i ledighet.

2. § 22 mom. 3-5 gäller inte under jourpass.

I jourersättningen ingår semesterlön och semesterersättning med belopp som förutsätts i semesterlagen (SemL).

Övertid m.m. (§ 20)

4. Kompensation för övertidsarbete enligt § 20 gäller inte under förlagt ordinarie jourpass.

Anmärkning

För arbete på tid utöver förlagt ordinarie jourpass har arbetstagaren rätt till kompensation enligt § 20.

Obekväm arbetstid (§ 21)

5. § 21 mom. 1 tillförs följande.

Vid beräkning av tillägg för obekväm arbetstid under jourpass utges 50 % av angivna belopp i § 21 för fullgjord jourpasstimme på tid som anses utgöra obekväm arbetstid.

I ersättningen ingår semesterlön och semesterersättning med belopp som förutsetts i semesterlagen (SemL).

Förskjuten arbetstid (§ 23)

6. Tillägg för förskjuten arbetstid enligt § 23 gäller inte under förlagt ordinarie jourpass.

Anmärkning

Vid ändrad förläggning av jourpass till tid som enligt näst föregående schema skulle varit fritid har arbetstagaren rätt till ersättning enligt § 23.

Särskilda bestämmelser för uppehållsansättning (bilaga U)

7. Gäller inte.

Möjlighet till lokal avvikelser

8. Arbetsgivare och arbetstagarorganisation kan träffa kollektivavtal om förläggning av planerade insatser av tillfällig och varaktig karaktär klockan 00–06.

GENOMFÖRANDE Utförd

Klara rader: 27/27

Ansvarig: [REDACTED]

Datum: 2024-04-25

Enhet: Område 5 pers.ass, [REDACTED]

Objekt: AK-55

Deltagare: [REDACTED]

DEFINITIONER FÖR RISKVÄRDERING

Faktor	Sannolikhet	Faktor	Konsekvens	Riskmatris:				
1	Mycket osannolik	1	Mycket liten	5	10	15	20	25
2	Osannolik	2	Viss	4	8	12	16	20
3	Låg sannolikhet	3	Allvarlig	3	6	9	12	15
4	Hög sannolikhet	4	Mycket allvarlig	2	4	6	8	10
5	Nästan säkert	5	Katastrofal	1	2	3	4	5

ABC FÖR RISKBEDÖMNING OCH KONSEKVENSANALYS INFÖR ÄNDRINGAR I VERKSAMHETEN - SO - KOPIA

Beskrivning av eller instruktioner för mallen: De ändringar som föreskrifterna avser är exempelvis personalförändringar, nya arbetstider och arbetsmetoder, andra organisationsförändringar, om och nybyggnation samt ny maskinell utrustning.

Riskbedömning ska göras innan förändringen genomförs och avse tiden efter genomförd förändring.

Nr	Checkpoint/Fråga	OK?	Beskriv utan att värdera	S & K	Bedöm möjlighet och/eller risk?	N/A
	Precisera planerad förändring					☐
01	Vad innebär förändringen? Lägg till rader om flera ändringar ska genomföras samtidigt i verksamheten. Till exempel kan en neddragning i verksamheten medföra både lokalbyten, ändrade arbetsuppgifter och personalneddragning. Definiera och riskbedöm i så fall respektive ändring separat. Fler exempel på ändringar då riskbedömning kan vara aktuell: <ul style="list-style-type: none"> Nybyggnation/lokalbyten Produktionsförändring Ändringar i befintliga lokaler Förändrade arbetstider Förändrad arbetsutrustning – maskiner, fordon, redskap m.m. Utökat arbetsinnehåll/ ändrade arbetsuppgifter Nya arbetslag/ grupp sammansättning Nya kemiska produkter 	Ja	Förändringen innebär 24 timmars arbetspass i samband med en resa till ett annat Europeiskt land. Förändringens varaktighet är sju dygn. De två medarbetarna som berörs av förändringen har frivilligt anmält sitt intresse för att åka med brukaren på resan och arbeta 24 timmars arbetspass.	0		☐

Nr	Checkpunkt/Fråga	OK?	Beskriv utan att värdera	S & K	Bedöm möjlighet och/eller risk?	N/A
02	Vilka delar av verksamheten berörs av förändringen?	Ja	Två medarbetare berörs av förändringen att förlägga 24 timmars arbetspass. Resterande fyra medarbetare i gruppen kommer jobba hos andra brukare under denna sjudagarsperiod.	0		☐
03	Vilka medarbetare berörs?	Ja	Två medarbetare berörs, Eva Negovanovic och Ilse Määttänen.	0		☐
Samverkan						☐
04	Har facket fått information om förändringen och samverkar vid konsekvensanalysen?	Ja	Kommunal har deltagit samt en medarbetare.	0		☐
Definiera konsekvensen						☐
05	Hur påverkas medarbetarna?	Ja	Medarbetarna påverkas i form av att de kommer arbeta 24 timmars arbetspass. Idag jobbar dessa två medarbetare upp till 20 timmars arbetspass.	0		☐
06	Påverkas alla medarbetare lika?	Ja	Ja.	0		☐
07	Är det några av medarbetarna som måste sluta?	Ja	Nej.	0		☐
08	Kan förändringen leda till att medarbetare behöver kompetensutveckling i någon form?	Ja	Nej.	0		☐
09	På vilket sätt påverkas arbetsmiljön?	Ja	Arbetsmiljön påverkas i form av längre arbetspass.	0		☐
10	Kan förändringen medföra ökad stress?	Ja	Eventuellt.	2*2 4	Sannolikheten för att förändringen kommer medföra ökad stress är en osannolikt skulle ökad stress förekomma kan det få en vis påverkansgrad. Medarbetarna kommer ha samma möjlighet till stöd av chef under resan vid arbetandet av 24 timmars arbetspass som vid vardagligt arbete.	☐
11	Kan förändringen medföra ökade risker för psykisk ohälsa?	Ja	Eventuellt.	1*2 2	Sannolikheten för att förändringen kommer medföra risker för psykisk ohälsa är mycket osannolikt skulle psykisk ohälsa förekomma kan det få en vis påverkansgrad.	☐

Nr	Checkpunkt/Fråga	OK?	Beskriv utan att värdera	S & K	Bedöm möjlighet och/eller risk?	N/A
12	Kan förändringen medföra ökade risker för olycksfall?	Ja	Troligtvis inte.	2*2 4	Sannolikheten för att förändringen kommer medföra ökade risker olycksfall är osannolikt skulle olycksfall förekomma kan det få en vis påverkansgrad. Medarbetarna kommer ha tillgång till hjälpmedel på resan och bo i ett anpassat rum.	☐
13	Kan förändringen leda till att säkerheten på något sätt försämrats? Ökad risk för hot och våld?	Ja	Troligtvis inte.	1*3 3	Sannolikheten för att förändringen kommer medföra ökad risk för hot och våld är mycket osannolikt skulle hot och våld förekomma kan det få en allvarlig påverkansgrad. Medarbetarna kommer följa samma rutiner för hot och våld som annars.	☐
14	Kan förändringen medföra ökad risk för fysisk ohälsa?	Ja	Troligtvis inte.	1*3 3	Sannolikheten för att förändringen kommer medföra ökad risk för fysisk ohälsa är mycket osannolikt skulle fysisk ohälsa förekomma kan det få en allvarlig påverkansgrad.	☐
15	Kan förändringen medföra ökad risk för belastningsskador (t.ex stress som ger belastningsskador eller försämrad ergonomi)?	Ja	Eventuellt.	2*3 6	Sannolikheten för att förändringen kommer medföra ökad risk för belastningsskador är osannolikt skulle arbetsskador förekomma kan det få en allvarlig påverkansgrad.	☐
16	Kan förändringen medföra ökade risker för psykosociala problem bland medarbetarna?	Ja	Troligtvis inte.	1*2 2	Sannolikheten för att förändringen kommer medföra ökad risk för belastningsskador är osannolikt skulle arbetsskador förekomma kan det få en allvarlig påverkansgrad.	☐
17	Vilka effekter har förändringen på samarbete/samordning (inom grupper och/eller mellan grupper)?	Ja	De två medarbetarna som vill åka med på resan jobbar idag i samma arbetsgrupp. Medarbetarna har inga samarbetssvårigheter.	1*1 1	Sannolikheten för att förändringen kommer medföra negativa effekter på samarbetet är mycket osannolikt skulle samarbetssvårigheter förekomma kan det få en mycket liten påverkan.	☐
18	Kommer förändringen medföra ensamarbete eller social isolering?	Ja	Ensamarbete kommer utföras, däremot är det ingen förändring då det alltid är ensamarbete hos brukaren.	1*2 2	Medarbetarna jobbar i dagsläget ensamma med brukaren. 24 timmars arbetspass kommer inte förändra eller påverka detta.	☐
19	Kan förändringen medföra oklarheter i målsättning och prioriteringar som kan leda till ohälsa?	Ja	Nej.	1*1 1	Medarbetarna kommer ha tillgång till samma arbetsledning och rutiner som annars. Skulle oklarheter i målsättning uppstå under 24 timmars arbetspass finns arbetsledande stöd att få dygnet runt.	☐

Nr	Checkpunkt/Fråga	OK?	Beskriv utan att värdera	S & K	Bedöm möjlighet och/eller risk?	N/A
20	Kan förändringen medföra oklarheter i ledningsfunktionen gällande t.ex ansvar och befogenheter?	Ja	Nej.	1*2 2	Medarbetarna kommer ha tillgång till samma arbetsledning och rutiner som annars. Skulle oklarheter i ansvar uppstå under 24 timmars arbetspass finns arbetsledande stöd att få dygnet runt.	☐
22	Hur påverkas informations-, kommunikations- och beslutsvägar i förändringen?	Ja	Kommunikations och beslutsvägarna kommer se likadana ut som utan förändringen.	1*2 2	Medarbetarna kommer ha tillgång till samma arbetsledning som annars. Skulle oklarheter uppstå under 24 timmars arbetspass finns arbetsledande stöd att få dygnet runt.	☐
23	Uppstår ojämn arbetsbelastning under året - under månaden arbetstoppar?	Ja	Nej.	0		☐
24	Leder förändringen till ändrade arbetstider, schema och/eller skift?	Ja	Ja.	0		☐
25	Hur påverkas den enskilde medarbetarens befattning/roll gällande t.ex arbetsinnehåll, ansvar och befogenheter?	Ja	Ingen förändring.	0		☐
26	Hur påverkas den enskilde medarbetarens förhållande till lag och avtal?	Ja	Ingen förändring.	0		☐
27	Finns det ytterligare konsekvenser som bör uppmärksammas?	Ja	Nej.	0		☐
28	Kan förändringen genomföras på något annat sätt för att minska de negativa arbetsmiljöeffekterna? I så fall hur?	Ja	Nej.	0		☐

UPPFÖLJNING

Klara rader: 27/27

Uppföljningsansvarig

Klar

Klar den

Kommentar

Arbetsgivarrepresentant:

Skyddsombud:

Ärende KS-2023/00581

Beslutsinstans: Kommunstyrelsens personal- och ledningsutskott
Ärendets ursprung: Kommunledningsförvaltningen

Remiss på uppdatering av Halmstads kommuns Finansiella riktlinjer

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

1. Kommunstyrelsens personal- och ledningsutskott beslutar att godkänna remissversion av *Kommunfullmäktiges förslag på finansiella riktlinjer*.
2. Kommunstyrelsens personal- och ledningsutskott beslutar att godkänna remissversion av *Kommunstyrelsens förslag på finansiella riktlinjer*.

Sammanfattning av ärendet

Nuvarande Finansiella riktlinjer beslutades 2022 men bedöms redan vara i behov av uppdatering med anledning av förändrade finansiella förutsättningar för kommunkoncernen.

Kommunens långfristiga skuldsättning har på kort tid ökat betydligt och enligt beslutade ekonomiska budgetar och planer kommer skuldsättningen att öka ytterligare. Den höjda skuldsättningen ökar kommunkoncernens finansiella risk på både kort och lång sikt. Regleringen av skuldförvaltningen i dagens Finansiella riktlinjer baseras på att kommunkoncernen som helhet har en förhållandevis låg skuldsättning. Den låga skuldsättningen i kombination med en stark finansiell ställning har gjort att kommunkoncernen har kunnat absorbera svängningar i ränteläget utan allvarliga kostnadskonsekvenser. För att minska risken för allvarliga kostnadskonsekvenser framöver föreslås att maxgränsen för andelen rörliga lån sänks för att på så vis reducera kostnadsvariationerna vid förändringar i ränteläget.

Vidare föreslås att kommunen för tydlighetens skull ska börja mäta limiter i placeringarna i förhållande till respektive tillgångsslag och inte, som idag, i förhållande till de totala portföljerna, samt att justering sker i de finansiella riktlinjerna för att möjliggöra placering i fonder med mycket hög kreditkvalitet utan att de uppfyller kriterierna för så kallade UCITS-fonder.

Ändringarna som föreslås bedöms, utifrån de förutsättningar som förväntas uppkomma framöver, stärka kommunens finansiella riskprofil, med en generellt låg riskexponering som kännetecknas av stor aktsamhet då hanteringen avser allmänna medel. Långsiktig ekonomisk hållbarhet är en grundsats i riktlinjerna.

Då de finansiella riktlinjerna endast i begränsad omfattning, och mestadels indirekt, berör de kommunala verksamheterna, med undantag för kommunledningsförvaltningen, och då de ändringar som föreslås bara bedöms få reella återverkningar på vissa kommunala bolag föreslås remissförfarandet att begränsas till Halmstads fastighets AB respektive Halmstads energi och miljö AB. Kommunledningsförvaltningen önskar nu därför inhämta synpunkter på förslagen på uppdaterade Finansiella riktlinjer från de båda berörda bolagsstyrelserna. Synpunkter önskas på både kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer och kommunstyrelsens Finansiella riktlinjer.

Ärendets beredning

Kommunledningsförvaltningens avdelning för ekonomi och upphandling har berett ärendet med stöd av extern konsult. Avstämning har även skett med representanter från kommunledningsförvaltningens avdelningar för styrning och utveckling respektive samhällsutveckling samt i kommunens forum för finansfrågor där VD:ar och ekonomichefer vid HFAB och HEM AB ingår.

Kommunfullmäktige, 2022-12-13, KF § 176 (dnr 2022/00356)

Kommunfullmäktige, 2017-10-24, KF § 126 (dnr 2017/00494)

Kommunfullmäktige, 2016-05-17, KF § 62 (dnr 2015/00722)

Kommunfullmäktige, 2006-04-27, KF § 47 (dnr 2006/00132)

Kommunfullmäktige, 2002-03-27, KF § 28 (dnr 2002/00131)

Ärendet bedöms ej falla inom ramen för facklig samverkan.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Nuvarande Finansiella riktlinjer beslutades 2022 men bedöms redan vara i behov av uppdatering med anledning av förändrade finansiella förutsättningar för kommunkoncernen.

Kommunallagen ställer krav på att varje kommun ska ha riktlinjer för sin medelsförvaltning (11 kap. §3) och i linje med detta ser kommunen regelbundet över sina Finansiella riktlinjer.

Kommunledningsförvaltningen har med anledning av ovanstående tagit fram förslag på uppdatering av såväl kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer som kommunstyrelsens Finansiella riktlinjer vilka behöver gå på remiss innan beslut fattas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Analys

Analys av förslaget

I samband med uppdateringen av kommunens, tillika kommunkoncernens, Finansiella riktlinjer 2022 konstaterades det, med stöd av upphandlad konsult och samarbetspartner, att riktlinjerna var i stort relevanta och korrekta.

Orsaken till att uppdatering nu ändå föreslås ske av de Finansiella riktlinjerna är att kommunens och kommunkoncernens finansiella förutsättningar håller på att ändras.

Halmstads kommun står fortfarande finansiellt starkt, men kommunens långfristiga skuldsättning har på kort tid ökat betydligt och enligt beslutade ekonomiska budgetar och planer kommer skuldsättningen att öka kraftfullt de närmast kommande åren. Den huvudsakliga skuldökningen planeras att ske i kommunens nämndsorganisation men det beräknas även föreligga ökat upplåningsbehov i kommunens bolagskoncern.

Den höjda skuldsättningen ökar kommunkoncernens finansiella risk på både kort och lång sikt. Regleringen av skuldförvaltningen i dagens Finansiella riktlinjer baseras på att kommunkoncernen som helhet har en förhållandevis låg skuldsättning. Den låga skuldsättningen i kombination med en stark

finansiell ställning har gjort att kommunkoncernen har kunnat absorbera svängningar i ränteläget utan allvarliga kostnadskonsekvenser. Dagens finansiella riktlinjer stadgar därför att kommunen kan ha en hög andel lån (max 50 procent) med rörlig ränta.

Enligt beslutade budgetar och planer kommer kommunkoncernens låneskulder att fördubblas på tre år och uppgå till över 10 mdkr. Denna ökade skuldbörda innebär också att räntekänsligheten ökar. För att minska risken för allvarliga kostnadskonsekvenser förordas att maxgränsen för andelen rörliga lån sänks för att på så vis reducera kostnadsvariationerna vid förändringar i ränteläget. Justeringen påverkar endast Kommunstyrelsens finansiella riktlinjer.

Efter analys av kostnads- och ränteförändringar vid olika skuldsättningsnivåer och studier av andra organisationers finansiella riktlinjer, däribland samarbetskommuner och Kommuninvest, samt efter avstämning med upphandlad finanskonsult föreslås att den maximala andelen rörliga lån ska uppgå till 35 procent på kommunkoncernnivå (se 6.11.3.2.1 Räntebindningstid i Kommunstyrelsens Finansiella riktlinjer).

Vid indikativa beräkningar innebär detta en nettokostnadsskillnad (minskad kostnadsvariation) i ett kort perspektiv på cirka 15 mnkr vid ett ränteskift om 1 procentenhet för koncernen från och med 2027 och vid en låneskuld om 10 mdkr.

Över tid kan det antas att den minskade andelen rörliga lån innebär en högre genomsnittlig kostnad för kommunen. Historiskt har det varit ekonomiskt gynnsamt att låna med rörlig ränta.

Sett över tid (20 års genomsnitt) har skillnaden mellan rörlig ränta (3 månaders Stibor) och en 3-årig räntebindning varit 0,44 procentenhet. På en skuldportfölj om 10 mdkr innebär därför en minskning av andelen rörlig ränta från 50 procent till 35 procent en teoretisk och indikativ genomsnittlig kostnadsökning om 6,6 mnkr per år.

Kostnadsvariationen minskar dock för koncernen mellan perioder med olika räntelägen och därmed minskar också den ekonomiska risken som koncernen utsätter sig för.

Utöver föreslagen förändring av regelverket avseende vilken ränterisk som kommunkoncernen får ta föreslås även några andra ändringar i de finansiella riktlinjerna.

Följande förändringar föreslås:

- Det föreslås en justering avseende investering i räntebärande placeringar. Justeringen innebär att kommunen ska kunna placera i fonder med mycket hög kreditkvalitet (med genomsnittlig kreditrating om lägst AA-) utan att de uppfyller kriterierna för UCITS-fonder, vilket tidigare varit ett krav för alla typer av aktie- och räntefonder. Förändringen bedöms inte innebära ökad risk utan ökar möjligheten att investera i säkra räntebärande värdepapper i fondformat. Föreslagen ändring påverkar endast kommunstyrelsens Finansiella riktlinjer (se 6.4.3.2 Investeringar i räntebärande placeringar).
- Inom pensionsmedelsförvaltningen föreslås andelen utländska räntebärande värdepapper få uppgå till maximalt 40 procent av ränteplaceringarna jämfört med dagens mycket låga nivå om maximalt 10 procent. Syftet är att öka riskspridning och likviditet och kunna agera än mer professionellt. Enligt inhämtad uppgift från upphandlad konsult har svenska professionella kapitalförvaltare (som exempelvis pensionsstiftelser eller liknande) vanligtvis en andel om 30-40 procent utländska räntebärande värdepapper i sin förvaltning. Föreslagen ändring påverkar både

kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens Finansiella riktlinjer (se rubrik Tillgångsfördelning, Limiter i Kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer respektive 6.8.9.2 Limiter för respektive tillgångsslag i Kommunstyrelsens Finansiella riktlinjer).

- Under beskrivning av hållbara och ansvarsfulla investeringar har det ytterligare tydliggjorts att de hållbara placeringarna avser samtliga tre perspektiv: miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbart (se 6.2 Hållbara och ansvarsfulla investeringar i Kommunstyrelsens Finansiella riktlinjer).

Strukturmassigt föreslås följande förändringar:

- En anpassning till standard sker vid utvärdering av kredit- och motpartsrisk vid investeringar i räntebärande värdepapper. Risker/limiter föreslås nu mätas i förhållande till respektive tillgångsslag istället för respektive förvaltning som helhet. Detta skapar ökad tydlighet och externa parter tolkning av kommunens finansiella riktlinjer förenklas. Gränsvärdena (uttryckta i procent) för risker/limiter har i linje med detta förändrats. I samband med förändringen har riskutrymmet minskats marginellt. Föreslagen ändring påverkar endast kommunstyrelsens Finansiella riktlinjer (se 6.4.3.2.1 Kredit- och motpartslimiter).
- Krav har lagts till om att rapportering även ska ske rörande placeringsportföljernas hållbarhet.
- Vissa rubriker har flyttats i riktlinjerna för att göra dokumenten mer stringenta.
- Några språkliga justeringar och förtydliganden har skett.

Kommunledningsförvaltningen önskar nu inhämta synpunkter på de föreslagna förändringarna i de uppdaterade Finansiella riktlinjerna från berörda bolagsstyrelser. Synpunkter önskas på både kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer och kommunstyrelsens Finansiella riktlinjer.

Då de finansiella riktlinjerna endast i begränsad omfattning, och mestadels indirekt, berör de kommunala verksamheterna, med undantag för kommunledningsförvaltningen, och då de ändringar som föreslås bara bedöms få reella återverkningar på vissa kommunala bolag föreslås remissförfarandet att begränsas till Halmstads fastighets AB respektive Halmstads energi och miljö AB.

Hållbarhetsanalys

Ändringarna som föreslås bedöms, utifrån de förutsättningar som förväntas uppkomma framöver, stärka kommunens finansiella riskprofil, med en generellt låg riskexponering som kännetecknas av stor aktsamhet då hanteringen avser allmänna medel. Långsiktig ekonomisk hållbarhet är en grundsats i riktlinjerna.

Ärendets beslutsgång

Kommunstyrelsens personal- och ledningsutskott

Beslutsunderlag

1. Remissmissiv avseende uppdatering av Finansiella riktlinjer
2. Bilaga: Förslag på kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer
3. Bilaga: Förslag på kommunstyrelsens Finansiella riktlinjer
4. Bilaga: Kommunfullmäktiges finansiella riktlinjer (2022)
5. Bilaga: Kommunstyrelsens finansiella riktlinjer (2022)

Information om beslutet

-

Kommunledningsförvaltningen

Mattias Rossköld, kommundirektör
Jan Fritz, ekonomidirektör
Henrik Persson, handläggare, budgetchef

Ärende KSKS-2023/00581

Beslutsinstans: Kommunstyrelsens personal- och ledningsutskott

Remiss avseende uppdatering av Finansiella riktlinjer

Remissinstanser

Kommunstyrelsen önskar att nedanstående remissinstanser inkommer med yttrande.

Halmstads fastighets AB
Halmstads energi och miljö AB

Frivilliga remissinstanser

-

Sammanfattning av remissärendet

Kommunledningsförvaltningen bjuder in Halmstads fastighets AB och Halmstads Energi och Miljö AB att yttra sig över både Kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer och Kommunstyrelsens Finansiella riktlinjer

Kommunstyrelsen önskar yttrande, protokollsutdrag samt tjänsteskrivelse från remitterade instanser senast 2024-08-31. Svaren skickas via e-post till ks.diarium@halmstad.se. Ange ärendets diarienummer KS-2023/00581 och remissinstansens namn i ämnesraden.

I arbetet med uppdateringen av kommunkoncernens Finansiella riktlinjer har det konstaterats att befintliga riktlinjer i stort är relevanta och korrekta. Kommunkoncernens långfristiga skuldsättning har på kort tid emellertid ökat och skuldsättningen beräknas öka betydligt framöver. Den höjda skuldsättningen ökar kommunkoncernens finansiella risk på både kort och lång sikt. Regleringen av skuldförvaltningen i dagens Finansiella riktlinjer baseras på att kommunkoncernen som helhet har en förhållandevis låg skuldsättning. Den låga skuldsättningen i kombination med en stark finansiell ställning har gjort att kommunkoncernen har kunnat absorbera svängningar i ränteläget utan allvarliga kostnadskonsekvenser. För att minska risken för allvarliga kostnadskonsekvenser framöver föreslås att maxgränsen för andelen rörliga lån sänks för att på så vis reducera kostnadsvariationerna vid förändringar i ränteläget.

Utöver denna huvudsakliga förändring föreslås även vissa ytterligare ändringar och tillägg enligt nedan.

I linje med Halmstads kommuns styrning är riktlinjerna uppdelade i två olika dokument:

- Kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer
- Kommunstyrelsens Finansiella riktlinjer

De större förändringar som föreslås berör främst kommunstyrelsens Finansiella riktlinjer och är följande:

- Sänkt maximal andel rörliga lån (lån med förfall inom 12 månader) i skuldförvaltningen från 50 till 35 procent på kommunkoncernnivå
- Justering för att möjliggöra placering i fonder med mycket hög kreditkvalitet utan att de uppfyller kriterierna för så kallade UCITS-fonder.
- Ökning av andelen utländska räntebärande värdepapper, från 10 till 40 procent, inom pensionsmedelsförvaltningen med syfte att öka riskspridning och likviditet samt kunna agera än mer professionellt.
- Tydliggörande att hållbara placeringarna avser samtliga tre perspektiv: miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbart.
- Ökad tydlighet vid limitavstämning för placeringar, innebärande att limiterna mäts i förhållande till respektive tillgångsslag och inte, som idag, i förhållande till de totala portföljerna

Frågeställning

I remissen önskar kommunledningsförvaltningen få in synpunkter på de båda förslagen på Finansiella riktlinjer men med fokus på kommunstyrelsens Finansiella riktlinjer där de huvudsakliga förändringarna föreslås, i synnerhet inom skuldförvaltningsområdet. Kommunledningsförvaltningen ser gärna att synpunkter lämnas inom ramen för nedanstående övergripande frågeställning:

1. Hur bedöms förslaget på förändrad risk avseende maximal andel rörlig ränta i kommunkoncernens låneportfölj påverka styrelsens förutsättningar för att finansiera sin verksamhet?

Att svara på remiss

Remissinstansens yttrande får gärna vara kort och med instansens ställningstaganden tydligt markerade i punktform. Om remissinstansen inte har några synpunkter, ser vi gärna att svaret ger besked om detta.

Utredningens förslag ska inte återges i yttrandet, men om styrelsen ändå vill referera till något som sagts i riktlinjerna är det viktigt att särskilja vad som sagts i riktlinjerna och vad som är styrelsens eget ställningstagande. Detta kan göras till exempel genom underrubriker eller kursivering av text. För vidare instruktioner finns texten *Svara på remiss – hur och varför* att hämta på regeringens webbplats (se under informationsunderlag).

Informationsunderlag

1. Kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer
2. Kommunstyrelsens Finansiella riktlinjer
3. Nuvarande Kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer (antagen 2022)
4. Nuvarande Kommunstyrelsens Finansiella riktlinjer (antagen 2022)
5. Tjänsteskrivelse ”Remiss på uppdatering av Halmstads kommuns Finansiella riktlinjer”
6. Instruktion om att svara på remiss:
<http://www.regeringen.se/49b6b4/contentassets/b682c0e61b4c40c9ab88d227707c47b5/svara-pa-remiss---hur-och-varfor-pm-200302>

Kommunledningsförvaltningen

Henrik Persson, Handläggare, budgetchef och finansansvarig

Kommunstyrelsens Finansiella riktlinjer

Beslutade av kommunstyrelsen 2024-XX-XX,
KS § XXX

Dokumentnamn: Kommunstyrelsens Finansiella riktlinjer

Diarienummer: KS 2022/00356

Dokumenttyp	Framtagen av	Beslutad av	Giltighet	Gäller
☐ Plan ☒ Riktlinje ☐ Rutin ☐ Handbok	☒ Avdelningen för ekonomi och upphandling ☐ Avdelningen för ledningsstöd ☐ HR-avdelningen ☐ Tillväxtavdelningen ☐ Kommunikationsavdelningen ☐ Avdelningen för styrning och utveckling ☐ Samhällsbyggnadskontoret ☐ Kommunledningsförvaltningens stab	Kommunstyrelsen	☐ Gäller från och med: 2024-XX-XX ☐ Gäller till och med: ☒ Gäller tillsvidare	☒ Förvaltningar ☒ Bolag

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	5
2	Syfte.....	5
3	Omfattning och avgränsning.....	5
4	Ansvar.....	5
4.1	Organisation och ansvarsfördelning	5
4.1.1	Kommunfullmäktiges ansvar.....	6
4.1.2	Kommunstyrelsens ansvar	6
4.1.3	Internbankens ansvar.....	6
4.1.4	Övriga nämnders och styrelserns ansvar.....	7
5	Definitioner.....	7
6	Regler	7
6.1	Strategi och mål.....	7
6.1.1	Strategi.....	7
6.1.2	Målformulering.....	8
6.1.3	Giltighet och uppdatering	8
6.2	Hållbara och ansvarsfulla placeringar	8
6.3	Intern kontroll (hantering av operativa risker).....	9
6.3.1	Ansvar	9
6.3.2	Hantering av operativa risker.....	9
6.3.3	Åtgärder	10
6.3.4	Rapportering och uppföljning	10
6.4	Generella anvisningar, motparter och förvaring	10
6.4.1	Beräkning av portföljens värde och limit.....	10
6.4.2	Rating	10
6.4.3	Generella anvisningar för investeringar i tillgångsslag och placeringsformer.....	11
6.4.4	Åtgärder vid avvikelser mot riktlinjer	13
6.4.5	Ägarpolicy.....	13
6.4.6	Andel av kapitalförvaltarens förvaltade kapital.....	13
6.4.7	Motparter.....	14
6.4.8	Förvar.....	14
6.5	Finansverksamheten.....	14
6.5.1	Definition av likviditetshantering och medelsförvaltning.....	15
6.6	Likviditetshantering.....	15

6.6.1	Mål för likviditetshantering.....	15
6.6.2	Generella principer för likviditetshantering.....	15
6.7	Medelsförvaltning.....	16
6.7.1	Mål för medelsförvaltning.....	16
6.7.2	Generella principer för medelsförvaltning.....	16
6.7.3	Tillåtna placeringsformer.....	16
6.7.4	Riskhantering.....	16
6.8	Pensionsmedelsförvaltning.....	17
6.8.1	Bakgrund.....	17
6.8.2	Mål för pensionsmedelsförvaltningen.....	17
6.8.3	Övergripande strategi.....	18
6.8.4	Uttag ur pensionsmedelsförvaltningen.....	18
6.8.5	ALM-analys.....	18
6.8.6	Förvaltningens genomförande.....	18
6.8.7	Tillåtna placeringsformer.....	19
6.8.8	Riskhantering.....	19
6.8.9	Tillgångsfördelning.....	20
6.9	Rapportering och uppföljning av placeringar.....	21
6.9.1	Rapportering.....	21
6.9.2	Uppföljning.....	22
6.10	Selektion och avvecklingskriterier för förvaltare.....	23
6.10.1	Val av förvaltare.....	23
6.10.2	Formella handlingar.....	23
6.10.3	Urvalskriterier.....	23
6.10.4	Förvaltarens åtaganden.....	23
6.10.5	Avveckling av förvaltare och fonder.....	23
6.11	Skuldförvaltning.....	24
6.11.1	Upplåning.....	24
6.11.2	Mål för skuldförvaltningen.....	24
6.11.3	Riskhantering.....	24
6.12	Utlåning och borgen.....	27
6.12.1	Allmänt.....	27
6.12.2	Grundprinciper.....	28
6.12.3	Kreditprovning.....	28

6.12.4	Internbankens avgifter för kommunkoncernens bolag	28
6.12.5	Utlåning till extern part.....	29
6.13	Rapportering och uppföljning av skulder, utlåning och borgen.....	29
6.13.1	Rapportering	29
6.13.2	Uppföljning	29
Bilaga 1	Definitioner av risker.....	31
Bilaga 2	Rating enligt kreditvärderingsinstitut.....	33
Bilaga 3	Tillgångsslag	34

1 Inledning

I enlighet med gällande lagstiftning och med syftet att tydliggöra förvaltningsuppdraget avseende hantering av kommunens finanser har Halmstads kommun upprättat dessa finansiella riktlinjer.

Kommunallagens innehåller bestämmelser om den ekonomiska förvaltningen i kommuner. Enligt denna skall kommuner förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet tillgodoses.

Regler för hur finansverksamheten, det vill säga skuld- och tillgångsförvaltning, inom Halmstads kommun och dess bolag (större än eller lika med 50 procent ägarandel)¹ ska bedrivas och rapporteras anges i kommunens Finansiella riktlinjer. Riktlinjerna beskriver dessutom hur ansvaret för finansverksamheten är fördelat, vilka finansiella risker kommunen är beredd att ta samt hur dessa ska begränsas.

I de finansiella riktlinjerna delas finansverksamheten upp enligt följande:

- Likviditetshantering
- Medelsförvaltning
- Pensionsmedelsförvaltning
- Skuldförvaltning
- Utlåning och borgen

2 Syfte

Kommunens Finansiella riktlinjer utgör ett regelverk för finansverksamheten och fungerar som en konkret vägledning i det dagliga arbetet för de personer, inom och utanför kommunen, som arbetar med förvaltningen. Syftet är vidare att belysa organisationens olika delars roll och ansvar.

3 Omfattning och avgränsning

Den här riktlinjen ska följas och användas av samtliga nämnder/bolagsstyrelser.

4 Ansvar

Kommunstyrelsens riktlinjer är styrdokument där kommunstyrelsen, efter beslut av kommunfullmäktige, konkretiserar kommunfullmäktiges riktlinjer eller planer, som en del i kommunstyrelsens uppdrag att leda och samordna kommunens angelägenheter.

4.1 Organisation och ansvarsfördelning

Kommunstyrelsen bär det övergripande ansvaret för att kommunens tillgångar och skulder förvaltas i enlighet med kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer. Kommunstyrelsen ansvarar

¹ Med ”kommunen” eller ”Halmstads kommun” avses fortsättningsvis i detta dokument Halmstads kommun och dess bolag med större än, eller lika med, 50 procent ägarandel där inte annat anges.

dessutom för att erforderliga delegations- och tecknandebeslut är tagna. Kommunens ordinarie attestregler och delegationsordning gäller i arbetet med finansverksamheten.

4.1.1 Kommunfullmäktiges ansvar

Det är kommunfullmäktiges ansvar att;

- förvaltningen sker i överensstämmelse med Kommunallagen
- fastställa kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer
- fastställa Pensionsmedelsförvaltningens tillgångslimit
- besluta om ramar för upplåning
- besluta om borgensramar

4.1.2 Kommunstyrelsens ansvar

Det är kommunstyrelsen ansvar att;

- tillgångar och skulder förvaltas i enlighet med denna riktlinje
- delegera kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens uppdrag
- utvärdera den finansiella verksamheten
- fastställa Pensionsmedelsförvaltningens normalfördelning av tillgångarna inom ramen för tillgångslimiterna i kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer
- fortlöpande följa utvecklingen av Finansverksamheten

4.1.3 Internbankens ansvar

Det är internbankens ansvar att;

- hantera varje enskild placering av likvida medel som förvaltas i egen regi
- genomföra upplåning inom beslutade ramar
- tillse att finansiella avtal och transaktioner sker inom ramen för aktuella riktlinjer
- bedöma om den långsiktiga allokeringen inom Pensionsmedelsförvaltningen enligt tillgångs- och skuldanalysen/ALM-analysen² är lämplig
- rebalansera den totala portföljen i förvaltningen av pensionsmedlen i de fall gränsvärdena för något av tillgångsslagen under- eller överskrider
- bevaka förvaltningen samt föreslå förändringar av aktuell placeringsinriktning, exempelvis normalfördelning i pensionsmedelsförvaltningen, för att nå uttalad målsättning och risknivå inom ramen för de finansiella riktlinjerna
- företräda kommunen gentemot extern motpart
- genomföra erforderliga upphandlingar inom det finansiella området
- lämna information och rapporter om den finansiella utvecklingen
- ombesörja att portföljrapporter tillhandahålls kommunstyrelsen

² Asset Liability Management-analys genomförs i modeller som simulerar hur portföljer med olika blandningar klarar av olika åtaganden.

- initiera och utarbeta förslag till uppdatering av de finansiella riktlinjerna då detta behövs
- utarbeta rutiner för intern kontroll
- besluta om anlitande av eventuella externa förvaltare
- löpande utvärdera extern förvaltares prestation
- besluta om att avveckla förvaltare som inte uppfyller krav

4.1.4 Övriga nämnders och styrelsers ansvar

Vid behov upprätta finansiella styrdokument inom ramen för kommunens finansiella riktlinjer.

5 Definitioner

För definitioner se bilaga 1 och 3.

6 Regler

6.1 Strategi och mål

6.1.1 Strategi

Kommunens finansförvaltning ska kännetecknas av stor aktsamhet då hanteringen avser allmänna medel.

De finansiella riskerna som definieras i riktlinjerna ska i första hand reduceras genom interna åtgärder som matchning av olika intressen och nettning av flöden. Kommunens nettoexponering ska sedan, genom användande av tillåtna instrument, reduceras till en accepterad nivå enligt riktlinjernas avgränsningar.

Finansverksamheten i Halmstads kommun bedrivs av internbanken. Internbanken är kommunens centrala finansfunktion och ska vara kommunens huvudsakliga kontakt mot de finansiella marknaderna. Genom att koncentrera finansiella aktiviteter till internbanken kan stordriftsfördelar för koncernen som helhet erhållas. Syftet är att uppnå följande;

- en effektiv finansförvaltning av kommunens och dess bolags finansiella behov och agerande.
- god kontroll på, och hantering av, koncernens totala finansiella riskexponering.
- en effektiv finansförvaltning genom samordning av samtliga betalflöden, vilket erhålls genom ett av internbanken upphandlat koncernkonto.
- bästa möjliga nyttjande av kommunens likviditetsresurser genom samordning.
- ett brett produktsortiment och därigenom möjlighet till högre avkastning genom god likviditetsplanering och samordning.
- bra upplåningsvillkor genom nyttjande av kommunens kreditvärdighet.

Halmstads kommun och dess bolag ska agera som en enhet genom internbanken.

6.1.2 Målformulering

Kommunen förvaltar tillgångar och skulder av olika karaktär. Det övergripande målet är att kommunen ska kunna hantera sina olika åtaganden samtidigt som de finansiella kostnaderna hålls så låga som möjligt. Målet för Finansverksamheten är att;

- säkerställa kommunens betalningsförmåga på kort och lång sikt
- säkerställa tillgång till erforderlig finansiering till en acceptabel kostnad
- uppnå en god avkastning på kommunens finansiella placeringar
- de finansiella riskerna hålls inom acceptabla nivåer
- säkerställa riskhanteringen genom kontroll och rapportering

6.1.3 Giltighet och uppdatering

Kommunens Finansiella riktlinjer gäller tills vidare.

Kommunstyrelsen ansvarar för att ta fram förslag till uppdateringar då detta krävs för att anpassa riktlinjerna till aktuella förhållanden inom Halmstads kommun eller till utvecklingen på de finansiella marknaderna.

Vid behov kan kommunstyrelsen besluta om komplement eller undantag till kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer. I sådant fall ska dessa komplement eller undantag gälla till ett fastställt slutdatum och som längst till nästa uppdatering av de Finansiella riktlinjerna.

6.2 Hållbara och ansvarsfulla placeringar

Kommunens placeringar ska ske på ett etiskt och miljömässigt försvarbart sätt. Utöver avvägningen mellan avkastning och risk ska hållbarhetsaspekter alltid beaktas i placeringsverksamheten. Grundregeln är att placeringar ej ska ske i stater, företag eller organisationer som kan förknippas med oacceptabla arbetsförhållanden, våld, narkotika, prostitution, kriminell verksamhet, miljöförstöring, oetisk marknadsföring, bristande produktsäkerhet, kontroversiella sektorer (alkohol, tobak, militär utrustning, pornografi och spel) eller som prospekterar, exploaterar, utviner, producerar eller raffinerar fossil energi³.

Kommunen söker istället aktivt placeringar i företag, genom så kallad positiv screening, som har lösningar på framtidens utmaningar som leder till ökad miljömässig, ekonomisk och social hållbarhet. FN:s barnkonvention och ILO:s kärnkonventioner rörande fackliga rättigheter, skydd mot tvångsarbete, skydd mot diskriminering, och mot vissa former av barnarbete ska också vara vägledande för vad som kan betraktas som etiskt acceptabla placeringar.

Kriterierna för hållbara och ansvarsfulla investeringar tillämpas oavsett om kapitalförvaltningen sker i egen regi eller via externa förvaltare. Eventuella externa förvaltare som kommunen anlitar ska ha förbundit sig att följa FN:s principer för ansvarsfulla investeringar (UNPRI).

Ovanstående instruktioner gäller även vid indirekta investeringar såsom innehav i fonder, strukturerade produkter och derivat. Vissa placeringsformer kan av andra skäl uppfattas som oetiska. Kommunstyrelsen får i sådant fall bedöma huruvida dessa placeringar bör ingå i kommunens portfölj.

³ Med fossila energi avses kol, olja och gas (inklusive oljesand och skiffergas/olja)

Kommunen kan använda sig av externa företag som utför screening för att underlätta bedömningen av om regelverket efterlevs.

6.3 Intern kontroll (hantering av operativa risker)

Operativ risk är risken för förluster till följd av icke ändamålsenliga eller misslyckade processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser. Med intern kontroll avses i detta sammanhang de kontrollmoment som ingår i administrationen av finansverksamheten och som syftar till att minska den operativa risken. Kontrollen förutsätter att det finns erforderliga system och rutiner för;

- ansvarsfördelning i organisationen
- genomförandeprocessen
- redovisning
- rapportering och uppföljning

6.3.1 Ansvar

Ansvar för den interna kontrollen i finansverksamheten regleras av kommunens finansiella riktlinjer, delegationsordning och särskilda beslut fattade av kommunfullmäktige och kommunstyrelse.

Placeringar och administration ska utföras utifrån en instruktion som tydligt beskriver arbetsrutiner samt ansvars- och arbetsfördelning.

6.3.2 Hantering av operativa risker

Kommunen har följande rutiner för att minska de operativa riskerna.

6.3.2.1 Underlag

Skriftligt beslutsunderlag ska upprättas för alla placeringar och andra affärer inför varje avslut. Detta underlag ska ange datum, villkor och motpart. Underlaget ska kunna stämmas av mot avräkningsnota från motparten och kommunens ekonomiska redovisning.

6.3.2.2 Avstämning

Innehavet av värdepapper, kontrakt och andra värdehandlingar inventeras regelbundet och stäms av mot redovisningen.

6.3.2.3 Funktionsåtskillnad

För att öka säkerheten i affärstransaktionerna ska det finnas en uppdelning mellan de som verkställer affärer och de som kontrollerar och bokför affärer.

6.3.2.4 Personberoende

I syfte att upprätta kompetens samt god kvalitet inom finansverksamheten ska flera personer kunna utföra och granska arbetet.

6.3.2.5 System

För att säkerställa god intern kontroll samt uppföljning av den finansiella verksamheten ska kommunen sträva efter att använda för ändamålet adekvata system.

6.3.3 Åtgärder

Alla personer som deltar i arbetet med finansverksamheten ska omedelbart rapportera onormala händelser inom finansverksamheten till ansvarig för vidare beredning.

Vid onormala händelser eller avvikelser från kommunens riktlinjer ska åtgärder skyndsamt vidtas för att säkerställa att händelserna inte återupprepas. Se mer under avsnitt 6.4.4.

6.3.4 Rapportering och uppföljning

Rapportering till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige om den finansiella utvecklingen sker inom ramen för den ordinarie ekonomi- och verksamhetsuppföljningen.

6.4 Generella anvisningar, motparter och förvaring

6.4.1 Beräkning av portföljens värde och limit

Vid beräkning av en portföljs värde och limit ska portföljens tillgångar värderas med ledning av gällande marknadsvärde.

6.4.2 Rating

I denna riktlinje anges rating av emittenter eller värdepapper enligt kreditvärderingsinstitutet Standard & Poor's graderingsskala.

Om rating från Standard & Poor's saknas kan rating av kreditvärderingsinstituten Moody's, Fitch Ratings eller annat likvärdigt ratinginstitut användas istället. Konverteringstabell mellan de olika kreditvärderingsinstitutens graderingar finns i bilaga 2.

6.4.2.1 Kreditbedömning/Skuggrating

Vid de fall ett värdepapper eller en emittent saknar officiell rating av de ratinginstitut som framgår av ovanstående stycke tillåts att de skandinaviska storbankerna⁴ eller etablerade fondbolagen⁵ utför likvärdig kreditbedömning/skuggrating, med de begränsningar som anges nedan. Kreditbedömningen/skuggratingen ska ske så att värdepapperna eller emittenterna kan fördelas till någon av de ratingnivåer som bilaga 2 anger. Innehav av skuggratade värdepapper ska rymmas inom limitfördelningen enligt tabellen i avsnitt 6.4.3.2.1 Kredit- och motpartslimit.

Värdepapper som saknar officiell rating tillåts inom fonder. Maximalt får andelen värdepapper som saknar officiell rating uppgå till det som anges av nedanstående tabell, mätt som andel av portföljens totala marknadsvärde.

Maximal andel utan officiell rating (%)
25

⁴ Med skandinavisk storbank menas en av följande banker: Handelsbanken, Nordea, SEB, Swedbank, Danske Bank eller DNB

⁵ Med ett etablerat fondbolag menas ett fondbolag med minst tre års historik och med ett förvaltad kapital på minst fem miljarder kronor

Vid investering i fonder är det fondbolagets kreditbedömning av underliggande värdepapper eller emittent utan officiell rating som bestämmer vilken ratingnivå som värdepapperet/emittenten tillhör.

6.4.3 Generella anvisningar för investeringar i tillgångsslag och placeringsformer

6.4.3.1 Placering i likvida medel

Bankräkning⁶ eller deposit⁷ hos bank med rating om lägst A- utgör ett undantag från limiterna i tabellen under 6.4.3.2.1. Detta bland annat på grund av att den löpande verksamheten vid tillfällen kan kräva en större andel tillgängliga likvida medel än vad som medges av ovan angivna limiter. Dock ska principen om riskspridning gälla generellt.

6.4.3.2 Investering i räntebärande placeringar

Investeringar i tillgångsslaget räntebärande placeringar sker direkt i räntebärande värdepapper och/eller genom investeringar i räntefonder, strukturerade produkter och certifikat och ska beakta limiterna i tabellen under 6.4.3.2.1. Investeringarna bör ske i väldiversifierade portföljer. Investeringar i räntefonder med en genomsnittlig kreditrating på under AA- får endast ske om fonderna uppfyller kriterierna för UCITS-fonder⁸.

Vid investering i fonder som investerar i räntebärande värdepapper ska andel värdepapper för varje emittent och emittentkategori beräknas. Om exempelvis en andel i en emittent eller emittentkategori i fonden är 10 procent och fonden utgör 20 procent av totalportföljen, så ska totalt 2 procent räknas till denna emittent eller emittentkategori. Utgångspunkten är att andelen förväntas vara konstant till nästa beräkning, och att beräkningen ska genomföras minst en gång per år.

6.4.3.2.1 Kredit- och motpartslimiter

Kredit- och motpartsrisk för placeringar i räntebärande värdepapper ska rymmas inom limiterna som följer av detta avsnitt.

Godkända emittenter och motparter för placering i räntebärande värdepapper ges av nedanstående tabell med angivna limiter för respektive förvaltning. Procenttalen i tabellen nedan avser andel av de marknadsvärderade räntebärande placeringarna för respektive förvaltning.

Med emittent i tabellen nedan avses den juridiska person som svarar för kapitalgarantin.

⁶ Dvs insättningar på bankkonto med högst en dags löptid.

⁷ Deposit med maximal löptid om 3 månader

⁸ UCITS (Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities) är ett EU direktiv från 1985. Den svenska lagstiftningen (lagen om investeringsfonder) grundar sig på UCITS direktivet.

Förvaltning		Emittentkategori ⁹	Emittentkategori (%)	Emittent (%)	
Likviditetshandling	Medelsförvaltning	Pensionsmedelsförvaltning	Värdepapper utgivna av Kommuninvest, svenska staten och svenska statens helägda bolag samt värdepapper garanterade av svenska staten	100	100
			Värdepapper utgivna av svenska kommuner och regioner eller av dessa helägda bolag	100	35
			Värdepapper med rating lägst AA-	90	25
			Värdepapper med lägst investment grade (BBB-)	75	15
			Värdepapper under investment grade (BBB-) eller helt utan rating	20	4

6.4.3.3 Investering i aktieplaceringar

Förvaltningen sker enligt principen core/satellite. Med detta menas att de större kärninnehaven (core) ska förvaltas med indexförvaltning och till detta kommer mindre specialistmandat (satellite).

Investeringar i tillgångsslaget aktier sker genom investeringar i UCITS-fonder, strukturerade produkter och certifikat. Investeringarna ska vara i väldiversifierade portföljer eller inhämta sin avkastning från ett väldiversifierat aktieindex.

Vid investering i aktiefonder får andelen i en enskild emittent maximalt uppgå till värdet angivet i nedanstående tabell, mätt som andel av totalt aktieinnehav i respektive förvaltning.

Emittent (%)
10

6.4.3.4 Investering i alternativa placeringar

Genom att investera i tillgångar som uppvisar låg korrelation med en befintlig portfölj kan den totala portföljrisken reduceras och avkastningen höjas. Mot bakgrund av detta är investeringar i alternativa tillgångar tillåtna. Exempel på alternativa tillgångar är fastigheter, råvaror och hedgefonder. Investeringar klassas som alternativa efter exponering snarare än den juridiska form som investeringen görs i.

Syftet med en investering i alternativa tillgångar ska vara att minska den totala risken i en portfölj. Om korrelationen mellan tillgången och den övriga portföljen skulle förändras på ett sådant sätt att tillgången ökar portföljens totala risk ska tillgången säljas så snart det är praktiskt genomförbart.

⁹ Vid investering i seniora och säkerställda obligationer som saknar rating så gäller ratingen på bolaget

6.4.3.5 Placeringar i strukturerade produkter

Vid investering i strukturerade produkter ska produkten klassas under tillgångsslagen enligt definitionen av tillgångsslag i bilaga 3. Vilken tillgångsklass produkten får beror på vilken exponering produkten har mot underliggande tillgångar. Vid placering i strukturerad produkt som investerar i olika tillgångsslag, ska produktens tillgångsexponering enligt senast kända fördelning, fördelas på portföljens tillgångsslag. Som exempel bör normalt en aktieindexobligation klassas såsom aktier vid initialskedet, men kan senare bli klassad som ett räntebärande värdepapper om tillgångsexponeringen i huvudsak är från den underliggande obligationen. Skulle den strukturerade produktens avkastning ej tydligt vara linjärt länkad till aktiemarknadens eller räntemarknadens avkastning bör produkten klassas som en alternativ investering.

Vid placering i strukturerade produkter ska det underliggande värdepapperet eller emittenten som garanterar kapitalinsatsen minst inneha en rating om lägst A-.

6.4.3.6 Nya instrument

Det kan förutsättas att det efterhand tillkommer nya finansiella instrument. Uppstår oklarheter huruvida dessa faller inom ramen för de Finansiella riktlinjerna ska frågan behandlas av kommunstyrelsen för beslut.

6.4.4 Åtgärder vid avvikelser mot riktlinjer

Om kommunen upptäcker att innehavda tillgångar inte uppfyller etiska hänsynstaganden, överskrider upprättade limiter eller avviker från andra begränsningar i riktlinjen ska aktuella tillgångar avyttras så snart det lämpligen kan ske, dock senast 60 dagar efter dess upptäckt varvid skälig hänsyn ska tas till den ekonomiska risk ett avyttrande kan ha. Motsvarande gäller om upprättade limiter underskrids, varvid tillgångar anskaffas så snart det lämpligen kan ske.

Samma tidsrymd och beaktande av ekonomisk risk gäller för åtgärder vid avvikelser mot riktlinjerna för skuldförvaltning, utlåning och borgen.

Noterade avvikelser från begränsningarna i riktlinjerna ska snarast rapporteras till kommunstyrelsen.

6.4.5 Ägarpolicy

Placeringar ska inte ske i sådan omfattning att kommunen får ett betydande inflytande i ett enskilt bolag.

Ett betydande inflytande anses föreligga om kommunen innehar en röstandel som överstiger värdet i nedanstående tabell.

Röstandel (%)
20

6.4.6 Andel av kapitalförvaltarens förvaltade kapital

Kommunens kapital får inte utgöra mer av förvaltarens totala förvaltade kapital än vad som anges av nedanstående tabell.

Vid placering i fonder får kapitalet inte utgöra mer än den andel av fondens totala förvaltade kapital som anges av nedanstående tabell.

Gränsvärden	Gränsvärde (%)
Kommunens maximala andel av en förvaltares innehav av portföljens tillgångar	10
Kommunens maximala andel i en enskild fond	20

6.4.7 Motparter

Godkända motparter vid transaktioner med kommunens tillgångar är;

- värdepappersbolag som har Finansinspektionens tillstånd för handel med finansiella instrument för annans räkning i eget namn, enligt 2 kap 1 § lagen om värdepappersmarknaden (2007:528) efter att godkända avtal är undertecknade av båda parter.
- utländska institutioner som har tillstånd motsvarande det som anges enligt ovan och som står under tillsyn av myndigheter eller annat behörigt organ, efter att godkända avtal är undertecknade av båda parter.

Godkända motparter vid förvaltning av kapital är;

- för diskretionär förvaltning de värdepappersbolag som har Finansinspektionens tillstånd enligt 2 kap 1 § lagen om värdepappersmarknaden (2007:528).
- fondbolag som har erforderligt tillstånd av Finansinspektionen enligt lagen om värdepappersfonder (2004:46) eller motsvarande tillstånd inom EU.
- bolag som har erforderligt tillstånd av Finansinspektionen enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder (2013:561) eller motsvarande tillstånd inom EU.

Transaktioner ska ske enligt principen betalning mot leverans. Undantag från denna princip är tillåten vid tillfällen då det normala förfarandet är annat, såsom vid nyemissioner och köp av fondandelar.

6.4.8 Förvar

Förvalt kapital ska förvaras hos värdepappersbolag som har;

- finansinspektionens tillstånd att ta emot värdepapper för förvaring, enligt 2 kap 2 § lag om värdepappersmarknaden (2007:528), efter det att godkända avtal är undertecknade av båda parter.
- utländska institutioner som har tillstånd motsvarande det som anges i punkten ovan och som står under tillsyn av motsvarigheten till Finansinspektionen eller annat behörigt organ.

6.5 Finansverksamheten

I riktlinjen delas finansverksamheten upp i fem delar: Likviditetshandling, Medelsförvaltning, Pensionsmedelsförvaltning, Skuldförvaltning samt Utlåning och borgen.

6.5.1 Definition av likviditetshantering och medelsförvaltning

Kommunen kan besitta en kassa som kan användas för att hantera de närmast kommande likviditetsflödena. Kassen kan även under längre perioder vara större än behovet för de närmast kommande likviditetsflödena. Risktoleransen för en förvaltning av en kassa som är större än de närmaste likviditetsflödena kan vara annorlunda än en kortsiktig likviditetshantering. Därför ger de Finansiella riktlinjerna följande direktiv;

- den andel av kassen som understiger de närmaste 180 dagarnas alla kända nettobetalningar och finansiella nettoflöden ska förvaltas enligt riktlinjerna under Likviditetshantering, kapitel 6.6.
- den andel av kassen som överstiger de närmaste 180 dagarnas alla kända nettobetalningar och finansiella nettoflöden bör förvaltas enligt avsnittet för medelsförvaltningen (se avsnitt 6.7).

6.6 Likviditetshantering

Likviditetshantering handlar i detta sammanhang främst om processer kring interna och externa betalningar men inkluderar också kontohantering och bankadministration.

6.6.1 Mål för likviditetshantering

Det övergripande målet för kommunens likviditetshantering är att se till att kontostrukturer och betalningslösningar är uppsatta på ett rationellt sätt och att bankadministration hanteras kostnadseffektivt.

6.6.2 Generella principer för likviditetshantering

Kommunen erhåller merparten av sina icke-finansiella inbetalningar i samband med skattebetalningar månadsvis och har löpande utbetalningar, varför kassabalansen följer ett sågtandsmönster. För att minimera kostnaden för nettoskulden bör kommunen sträva efter att kassan balanseras mot existerande skulder så att kassan minimeras. Detta åstadkoms till exempel genom att utnyttja kontokrediter och prognoser på likviditetsutvecklingen. Likviditetsprognoserna ska visa hur stort belopp kortfristiga medel som behövs i kommunen för att utjämna skillnader i in- och utbetalningsströmmarna.

Det ska säkerställas att kommunen har fungerande kontosystem och att dessa regelbundet ses över utifrån kommunens behov av funktionalitet och kostnadsnivå.

6.6.2.1 Bankavtal

Vid upprättande av avtal för långsiktigt engagemang¹⁰ med bank och bankägda institut har kommunen som målsättning att engagerade institut ska ha en rating på lägst A vid ingången av avtal. Om ratingen faller under A ska kommunen överväga risker och utvärdera engagemanget med banken. Om ratingen faller under A- ska en avveckling av engagemanget ske, såvida inte särskilda skäl föreligger¹¹.

¹⁰ Långsiktigt engagerad bank är den bank som kommunen har upprättat avtal med avseende koncernkonto och betalningstjänster.

¹¹ Särskilda skäl bör bedömas strikt, vilket till exempel kan vara att endast en mycket kort tid av avtalet löptid är kvar eller att identifierade kostnader att avveckla engagemanget överstiger risken att inte avsluta detsamma.

6.6.2.2 Placering av likviditet

Det är tillåtet att göra placeringar av likviditet. Placeringar får endast göras i SEK och ska i första hand göras på löptider i syfte att möta planerade utbetalningar eller möjliga tillfällen att lösa externa lån, dock längst på 180 dagar. Vid placering av likviditet ska kreditrisken beaktas enligt limiterna under 6.4.3.2.1.

6.7 Medelsförvaltning

Den andel av kassan inom finansförvaltningen som överstiger de närmaste 180 dagarnas alla kända nettobetalningar och finansiella nettoflöden, och som inte avser pensionsmedelsförvaltning, bör förvaltas i linje med principerna i detta avsnitt.

6.7.1 Mål för medelsförvaltning

Målet för medelsförvaltningen är att ha en avkastning motsvarande indexet 50 % OMRX BOND och 50 % OMRX TBILL eller motsvarande om dessa index upphör.

6.7.2 Generella principer för medelsförvaltning

Då Kommunen under längre perioder kan ha en kassa som överstiger det kortsiktiga finansieringsbehovet kan denna andel förvaltas med annan risktolerans och ett högre avkastningskrav än placering av överskottslikviditet under likviditetshantering.

Har kommunen upptagit lån bör eventuell överskottslikviditet i första hand användas till återbetalning av lån om detta är ekonomiskt försvarbart. Vidare bör medlen i portföljen ta hänsyn till att placeringarna kan behöva användas till den löpande likviditetshanteringen.

6.7.3 Tillåtna placeringsformer

Vid medelsförvaltningen får placering ske i följande placeringsformer;

- likvida medel
- svenska räntebärande värdepapper
- utländska räntebärande värdepapper
- UCITS –fonder inom tillgångsslaget räntebärande
- strukturerade produkter inom tillgångsslaget räntebärande med kapitalskydd om minst 100 procent

Andel utländska räntebärande värdepapper får maximal uppgå till den nivå som anges av nedanstående tabell.

Andel utländska värdepapper, maximalt (%)
25

6.7.4 Riskhantering

Risker förekommer i all finansiell verksamhet. Följande avsnitt anger den risktolerans kommunen har gentemot dessa risker samt hur dessa risker kan hanteras. För definition av risker se Bilaga 1 Definition av risker.

6.7.4.1 Ränterisk

Durationen på de förvaltade medlen inom medelsförvaltningen får ej överstiga de värden som anges av nedanstående tabell.

Duration i genomsnitt, maximalt	Duration för enskilda värdepapper, maximalt
3 år	5 år

6.7.4.2 Valutarisk

Placeringar i annan valuta än SEK ska valutasäkras. Undantag är om framtida betalningsströmmar ligger i annan valuta än svenska kronor, då placering i utländsk valuta motsvarande de framtida utbetalningarna kan ske.

6.7.4.3 Kredit- och motpartsrisk

Vid placering inom ramen för medelsförvaltningen ska kreditrisken beaktas enligt limiterna under 6.4.3.2.1.

6.7.4.3.1 Limiter för strukturerade produkter

Strukturerade produkter får ej överstiga den andel av portföljen som anges av nedanstående tabell

Andel, maximalt (%)
30

6.8 Pensionsmedelsförvaltning

6.8.1 Bakgrund

Kommunens totala pensionsåtagande består av summan av de nuvärdesberäknade framtida pensionsutbetalningarna, upptaget som ansvarsförbindelse, samt avsättningar till pensioner i balansräkningen. Ansvarsförbindelsen innebär under en längre tid framöver en extra likviditetsbelastning för kommunen. Kommunen har satt medel under förvaltning för att möta den extra likviditetsbelastningen som detta innebär. De tillgångar som ingår i dessa medel benämns nedan som ”portföljen”.

6.8.2 Mål för pensionsmedelsförvaltningen

Målet för pensionsmedelsförvaltningen är att finansiera den del av den årliga utbetalningen från ansvarsförbindelsen som inte finansieras av skatteintäkter. Pensionsmedlens andel av finansieringen av den årliga utbetalningen från ansvarsförbindelsen baseras på senast genomförda tillgångs- och skuldanalys/ALM-analys. Metoden för detta genomförande beskrivs under punkt 6.8.3 ”Övergripande strategi”.

6.8.2.1 Operativa målvariabler

Det operativa målet för förvaltningen av portföljen är att nå en över tid real avkastning samt ett risktagande som är rimligt och proportionerligt mot avkastningsmålet i enlighet med nedanstående tabell.

Målvariabler	Mål (%)
Real avkastning per år mätt som konsumentprisindex (KPI) plus 2 procentenheter	KPI + 2
Maximal värdenedgång under en 12-månadersperiod	20

6.8.3 Övergripande strategi

Kommunens strategi för att uppfylla målet under punkt 6.8.2.1 är att hitta en optimal uttagsnivå från portföljen för att finansiera den del av pensionskostnaden som inte finansieras av skattemedel. Uttagsnivån från portföljen ska vara sådan att kapitalet och dess tillväxt förväntas räcka under hela åtagandets tidsmässiga struktur. Som metod för att hitta lämpliga uttagsnivåer använder sig kommunen av tillgångs- och skuldanalys/ALM-analys.

6.8.4 Uttag ur pensionsmedelsförvaltningen

Uttagen ur pensionsmedelsförvaltningens portfölj ska ske strukturerat och ska planeras med god framförhållning. Med hjälp av skuldanalys/ALM-analys ska det säkerställas att det hela tiden finns tillräckligt med medel i portföljen för att täcka pensionsåtagandet. Uttagen ur portföljen ska planeras och beräknas i den ordinarie budgetprocessen varje år. Beaktanden ska göras av volatiliteten i såväl åtagandet som de finansiella placeringarna. Utifrån historiska volatilitetsdata innebär detta att värdet av portföljen minst måste överstiga pensionsåtagandet med den nivå som anges av nedanstående tabell.

Övervärde (%)
15

6.8.5 ALM-analys

ALM-analys (Asset Liability Management) har som syfte att tydliggöra möjliga placeringsstrategier för att matcha placeringar mot pensionsåtagande så att risken minimeras. Kommunen använder sig av ALM-analys för att hitta uttagsnivåerna från portföljen såsom beskrivs i punkt 6.8.3 ”Övergripande strategi” respektive 6.8.4 ”Uttag ur pensionsmedelsförvaltningen”. Skulle slutsatserna från en ALM-analys visa att grundläggande förutsättningar för kommunens ekonomi vad gäller pensionsåtagande och tillgångar har ändrats kan strategi, mål och tillgångsfördelning revideras.

Den strategiska tillgångsfördelningens bör som utgångspunkt ha en tillgångs- och skuldanalys/ALM-analys och kan ge underlag till kommunfullmäktige för beslut kring strategisk tillgångsfördelning som i de Finansiella riktlinjerna utmynnar i portföljens tillgångslagslimiter.

6.8.6 Förvaltningens genomförande

Pensionsmedelsförvaltningen kan ske i intern eller extern regi, antingen i en eller flera fonder eller andra placeringsformer för att uppnå önskad riskprofil, eller i diskretionära mandat.

6.8.7 Tillåtna placeringsformer

Följande placeringsformer är tillåtna;

- likvida medel
- svenska räntebärande värdepapper
- utländska räntebärande värdepapper
- fonder i form av så kallade UCITS-fonder
- alternativa investeringsfonder
- strukturerade produkter
- certifikat som har en exponering mot en underliggande marknad (ej att förväxla med penningmarknadens certifikat)

6.8.8 Riskhantering

Risker förekommer i all finansiell verksamhet. Följande avsnitt anger den risktolerans kommunen har gentemot dessa risker samt hur dessa risker kan hanteras. För definition av risker se Bilaga 1 Definition av risker.

6.8.8.1 Ränterisk

Den genomsnittliga durationen på de räntebärande värdepapperna inom pensionsmedelsförvaltningen får ej överstiga limiterna som anges i 6.8.9.2.

6.8.8.2 Valutarisk

Räntebärande placeringar i annan valuta än SEK ska valutasäkras.

Investeringar i tillgångsslaget aktier noterade i annan valuta än SEK valutasäkras ej.

Vid investeringar i alternativa placeringar i annan valuta än SEK kan, men måste ej, valutasäkras.

6.8.8.3 Kredit- och motpartsrisk

Vid investering i värdepapper ska kreditrisken- och motpartsrisk beaktas enligt limiterna under 6.4.3.2.1.

Vid placering i strukturerade produkter och certifikat ska det underliggande värdepapperet eller emittenten som garanterar kapitalinsatsen minst inneha en rating om lägst A-.

6.8.8.4 Särskilda placeringsregler vid pensionsmedelsförvaltning

Om investeringar inom tillgångsslaget räntebärande sker i placeringsformen alternativa investeringsfonder så ska dessa i risk- och avkastningskaraktär motsvara en räntebärande UCITS-fond och ha en risk mätt som årlig standardavvikelse enligt nedanstående tabell.

Om investeringar i tillgångsslaget alternativa investeringar sker ska risken mätt som årlig standardavvikelse för den enskilda investeringen inte vara högre än vad som anges av nedanstående tabell.

Vid placering i fond som investerar i olika tillgångsslag, så kallad blandad fond, ska fondens placeringar, enligt senast kända fördelning, fördelas på portföljens tillgångsslag.

För att begränsa marknadsrisken vid placering i strukturerade produkter ska kapitalskyddet uppgå till minst det värde som anges av nedanstående tabell.

Om investering sker i certifikat ska det säkerställas att avkastningen som sämst ger samma avkastning som underliggande marknad.

Gränsvärden	Gränsvärde (%)
Maximal standardavvikelse (alternativa investeringsfonder)	10
Lägsta nivå för kapitalskydd av investerat kapital (strukturerade produkter)	90

6.8.9 Tillgångsfördelning

6.8.9.1 Normalfördelning

Normalfördelningen anger den långsiktiga strategiska tillgångsfördelningen. Kommunstyrelsen kan från tid till annan besluta om en annan normalfördelning, dock inom ramen för de limiter som anges i 6.8.9.2.

6.8.9.2 Limiter för respektive tillgångsslag

Procenttalen i följande tabell anger limiter för lägsta och högsta andel som respektive tillgångsslag får utgöra av portföljens totala marknadsvärde samt för räntebärande värdepapper även limiter för den genomsnittliga durationen. Varav-andelarna i tabellen uttrycker limiter i förhållande till respektive tillgångsslag. I tabellen framgår även normalfördelningen.

Tillgångsslag	Portföljen Totalt (%)		
	Min	Normalfördelning	Max
Räntebärande värdepapper i svensk valuta	50	60	80
<i>varav andel utländska räntebärande värdepapper</i>	<i>0</i>	<i>-</i>	<i>40</i>
Ränteportföljens genomsnittsduration	0,5 år	-	5 år
Aktier	20	40	50
<i>varav andel svenska aktier</i>	<i>50</i>	<i>-</i>	<i>80</i>
<i>varav andel utländska aktier</i>	<i>20</i>	<i>-</i>	<i>50</i>
Alternativa investeringar	0	-	15
Likvida medel	0	-	10

6.8.9.3 Rebalansering

Tillgångsfördelningen kan ske i extern regi (som en del av ett externt mandat) eller internt.

Om tillgångsfördelningen avviker mer från normalfördelning än vad nedanstående tabell anger ska portföljen rebalanseras snarast möjligt.

Maximal avvikelse (%)
5

Vid ett rebalanseringsbeslut ska placeringar i alternativa tillgångar borträknas från normalfördelningen. Detta innebär att om alternativa investeringar motsvarar exempelvis 10 procent av den totala portföljen bör dessa 10 procent fördelas till räntebärande värdepapper och aktier enligt normalfördelningen, dvs rebalanseringen utgår från en ”justerad normalfördelning” för räntebärande på 54 procent och aktier på 36 procent.

6.8.9.4 Index

Som benchmark för portföljen ska följande index användas:

Tillgångsslag	Index	Andel av portföljens sammanlagda index
Räntebärande värdepapper	OMRX Bond eller motsvarande om detta index upphör	60 %
Svenska aktier	SIX Return Index (SIXRX) eller motsvarande om detta index upphör	30 %
Utländska aktier	MSCI All Country World index (MSCI ACWI) eller motsvarande om detta index upphör	10 %

6.9 Rapportering och uppföljning av placeringar

6.9.1 Rapportering

Rapporteringens syfte är att informera om portföljens resultat och portföljens exponering i relation till de fastställda limiterna i de Finansiella riktlinjerna.

Kommunstyrelsen ska regelbundet erhålla rapport om;

- avkastning under månaden och under året
- procentuell exponering av innehav uppdelat på tillgångsslag och placeringsformer
- avkastning av en indexportfölj enligt respektive förvaltning/portfölj
- portföljens risk och riskjusterade avkastning
- ränteportföljens duration

- innehav av värdepapper där respektive värdepapper redovisas med angivande av procentuell andel av det totala värdet för portföljen
- större förändringar i innehavet av värdepapper under perioden

Minst en gång per år ska även medfölja en årlig utvärdering som beskrivs under punkt 6.9.2.2.

Efter anmodan ska kommunstyrelsen erhålla rapportering om placeringsportföljernas hållbarhet enligt avsnitt 6.2.

6.9.1.1 Rapportering från externa förvaltare

Senast tio bankdagar efter månadens utgång bör förvaltarna rapportera till kommunen. Nedanstående punkter är önskvärda inslag i rapporteringen;

- marknads- och anskaffningsvärden
- avkastning under månaden, under året samt från portföljens start
- procentuell fördelning på olika tillgångsslag
- innehav av värdepapper där respektive värdepapper redovisas med angivande av procentuell andel av det totala värdet för aktuellt tillgångsslag
- förändringar i innehavet av värdepapper under månaden
- genomsnittliga löptider och räntekänslighet för innehavet av räntebärande värdepapper
- prestation relativt jämförelseindex för respektive förvaltning/portfölj
- riskjusterade nyckeltal (förutsatt tillräckliga underliggande tidsserier)
- samt vid diskretionära mandat eventuella avvikelser från placeringsreglerna i denna placeringsföreskrift, avvikelens orsak och vidtagen åtgärd/förslag till åtgärd

6.9.2 Uppföljning

6.9.2.1 Uppföljningens syfte

Uppföljningens syfte är att löpande hålla sig informerad om portföljens resultat, förändringar i sammansättningen av tillgångar samt förändringar i risknivå.

Det är av yttersta vikt att alla parter är medvetna om att alla placeringar genomgår cykler, varför det kommer att finnas tidsperioder när placeringsmålet ej uppfylls eller när enskilda förvaltare misslyckas med att nå sina förväntade avkastningsmål. Avkastningsmålet bör dock kunna uppnås över en femårscykel.

6.9.2.2 Årlig utvärdering

Förvaltningen bör årligen utvärderas vilket kan ske av extern motpart, och om detta sker ska en särskild rapport upprättas.

- Utvärderingen ska genomföras såväl totalt som per tillgångsslag. Eventuella externa förvaltare ska utvärderas.

6.10 Selektion och avvecklingskriterier för förvaltare

6.10.1 Val av förvaltare

För vissa av förvaltningsuppdragen enligt föregående avsnitt kan kommunen anlita externa förvaltare. Kommunen bör anlita minst två förvaltare med lång erfarenhet och dokumenterat goda historiska resultat.

En extern förvaltare är en förvaltare som utifrån avtal åtar sig att hantera hela eller delar av en portfölj och som inom givet mandat självständigt föreslår eller beslutar om hur medel ska placeras.

6.10.2 Formella handlingar

Vid beslut att anlita extern förvaltare av hela eller delar av portföljens tillgångar ska sådant uppdrag grundas på skriftligt avtal.

6.10.3 Urvalskriterier

Vid upphandling av förvaltningstjänster ska minst tre förvaltare bjudas in till anbudsgivning.

Vid val av förvaltare bör en samlad bedömning av bland annat följande kriterier ligga till grund för beslut;

- historisk prestanda av befintlig portfölj relativt andra placeringar med liknande placeringsinriktning och risk
- organisation, ägarförhållanden och finansiell styrka
- ansvarig förvaltares kompetens och erfarenhet
- förvaltningsresurser inom det aktuella placeringsområdet
- arbetssätt, investeringsfilosofi och investeringsmetodik
- riskhantering och intern kontroll
- administration och rapportering
- pris

6.10.4 Förvaltarens åtaganden

Förvaltaren ska åta sig att följa de direktiv som följer av innehållet i detta dokument och som är relevanta för en extern förvaltare.

6.10.5 Avveckling av förvaltare och fonder

Avvecklingskriterier anges i syfte att kommunen, men framförallt förvaltarna själva, ska kunna avgöra när deras förvaltningstjänster inte längre är önskvärda.

I händelse av att förvaltare;

- inte förmår att förklara det uppkomna resultatet
- avviker från den av förvaltaren uppställda planeringsprocessen
- underpresterat valt jämförelseindex under en tvåårsperiod
- ökar risken i portföljen i relation till valt jämförelseindex utan att den riskjusterade avkastningen ökar i motsvarande proportion
- förbrukat förtroendet

ska portföljen sättas under särskild övervakning under den efterföljande tolv månadersperioden. Om portföljen efter denna tolv månadersperiod avviker från nedanstående gränsvärden i förhållande till jämförelseindex ska beslut fattas om förvaltarens fortsatta förtroende.

Vid bedömning av förvaltningen är det särskilt relationen mellan risk och avkastning som har störst betydelse.

Typ av portfölj	Gränsvärden	
	För underprestationer per år i förhållande till jämförelseindex	För ökad risknivå (Stdy) i förhållande till jämförelseindex
Räntebärande portfölj	- 1,0 procentenheter	+ 1,5 procentenheter
Passiv aktieförvaltning	- 1,5 procentenheter	+ 1,0 procentenheter
Aktiv aktieförvaltning	- 3,0 procentenheter	+ 5 procentenheter
Hedgefondförvaltning	- 3,0 procentenheter	+ 5 procentenheter

6.11 Skuldförvaltning

6.11.1 Upplåning

Kommunfullmäktige beslutar årligen i årsbudgeten om kommunens totala lånevoly. I lånevolyen ingår befintlig lånestock vid budgetårets ingång jämte beräknad utökning av lånestocken under budgetåret.

Kommunens internbank ska handha hela kommunens upphandling av lån. Härigenom begränsas den administrativa hanteringen av borgensåtagande och kommunkoncernens totala lånevoly kan nyttjas vid låneupphandlingar. All upplåning ska ske på affärsmässiga grunder.

Leasing och andra liknande finansiella former jämställs med upplåning.

6.11.2 Mål för skuldförvaltningen

Målet med skuldförvaltningen är att säkerställa kommunens betalningsförmåga på kort och lång sikt och därutöver erhålla så låg total kostnad för koncernen som möjligt utifrån de principer som fastställs i de Finansiella riktlinjerna. Det är även en strävan att finansieringen sker hållbart utifrån såväl socialt, miljömässigt som ekonomiskt perspektiv.

6.11.3 Riskhantering

Risker förekommer i all finansiell verksamhet. Följande avsnitt anger den risktolerans kommunen har gentemot dessa risker samt hur dessa risker kan hanteras. För definition av risker se Bilaga 1 Definition av risker.

6.11.3.1 Finansieringsrisk

Normalt vid upphandling av finansiering gäller att kreditmarginalen ökar med löptiden på finansieringen. Målsättningen är att säkerställa tillgång till det lånekapital som krävs enligt fastställd plan och budget och samtidigt beakta totalkostnaden för den finansiering och de kreditlöften som krävs för uppfyllande av de Finansiella riktlinjerna.

I syfte att begränsa refinansieringsrisken ska kommunen eftersträva att förfallostrukturen i låneportföljen sprids jämnt över tiden.

Målsättningen med att hantera refinansieringsrisken är att säkra betalningsförmågan och undvika att refinansiering sker till en ovanligt hög kostnad.

Kommunen bör löpande bevaka förfallostrukturen och proaktivt arbeta med att utvärdera olika strategier för hur förfallen kan hanteras, till exempel att obligationer köps tillbaka och nya emitteras eller att banklån omförhandlas eller förlängs.

I syfte att begränsa refinansieringsrisken ska kommunen sträva efter att omförhandla förfallande avtal i god tid. För att ytterligare begränsa refinansieringsrisken bör outnyttjade säkerställda kreditlöften ("backup-faciliteter") finnas.

För att minska kostnaden för finansiering bör kommunen kontinuerligt utvärdera olika finansieringsformer, samt hålla en ändamålsenlig volym på backup-faciliteter.

6.11.3.1.1 Diversifiering av finansieringsformer

Finansieringen får ske i form av:

- lån hos
 - Svenska staten eller av staten garanterat bolag
 - Kommuninvest
 - Svensk Exportkredit
 - Bank eller bankägt finansbolag
 - Svenska försäkringsbolag och pensionsanstalter
 - Svenska kommuner och regioner
 - Kommunägda bolag
- utgivning av certifikat, obligationer och reverser i börsregistrerad eller onoterad form, såväl på den svenska som på den internationella kapital- och/eller kreditmarknaden
- avtalad checkkredit i långsiktigt engagerad bank¹²
- lån på annat sätt eller från annan genom beslut av kommunstyrelsen
- leasing omfattas av reglerna för upplåning i de Finansiella riktlinjerna och kan påverka kommunkoncernens låneram som kommunfullmäktige fastställer. Det innebär att beslut om leasing ska föregås av en prövning gentemot andra former för finansiering. För de fall extern leasing bedöms vara mest fördelaktig ska denna godkännas i förväg av internbanken. Om leasingalternativet väljs ska anbud begäras in

Det kan förutsättas att det efterhand tillkommer nya finansieringsformer. Uppstår oklarheter huruvida dessa faller inom ramen för de Finansiella riktlinjerna ska frågan behandlas av kommunstyrelsen för beslut.

6.11.3.1.2 Diversifiering av kapitalbindningstid

För att sprida risken för att behöva emittera obligationer, omförhandla lån eller förlänga backup-faciliteter vid ogynnsamma marknadsförhållanden, får vid var tid maximalt följande andelar av nettoskulden förfalla:

¹² Långsiktigt engagerad bank är den bank som kommunen har upprättat avtal med avseende koncernkonto och betalningstjänster.

Skuldportföljen Totalt	
Tidsintervall, år	Max, %
0-1	33
0-2	50

Återköp av emitterade värdepapper får ske som en del i kommunen skuldförvaltning.

6.11.3.2 Ränterisk

I syfte att hantera räntekostnaden och ränterisken bör kommunen kontinuerligt utvärdera befintlig skuldportfölj inklusive derivat mot aktuell räntekurva på marknaden. Kommunen bör söka den ränteprofil som anses lämplig med hänsyn till totalkostnad och gällande planering.

6.11.3.2.1 Räntebindningstid

För att begränsa ränterisken bör räntebindningstiden för lån spridas över tiden. Löptiden för all upplåning bör bedömas mot sammansättningen av kommunens låneportfölj.

Kommunens ränteprofil regleras via avvikelsemandat kopplat till tidsfickor, som beskriver den procentuella fördelningen av ränteförfallen i förhållande till den totala finansiella skuldvolymen. Fördelningen ska uttryckas som en nettoposition av de ränteförfall som finns i ränteportföljen, d.v.s. räntebindningen i lånet nettat mot räntederivat.

Skuldportföljen Totalt		
Tidsintervall, år ¹³	Min, %	Max, %
0-1	15	35
1-5	20	80
5-10	0	40

Det är tillåtet att använda räntederivat för att förändra räntebindningstiden för finansförvaltningen i syfte att anpassa ränteprofilen. Att aktivt gå in och ur positioner enbart i syfte att tjäna pengar, så kallad ”trading”, är dock inte tillåtet.

Optioner räknas in till sitt delavärde, exempelvis en köpt cap med delta 0,5 och underliggande 100 MSEK räknas som $0,5 \cdot 100 = 50$ MSEK bundet till aktuell lösenränta.

Internbanken ska följa upp ränterisken och göra en sammanställning som tydligt visar hur ränterisken ser ut. Ränteexponeringen i kommunen är vid varje tillfälle summan av den befintliga upplåningen samt den genomsnittliga räntebindningen för denna, med hänsyn till eventuella förändringar av räntebindningstiden med hjälp av derivatinstrument.

6.11.3.2.2 Tillåtna derivat

Räntederivat i syfte att förändra skuldportföljens struktur är tillåtna. Avtal får ingås om;

- terminsaffärer
- ränteswappar

¹³ Avser kvarvarande löptid på respektive skuldförbindelse

- räntetak och att sälja räntegolv. Syftet med att sälja räntegolv bör vara att finansiera premien för köp av räntetak.

Det nominella beloppet i derivatsäkringens får netto ej överskrida det nominella beloppet av skulderna.

Varje kontrakt bör ha en koppling till underliggande lån/placering och syftet med varje affär bör vara att skydda lånet/placering mot en ogynnsam ränteutveckling.

I undantagsfall kan en sammanlagd längre räntebindningstid än motsvarande underliggande lån tillåtas.

6.11.3.3 Valutarisk

6.11.3.3.1 Generella principer

Syftet med hanteringen av valutarisk i skuldförvaltning är att minimera denna.

Kommunens exponering mot valutarisk kan eventuellt uppstå vid upphandlingar med internationella aktörer och genom lån eller tillhörande räntebetalningar. Eftersom ingen betydande exponering i utländsk valuta finns i den underliggande verksamheten bör kommunen enbart låna pengar i utländsk valuta ur totalkostnads- eller diversifieringssyfte avseende finansieringskällor.

6.11.3.3.2 Direktiv och riskmått

Nedanstående exponeringar i utländsk valuta ska kurssäkras om de överstiger värdet 10 mnkr. Exponeringar under 10 mnkr kan säkras efter bedömning av riskläge och kostnad för säkring.

1. Lån och tillhörande räntebetalningar
2. Betalningar kopplade till andra bekräftade kontrakt

Med kurssäkring avses användandet av antingen valutaterminer, valutaränteswappar eller matchning mellan flöden eller tillgångar och skulder.

6.11.3.4 Kredit och motpartsrisk

Syftet med hantering av kredit- och motpartsrisk inom skuldförvaltningen är att sträva efter att begränsa dessa.

Hantering av motpartsrisk kan ske genom att kommunen har ISDA-avtal¹⁴ med motparter som derivataffärer görs med. Kommunen kan också för att ytterligare minska motpartsrisken ingå CSA-avtal (avtal som reglerar hanteringen av säkerheter ställda för nettomarknadsvärdet).

Vid ingång av ett derivat ska motparten inneha rating A- eller bättre. Om motpartens rating försämras till under BBB+ och det saknas CSA-avtal ska utestående derivat med motparten snarast möjligt stängas.

6.12 Utlåning och borgen

6.12.1 Allmänt

Kommunens internbank ska erbjuda marknadsmässiga finansieringslösningar. All utlåning och borgen ska ske på sådant vis att kommunens finansiella risker begränsas.

¹⁴ International Swaps and Derivatives Association. ISDA-avtal är ett standardavtal för att reglera handel av derivat mellan två motparter.

Borgen innebär att en fysisk eller juridisk person åtar sig ett ekonomiskt ansvar för någon annan. Att gå i borgen för någon innebär att man utsätter sig för en risk för en eventuell framtida utgift. För detta ansvar och denna risk är det möjligt att ta ut en riskpremie.

Borgen får endast ske i enlighet med kommunfullmäktiges beslutade borgensramar.

6.12.2 Grundprinciper

Följande gäller generellt för utlåning och borgen;

- utlåning bör endast ske till bolag i kommunkoncernen
- all utlåning ska vara belopps- och tidsbegränsad
- all utlåning ska dokumenteras i avtal mellan parterna
- borgen bör endast tecknas för bolag i kommunkoncernen ¹⁵
- all borgen ska registerföras och alla borgenshandlingar, tillsammans med underliggande kreditavtal, ska arkiveras
- kredittagarens betalningsförmåga ska vara god
- för åtagandet krävs att kommunen erhåller god insyn i kredittagarens ekonomi och verksamhet samt att kredittagaren tecknar erforderliga försäkringar för sina tillgångar
- säkerheterna ska bedömas motsvara kommunens risk vid betalningsinställelse
- kredittagare ska åläggas att årligen inkomma med årsredovisning och försäkringsbevis eller motsvarande

6.12.3 Kreditprövning

Internbanken ska inför kommunfullmäktiges beslut om borgensramar för nya kreditsökande bolag/aktörer lämna en kreditbedömning för respektive bolag/aktör. Motsvarande utlåtande ska lämnas till kommunstyrelsen för beslut om eventuell nytulåning till extern part.

Kreditbedömningen ska göras på ett underlag som ger en god bild av den kreditsökandes ekonomiska status. Bedömningen bör omfatta en känslighetsanalys av den kreditsökandes återbetalningsförmåga samt en bedömning av risken för en värdeförsämring i förekommande säkerheter.

6.12.4 Internbankens avgifter för kommunkoncernens bolag

Internbankens prissättning för utlåning och borgen ska baseras på marknadsmässiga villkor. Med marknadsmässiga villkor för utlåning och borgen avses det pris som är resultatet av en bedömning av följande delar;

- kommunens finansieringskostnad: Basen för marknadsmässiga villkor är kommunens verkliga eller bedömda finansieringskostnad
- marknadsmässig riskpremie: Påslaget syftar till att kompensera kommunen för risktagande och administrativa kostnader samt möta lagkrav på konkurrensneutralitet för de bolag som verkar i konkurrens med privata bolag.

Internbanken ska följa och löpande dokumentera utvecklingen av internbankens prissättning, dels för att styrka konkurrenskraftig finansiering gentemot bolagen, dels för att undvika konflikt med skatteregler eller för att otillbörlig konkurrens enligt EU-rätten inte ska uppstå.

¹⁵ Kommunens solidariska borgen för Kommuninvest i Sverige AB är undantagen enligt KF-beslut § 93, KS2006/0542, 2009-10-22

6.12.5 Utlåning till extern part

6.12.5.1 Allmänt

Utlåning eller borgen bör inte ske till andra aktörer än de bolag som ingår i kommunkoncernen. Utlåning eller borgen till annan aktör får endast ske om det kan anses vara av allmänt intresse att så sker och endast gällande ändamål som hör till kommunens kompetensområde. För extern utlåning och borgen till bolag och organisationer beslutar kommunstyrelsen i varje enskilt fall samt, vad avser borgen, inom den ram som kommunfullmäktige har fastställt. Kommunstyrelsen har en restriktiv inställning till utlåning och borgen till externa parter.

Utlåning respektive borgensåtaganden ska alltid prövas och riskbedömas vid omläggning av lån. Kommunens åtagande ska omprövas om verksamheten inte längre bedrivs enligt de kriterier som låg till grund för det ursprungliga beslutet.

6.12.5.2 Säkerheter

För utlåning eller borgensåtaganden erfordras säkerhet i form av pantbrev i fastighet eller motsvarande säkerhet med tillfredsställande förmånsrätt. Även kompletterande säkerhet ska prövas.

För borgensåtaganden där säkerhet saknas ska förbindelse upprättas om att inte belåna aktuella fastigheter ytterligare mot säkerheter i panträtt.

6.12.5.3 Internbankens avgifter till extern part

Internbanken lämnar i samband med utlåning eller borgen en rekommendation av uttag och storlek på internbanks- eller borgensavgiften.

Kommunstyrelsen beslutar om uttag och storlek på internbanksavgift i samband med beslut om utlåning eller borgen.

6.13 Rapportering och uppföljning av skulder, utlåning och borgen

6.13.1 Rapportering

Rapporteringens syfte är att informera om skuldportföljens sammansättning avseende långa och korta ränte- och kapitalbindningstider. Vidare är syftet med rapporteringen att säkerställa att de fastställda limiterna i de Finansiella riktlinjerna efterlevs.

Kommunstyrelsen ska regelbundet erhålla rapport om;

- lånevolym
- skuldportföljningen sammansättning
- uppgift om räntor och löptider
- uppskattning om hur skuldportföljen kommer förändras de närmsta 12 månaderna
- uppgift om utlåning och borgen
- eventuella avvikelser från limiterna i de Finansiella riktlinjerna
- övriga händelser som kan vara av betydelse

6.13.2 Uppföljning

Uppföljningens syfte är att kontinuerligt utvärdera skuldportföljens sammansättning samt att försöka förutse hur risken kan komma att förändras över tid.

6.13.2.1 Årlig utvärdering

Skuldportföljen bör årligen utvärderas så att limiterna i de Finansiella riktlinjerna efterlevs och är aktuella. Om det anses aktuellt kan en särskild rapport upprättas.

Bilaga 1 Definitioner av risker

- **Marknadsrisk**

Marknadsrisk definieras som risk som kommer av rörelser i marknadspriser. Marknadsrisk inkluderar Aktiekursrisk, Ränterisk, Valutarisk och Råvaruprisrisk.

- **Aktiekursrisk**

Med aktiekursrisk avses hur avkastningen på aktier påverkas av förändringen av kursen på de aktier som ingår i portföljen.

- **Ränterisk**

Med ränterisk menas hur avkastningen på en räntebärande tillgång påverkas av en förändring av räntan. Hur mycket ränterisk en tillgång har beror på hur känsligt dess pris är för en förändring av marknadsräntan och mäts i duration.

Inom skuldförvaltning avses med ränterisk risken för att förändringar i räntenivån påverkar kommunens finansnetto negativt genom ökade upplåningskostnader för existerande och framtida finansiering.

- **Valutarisk**

Med valutarisk avses risken för att erhålla en oönskad värdeförändring i tillgångar och skulder och kassaflöden till följd av förändringar i valutakurserna.

- **Råvaruprisrisk**

Med råvarurisk menas hur avkastningen på en tillgång förändras av prisrörelser på råvaror såsom olja, vete, metaller, elektricitet med mera.

- **Likviditetsrisk**

Med likviditetsrisk avses risken att ej kunna möta betalningsförpliktelser utan en högre kostnad eller att ej kunna möta förpliktelserna över huvud taget. Denna kan delas upp i finansieringsrisk för skulder och marknadlikviditetsrisk vid avyttring av tillgångar.

- **Marknadlikviditetsrisk**

Med marknadlikviditetsrisk avses risken att en tillgång inte går att realisera till förväntat pris, eller till ett väsentligt reducerat pris, vid önskat tillfälle.

- **Finansieringsrisk**

Med finansieringsrisk avses risken att inte erhålla ny finansiering, att en befintlig finansiering ej kan ersättas med en ny, eller att finansiering sker till en ovanligt hög kostnad.

- **Kreditrisk**

Med kreditrisk avses risken att en emittent inte kan svara upp mot sina betalningsåtaganden, exempelvis till följd av en betalningsinställelse.

- **Motpartsrisk**

Motpartsrisk innebär att en motpart inte kan fullfölja affärstransaktionen till likvid och att placeraren inte erhåller den potentiella upparbetade vinsten som finns i transaktionen. I detta omfattas risken att kommunen har ett icke-säkerställt positivt nettomarknadsvärde i derivat mot en motpart som ej kan fullfölja sina åtaganden.

- **Operativa risker**

Operativ risk definieras som risken för förluster till följd av icke ändamålsenliga eller misslyckade interna processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser. I portföljförvaltningen kan detta exempelvis omfatta förluster i placeringar som sker i strid mot fastlagda bestämmelser. En god intern kontroll syftar till att begränsa de operativa riskerna.

Bilaga 2 Rating enligt kreditvärderingsinstitut

S & P Long-term	Moodys Long-term	Fitch Long-term	Rating beskrivning
AAA	Aaa	AAA	Prime
AA+	Aa1	AA+	High Grade
AA	Aa2	AA	
AA-	Aa3	AA-	
A+	A1	A+	Upper medium grade
A	A2	A	
A-	A3	A-	
BBB+	Baa1	BBB+	Medium grade
BBB	Baa2	BBB	
BBB-	Baa3	BBB-	
BB+	Ba1	BB+	Non investment grade
BB	Ba2	BB	
BB-	Ba3	BB-	
B+	B1	B+	Speculative/ Highly speculative
B	B2	B	
B-	B3	B-	
CCC+	Caa1	CCC	Substantial risks
CCC	Caa2		
CCC-	Caa3		
CC	Ca	CC	Very high risks
C		C	Exceptionally high risks
D	C	RD	In default
		D	

Tabellen ovan visar en tabell med de tre största ratinginstituten S&P, Moodys och Fitchs ratingklasser. Tabellen är avsedd som en översättningstabell där exempelvis S&P:s rating BBB-motsvaras av Moodys Baa3 och så vidare. Ratinginstituten har egna definitioner och beräkningsgrunder av sina klasser varför översättningstabellen inte är exakt. S&P:s rating BBB- och uppåt och motsvarande från de övriga kallas ”investment grade”.

Bilaga 3 Tillgångsslag

De olika portföljernas kapital får placeras i följande tillgångsslag:

- Likvida medel
 - Med likvida medel avses inlåning utan bindningstid i bank.
- Räntebärande placeringar, används för att hantera kommunens önskade ränterisk. De finansiella riktlinjerna tillåter placering i
 - Svenska räntebärande värdepapper
 - Utländska räntebärande värdepapper

Räntebärande placeringar omfattar även fonder, strukturerade produkter och derivatinstrument där den underliggande tillgången utgörs av räntebärande instrument.

- Aktieplaceringar, används för att hantera kommunens önskade aktierisk. De finansiella riktlinjerna tillåter placering i
 - Svenska aktier
 - Utländska aktier

Aktieplaceringar omfattar även fonder, strukturerade produkter och derivatinstrument där den underliggande tillgången utgörs av aktier, derivat som bär aktierisk eller ett erkänt aktieindex.

- Alternativa investeringar är sådana placeringar som inte definitionsmässigt kan placeras i ovanstående tillgångsslag, och används för att ge en bättre diversifiering av olika marknadsrisker i kommunens tillgångar. Exempel på alternativa tillgångar är fastigheter, råvaror och hedgefonder. Alternativa placeringar omfattar även strukturerade produkter och derivatinstrument där den underliggande tillgången utgörs av alternativa placeringar.

Kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer

Beslutade av kommunfullmäktige 2024-XX-XX,
KF § XXX

Kommunfullmäktige

Halmstad

Dokumentnamn: Kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer

Diarienummer: KS 2022/00356

Dokumenttyp	Framtagen av	Beslutad av	Giltighet	Gäller
☐ Plan ☒ Riktlinje ☐ Rutin ☐ Handbok	☒ Avdelningen för ekonomi och upphandling ☐ Avdelningen för ledningsstöd ☐ HR-avdelningen ☐ Tillväxtavdelningen ☐ Kommunikations-avdelningen ☐ Avdelningen för styrning och utveckling ☐ Samhällsbyggnadskontoret ☐ Kommunledningsförvaltningens stab	Kommunfullmäktige	☐ Gäller från och med: 2024-XX-XX ☐ Gäller till och med: ☒ Gäller tillsvidare	☒ Förvaltningar ☒ Bolag

Inledning

I enlighet med gällande lagstiftning och med syftet att tydliggöra förvaltningsuppdraget avseende hantering av kommunens finanser har Halmstads kommun upprättat dessa finansiella riktlinjer.

Kommunallagen innehåller bestämmelser om den ekonomiska förvaltningen i kommuner. Enligt denna ska kommuner förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet tillgodoses.

Regler för hur finansverksamheten, det vill säga skuld- och tillgångsförvaltning, inom Halmstads kommun och dess bolag (större än eller lika med 50 procent ägarandel)¹ ska bedrivas och rapporteras, anges i kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer. Riktlinjerna beskriver dessutom hur ansvaret för finansverksamheten är fördelat, vilka finansiella risker kommunen är beredd att ta samt hur dessa ska begränsas.

De finansiella riktlinjerna kan delas upp enligt följande:

- Likviditetshantering
- Medelsförvaltning
- Pensionsmedelsförvaltning
- Skuldförvaltning
- Utlåning och borgen

Närmare bestämmelser kring hur finansverksamheten ska bedrivas och rapporteras finns konkretiserat i kommunstyrelsens Finansiella riktlinjer.

Syfte

Kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer utgör ett övergripande regelverk för finansverksamheten. Syftet är att belysa organisationens olika delars roll och ansvar.

Omfattning och avgränsning

Den här riktlinjen ska följas och användas av samtliga nämnder/bolagsstyrelser.

Ansvar

Kommunfullmäktiges riktlinje reglerar områden av större vikt (principiell beskaffenhet) för kommunen. Kommunfullmäktiges riktlinje har till syfte att kommunen agerar på samma sätt inom finansverksamheten.

¹ Med ”kommunen” eller ”Halmstads kommun” avses fortsättningsvis i detta dokument Halmstads kommun och dess bolag med större än, eller lika med, 50 procent ägarandel där inte annat anges.

Organisation och ansvarsfördelning

Kommunstyrelsen bär det övergripande ansvaret för att kommunens tillgångar och skulder förvaltas i enlighet med kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer. Kommunstyrelsen ansvarar dessutom för att erforderliga delegations- och tecknandebeslut är tagna. Kommunens ordinarie attestregler och delegationsordning gäller i arbetet med finansverksamheten.

Kommunfullmäktiges ansvar

Det är kommunfullmäktiges ansvar att;

- förvaltningen sker i överensstämmelse med Kommunallagen 11 kap 2 – 4 §
- fastställa kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer
- fastställa Pensionsmedelsförvaltningens tillgångslimit
- besluta om ramar för upplåning
- besluta om borgensramar

Kommunstyrelsens ansvar

Det är kommunstyrelsen ansvar att;

- tillgångar och skulder förvaltas i enlighet med denna riktlinje
- delegera kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens uppdrag
- utvärdera den finansiella verksamheten
- fastställa Pensionsmedelsförvaltningens normalfördelning av tillgångarna inom ramen för tillgångslimiterna i kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer
- fortlöpande följa utvecklingen av Finansverksamheten

Övriga nämnders och styrelser ansvar

Vid behov upprätta finansiella styrdokument inom ramen för kommunens finansiella riktlinjer.

Definitioner

För definitioner se bilaga 1.

Styrande principer

Strategi och mål

Strategi

Kommunens finansförvaltning ska kännetecknas av stor aktsamhet då hanteringen avser allmänna medel. Halmstads kommun och dess bolag ska i finansförvaltningen agera som en enhet.

Målformulering

Kommunen förvaltar tillgångar och skulder av olika karaktär. Det övergripande målet är att kommunen ska kunna hantera sina olika åtaganden samtidigt som de finansiella kostnaderna hålls så låga som möjligt. Målet för Finansverksamheten är att;

- säkerställa kommunens betalningsförmåga på kort och lång sikt
- säkerställa tillgång till erforderlig finansiering till en acceptabel kostnad
- uppnå en god avkastning på kommunens finansiella placeringar
- de finansiella riskerna hålls inom acceptabla nivåer
- säkerställa riskhanteringen genom kontroll och rapportering

Giltighet och uppdatering

Kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer gäller tills vidare.

Kommunstyrelsen ansvarar för att ta fram förslag till uppdateringar då detta krävs för att anpassa riktlinjerna till aktuella förhållanden inom Halmstads kommun eller till utvecklingen på de finansiella marknaderna.

Vid behov kan kommunstyrelsen besluta om komplement eller undantag till kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer. I sådant fall ska dessa komplement eller undantag gälla till ett fastställt slutdatum och som längst till nästa uppdatering av de Finansiella riktlinjerna.

Nya instrument

Det kan förutsättas att det efterhand tillkommer nya finansiella instrument. Uppstår oklarheter huruvida dessa faller inom ramen för de Finansiella riktlinjerna ska frågan behandlas av kommunstyrelsen för beslut.

Hållbara och ansvarsfulla placeringar

Kommunens placeringar ska ske på ett etiskt och miljömässigt försvarbart sätt. Utöver avvägningen mellan avkastning och risk ska hållbarhetsaspekter alltid beaktas i placeringsverksamheten.

Finansverksamheten

Finansverksamheten delas i riktlinjen upp i fem delar: Likviditetshantering, Medelsförvaltning, Pensionsmedelsförvaltning, Skuldförvaltning samt Utlåning och borgen.

Likviditetshantering

Likviditetshantering handlar i detta sammanhang främst om processer kring interna och externa betalningar men inkluderar också kontohantering och bankadministration.

Medelsförvaltning

Medelsförvaltningen avser den andel av kassan inom finansförvaltningen som överstiger de närmaste 180 dagarnas alla kända nettobetalingar och finansiella nettoflöden, och som inte avser pensionsmedelsförvaltning.

Pensionsmedelsförvaltning

Kommunens totala pensionsåtagande består av summan av de nuvärdesberäknade framtida pensionsutbetalningarna, upptaget som ansvarsförbindelse, samt avsättningar till pensioner i balansräkningen. Ansvarsförbindelsen innebär under en längre tid framöver en extra likviditetsbelastning för kommunen. Kommunen har satt medel under förvaltning för att möta den extra likviditetsbelastningen som detta innebär.

Tillgångsfördelning

Normalfördelning

Normalfördelningen anger den långsiktiga strategiska tillgångsfördelningen. Kommunstyrelsen kan från tid till annan besluta om en annan normalfördelning, dock inom ramen för de limiter som anges i nedanstående tabell.

Limiter

Procenttalen i följande tabell anger limiter för lägsta och högsta andel som respektive tillgångsslag får utgöra av portföljens totala marknadsvärde. Varav-andelarna i tabellen uttrycker limiter i förhållande till respektive tillgångsslag.

Tillgångsslag	Portföljen Totalt (%)		
	Min		Max
Räntebärande värdepapper i svensk valuta	50		80
<i>varav andel utländska räntebärande värdepapper</i>	<i>0</i>		<i>40</i>
Aktier	20		50
<i>varav andel svenska aktier</i>	<i>50</i>		<i>80</i>
<i>varav andel utländska aktier</i>	<i>20</i>		<i>50</i>
Alternativa investeringar	0		15
Likvida medel	0		10

Skuldförvaltning

Upplåning

Kommunfullmäktige beslutar årligen i årsbudgeten om kommunens totala lånevolym. I lånevolymen ingår befintlig lånestock vid budgetårets ingång jämte beräknad utökning eller minskning av lånestocken under budgetåret.

Det kan förutsättas att det efterhand tillkommer nya finansieringsformer. Uppstår oklarheter huruvida dessa faller inom ramen för de Finansiella riktlinjerna ska frågan behandlas av kommunstyrelsen för beslut.

Utlåning och borgen

Kommunen ska erbjuda marknadsmässiga finansieringslösningar. All utlåning och borgen ska ske på sådant vis att kommunens finansiella risker begränsas.

Borgen innebär att en fysisk eller juridisk person åtar sig ett ekonomiskt ansvar för någon annan. Att gå i borgen för någon innebär att man utsätter sig för en risk för en eventuell framtida utgift. För detta ansvar och denna risk är det möjligt att ta ut en riskpremie.

Borgen får endast ske i enlighet med kommunfullmäktiges beslutade borgensramar.

Utlåning till extern part

Utlåning eller borgen bör inte ske till andra aktörer än de bolag som ingår i kommunkoncernen. Utlåning eller borgen till annan aktör får endast ske om det kan anses vara av allmänt intresse att så sker och endast gällande ändamål som hör till kommunens kompetensområde. För extern utlåning och borgen beslutar kommunstyrelsen i varje enskilt fall samt, vad avser borgen, inom den ram som kommunfullmäktige har fastställt.

Bilaga 1 Tillgångsslag

De olika portföljernas kapital får placeras i följande tillgångsslag:

- Likvida medel
 - Med likvida medel avses inlåning utan bindningstid i bank.
- Räntebärande placeringar, används för att hantera kommunens önskade ränterisk. De finansiella riktlinjerna tillåter placering i
 - Svenska räntebärande värdepapper
 - Utländska räntebärande värdepapper

Räntebärande placeringar omfattar även fonder, strukturerade produkter och derivatinstrument där den underliggande tillgången utgörs av räntebärande instrument.

- Aktieplaceringar, används för att hantera kommunens önskade aktierisk. De finansiella riktlinjerna tillåter placering i
 - Svenska aktier
 - Utländska aktier

Aktieplaceringar omfattar även fonder, strukturerade produkter och derivatinstrument där den underliggande tillgången utgörs av aktier, derivat som bär aktierisk eller ett erkänt aktieindex.

- Alternativa investeringar är sådana placeringar som inte definitionsmässigt kan placeras i ovanstående tillgångsslag, och används för att ge en bättre diversifiering av olika marknadsrisker i kommunens tillgångar. Exempel på alternativa tillgångar är fastigheter, råvaror och hedgefonder. Alternativa placeringar omfattar även strukturerade produkter och derivatinstrument där den underliggande tillgången utgörs av alternativa placeringar.

Kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer

Kommunfullmäktige

Halmstad

Dokumentnamn: Kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer

Diarienummer: KS 2022/00356

Dokumenttyp	Framtagen av	Beslutad av	Giltighet	Gäller
☐ Plan ☒ Riktlinje ☐ Rutin ☐ Handbok	☒ Avdelningen för ekonomi och upphandling ☐ Avdelningen för ledningsstöd ☐ HR-avdelningen ☐ Tillväxtavdelningen ☐ Kommunikations-avdelningen ☐ Avdelningen för styrning och utveckling ☐ Samhällsbyggnadskontoret ☐ Kommunledningsförvaltningens stab	Kommunfullmäktige	☐ Gäller från och med: 2022-12-13 ☐ Gäller till och med: ☒ Gäller tillsvidare	☒ Förvaltningar ☒ Bolag

Inledning

I enlighet med gällande lagstiftning och med syftet att tydliggöra förvaltningsuppdraget avseende hantering av kommunens finanser har Halmstads kommun upprättat dessa finansiella riktlinjer.

Kommunallagens innehåller bestämmelser om den ekonomiska förvaltningen i kommuner. Enligt denna ska kommuner förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet tillgodoses. Lagen anger även att kommunfullmäktige ska besluta om riktlinjer för såväl medelsförvaltning som för medel avsatta för pensionsförpliktelser.

Regler för hur finansverksamheten, det vill säga skuld- och tillgångsförvaltning, inom Halmstads kommun och dess bolag (större än eller lika med 50 procent ägarandel)¹ ska bedrivas och rapporteras, anges i kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer. Riktlinjerna beskriver dessutom hur ansvaret för finansverksamheten är fördelat, vilka finansiella risker kommunen är beredd att ta samt hur dessa ska begränsas.

Närmare bestämmelser kring hur finansverksamheten ska bedrivas och rapporteras finns konkretiserat i kommunstyrelsens Finansiella riktlinjer.

Syfte

Kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer utgör ett övergripande regelverk för finansverksamheten. Syftet är att belysa organisationens olika delars roll och ansvar.

De finansiella riktlinjerna kan delas upp enligt följande:

- Likviditetshantering
- Medelsförvaltning
- Pensionsmedelsförvaltning
- Skuldförvaltning
- Utlåning och borgen

Omfattning och avgränsning

Den här riktlinjen ska följas och användas av samtliga nämnder/bolagsstyrelser.

Ansvar

Kommunfullmäktiges riktlinje reglerar områden av större vikt (principiell beskaffenhet) för kommunen. Kommunfullmäktiges riktlinje har till syfte att kommunen agerar på samma sätt inom finansverksamheten.

¹ Med ”kommunen” eller ”Halmstads kommun” avses fortsättningsvis i detta dokument Halmstads kommun och dess bolag med större än, eller lika med, 50 procent ägarandel där inte annat anges.

Organisation och ansvarsfördelning

Kommunstyrelsen bär det övergripande ansvaret för att kommunens tillgångar och skulder förvaltas i enlighet med kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer. Kommunstyrelsen ansvarar dessutom för att erforderliga delegations- och tecknandebeslut är tagna. Kommunens ordinarie attestregler och delegationsordning gäller i arbetet med finansverksamheten.

Kommunfullmäktiges ansvar

Det är kommunfullmäktiges ansvar att:

1. förvaltningen sker i överensstämmelse med Kommunallagen 11 kap 2 – 4 §
2. fastställa kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer
3. fastställa Pensionsmedelsförvaltningens tillgångslimit
4. besluta om ramar för upplåning
5. besluta om borgensramar

Kommunstyrelsens ansvar

Det är kommunstyrelsen ansvar att:

1. tillgångar och skulder förvaltas i enlighet med denna riktlinje
2. delegera kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens uppdrag
3. utvärdera den finansiella verksamheten
4. fastställa Pensionsmedelsförvaltningens normalfördelning av tillgångarna inom ramen för tillgångslimiterna i kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer
5. fortlöpande följa utvecklingen av Finansverksamheten

Övriga nämnders och styrelsers ansvar

Vid behov upprätta finansiella styrdokument inom ramen för kommunens finansiella riktlinjer.

Definitioner

För definitioner se bilaga 1.

Styrande principer

Strategi och mål

Strategi

Kommunens finansförvaltning ska kännetecknas av stor aktsamhet då hanteringen avser allmänna medel. Halmstads kommun och dess bolag ska i finansförvaltningen agera som en enhet.

Målformulering

Kommunen förvaltar tillgångar och skulder av olika karaktär. Det övergripande målet är att kommunen ska kunna hantera sina olika åtaganden samtidigt som de finansiella kostnaderna hålls så låga som möjligt. Målet för Finansverksamheten är att:

- Säkerställa kommunens betalningsförmåga på kort och lång sikt
- Säkerställa tillgång till erforderlig finansiering till en acceptabel kostnad
- Uppnå en god avkastning på kommunens finansiella placeringar
- De finansiella riskerna hålls inom acceptabla nivåer
- Säkerställa riskhanteringen genom kontroll och rapportering

Giltighet och uppdatering

Kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer gäller tills vidare.

Kommunstyrelsen ansvarar för att ta fram förslag till uppdateringar då detta krävs för att anpassa riktlinjerna till aktuella förhållanden inom Halmstads kommun eller till utvecklingen på de finansiella marknaderna.

Vid behov kan kommunstyrelsen besluta om komplement eller undantag till kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer. I sådant fall ska dessa komplement eller undantag gälla till ett fastställt slutdatum och som längst till nästa uppdatering av de Finansiella riktlinjerna.

Hållbara och ansvarsfulla placeringar

Kommunens placeringar ska ske på ett etiskt och miljömässigt försvarbart sätt. Utöver avvägningen mellan avkastning och risk ska hållbarhetsaspekter alltid beaktas i placeringsverksamheten.

Finansverksamheten

Finansverksamheten delas i riktlinjen upp i fem delar: Likviditetshantering, Medelsförvaltning, Pensionsmedelsförvaltning, Skuldförvaltning samt Utlåning och borgen.

Likviditetshantering

Likviditetshantering handlar i detta sammanhang främst om processer kring interna och externa betalningar men inkluderar också kontohantering och bankadministration.

Medelsförvaltning

Medelsförvaltningen avser den andel av kassan inom finansförvaltningen som överstiger de närmaste 180 dagarnas alla kända nettobetalingar och finansiella nettoflöden, och som inte avser pensionsmedelsförvaltning.

Pensionsmedelsförvaltning

Kommunens totala pensionsåtagande består av summan av de nuvärdesberäknade framtida pensionsutbetalningarna, upptaget som ansvarsförbindelse, samt avsättningar till pensioner i balansräkningen. Ansvarsförbindelsen innebär under en längre tid framöver en extra likviditetsbelastning för kommunen. Kommunen har satt medel under förvaltning för att möta den extra likviditetsbelastningen som detta innebär.

Tillgångsfördelning

Normalfördelning

Normalfördelningen anger den långsiktiga strategiska tillgångsfördelningen. Kommunstyrelsen kan från tid till annan besluta om en annan normalfördelning, dock inom ramen för de limiter som anges i nedanstående tabell.

Limiter

Procenttalen i följande tabell anger limiter för lägsta och högsta andel som respektive tillgångsslag får utgöra av portföljens totala marknadsvärde.

Tillgångsslag	Portföljen Totalt (%)		
	Min		Max
Räntebärande värdepapper i svensk valuta	50		80
varav utländska valutasäkrade	0		10
Aktier	20		50
varav svenska aktier	0		40
varav utländska aktier	0		25
Alternativa investeringar	0		15
Likvida medel	0		10

Nya instrument

Det kan förutsättas att det efterhand tillkommer nya finansiella instrument. Uppstår oklarheter huruvida dessa faller inom ramen för de Finansiella riktlinjerna ska frågan behandlas av kommunstyrelsen för beslut.

Skuldförvaltning

Upplåning

Kommunfullmäktige beslutar årligen i årsbudgeten om kommunens totala lånevolym. I lånevolymen ingår befintlig lånestock vid budgetårets ingång jämte beräknad utökning av lånestocken under budgetåret.

Det kan förutsättas att det efterhand tillkommer nya finansieringsformer. Uppstår oklarheter huruvida dessa faller inom ramen för de Finansiella riktlinjerna ska frågan behandlas av kommunstyrelsen för beslut.

Utlåning och borgen

Kommunen ska erbjuda marknadsmässiga finansieringslösningar. All utlåning och borgen ska ske på sådant vis att kommunens finansiella risker begränsas.

Borgen innebär att en fysisk eller juridisk person åtar sig ett ekonomiskt ansvar för någon annan. Att gå i borgen för någon innebär att man utsätter sig för en risk för en eventuell framtida utgift. För detta ansvar och denna risk är det möjligt att ta ut en riskpremie.

Borgen får endast ske i enlighet med kommunfullmäktiges beslutade borgensramar.

Utlåning till extern part

Utlåning eller borgen bör inte ske till andra aktörer än de bolag som ingår i kommunkoncernen. Utlåning eller borgen till annan aktör får endast ske om det kan anses vara av allmänt intresse att så sker och endast gällande ändamål som hör till kommunens kompetensområde. För extern utlåning och borgen till bolag och organisationer beslutar kommunstyrelsen i varje enskilt fall samt, vad avser borgen, inom den ram som kommunfullmäktige har fastställt.

Bilaga 1 Tillgångsslag

De olika portföljernas kapital får placeras i följande tillgångsslag:

- Likvida medel
 - Med likvida medel avses inlåning utan bindningstid i bank.
- Räntebärande placeringar, används för att hantera kommunens önskade ränterisk. De finansiella riktlinjerna tillåter placering i
 - Svenska räntebärande värdepapper
 - Utländska räntebärande värdepapper

Räntebärande placeringar omfattar även fonder, strukturerade produkter och derivatinstrument där den underliggande tillgången utgörs av räntebärande instrument.

- Aktieplaceringar, används för att hantera kommunens önskade aktierisk. De finansiella riktlinjerna tillåter placering i
 - Svenska aktier
 - Utländska aktier

Aktieplaceringar omfattar även fonder, strukturerade produkter och derivatinstrument där den underliggande tillgången utgörs av aktier, derivat som bär aktierisk eller ett erkänt aktieindex.

- Alternativa investeringar är sådana placeringar som inte definitionsmässigt kan placeras i ovanstående tillgångsslag, och används för att ge en bättre diversifiering av olika marknadsrisker i kommunens tillgångar. Exempel på alternativa tillgångar är fastigheter, råvaror och hedgefonder. Alternativa placeringar omfattar även strukturerade produkter och derivatinstrument där den underliggande tillgången utgörs av alternativa placeringar.

Kommunstyrelsens Finansiella riktlinjer

Dokumentnamn: Kommunstyrelsens Finansiella riktlinjer

Diarienummer: KS 2022/00356

Dokumenttyp	Framtagen av	Beslutad av	Giltighet	Gäller
☐ Plan ☒ Riktlinje ☐ Rutin ☐ Handbok	☒ Avdelningen för ekonomi och upphandling ☐ Avdelningen för ledningsstöd ☐ HR-avdelningen ☐ Tillväxtavdelningen ☐ Kommunikationsavdelningen ☐ Avdelningen för styrning och utveckling ☐ Samhällsbyggnadskontoret ☐ Kommunledningsförvaltningens stab	Kommunstyrelsen	☐ Gäller från och med: 2022-12-13 ☐ Gäller till och med: ☒ Gäller tillsvidare	☒ Förvaltningar ☒ Bolag

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	4
2	Syfte.....	4
3	Omfattning och avgränsning.....	4
4	Ansvar.....	4
4.1	Organisation och ansvarsfördelning.....	4
4.1.1	Kommunfullmäktiges ansvar.....	5
4.1.2	Kommunstyrelsens ansvar.....	5
4.1.3	Internbankens ansvar.....	5
4.1.4	Övriga nämnders och styrelser ansvar.....	6
5	Definitioner.....	6
6	Regler.....	6
6.1	Strategi och mål.....	6
6.1.1	Strategi.....	6
6.1.2	Målformulering.....	6
6.1.3	Giltighet och uppdatering.....	7
6.2	Hållbara och ansvarsfulla placeringar.....	7
6.3	Intern kontroll (hantering av operativa risker).....	8
6.3.1	Ansvar.....	8
6.3.2	Hantering av operativa risker.....	8
6.3.3	Åtgärder.....	8
6.3.4	Rapportering och uppföljning.....	9
6.4	Generella anvisningar, motparter och förvaring.....	9
6.4.1	Beräkning av portföljens värde och limit.....	9
6.4.2	Rating.....	9
6.4.3	Kredit- och motpartslimiter.....	10
6.4.4	Generella anvisningar för investeringar i tillgångsslag och placeringsformer.....	10
6.4.5	Åtgärder vid avvikelser mot riktlinjer.....	12
6.4.6	Ågarpolicy.....	12
6.4.7	Motparter.....	12
6.4.8	Förvar.....	13
6.5	Finansverksamheten.....	13
6.5.1	Definition av likviditetshantering och medelsförvaltning.....	13
6.6	Likviditetshantering.....	14
6.6.1	Mål för likviditetshantering.....	14
6.6.2	Generella principer för likviditetshantering.....	14
6.7	Medelsförvaltning.....	15
6.7.1	Mål för medelsförvaltning.....	15
6.7.2	Generella principer för medelsförvaltning.....	15
6.7.3	Tillåtna placeringsformer.....	15
6.7.4	Hantering av ränterisk.....	15
6.7.5	Hantering av valutarisk.....	15
6.7.6	Hantering av kredit- och motpartsrisk.....	15
6.8	Pensionsmedelsförvaltning.....	16
6.8.1	Bakgrund.....	16
6.8.2	Mål för pensionsmedelsförvaltningen.....	16
6.8.3	Övergripande strategi.....	16
6.8.4	Uttag ur pensionsmedelsförvaltningen.....	17

6.8.5	ALM-analys.....	17
6.8.6	Förvaltningens genomförande.....	17
6.8.7	Risker i förvaltningen.....	17
6.8.8	Tillåtna placeringsformer.....	17
6.8.9	Tillgångsfördelning.....	18
6.8.10	Nya instrument.....	20
6.9	Rapportering och uppföljning av placeringar.....	21
6.9.1	Rapportering.....	21
6.9.2	Uppföljning.....	21
6.10	Selektion och avvecklingskriterier för förvaltare.....	22
6.10.1	Val av förvaltare.....	22
6.10.2	Formella handlingar.....	22
6.10.3	Andel av kapitalförvaltarens förvaltade kapital.....	22
6.10.4	Urvalskriterier.....	22
6.10.5	Förvaltarens åtaganden.....	22
6.10.6	Avveckling av förvaltare och fonder.....	23
6.11	Skuldförvaltning.....	24
6.11.1	Upplåning.....	24
6.11.2	Mål för skuldförvaltningen.....	24
6.11.3	Refinansieringsrisk.....	24
6.11.4	Ränterisk.....	25
6.11.5	Valutarisk.....	26
6.11.6	Kredit och motpartsrisk.....	27
6.12	Utlåning och borgen.....	28
6.12.1	Allmänt.....	28
6.12.2	Grundprinciper.....	28
6.12.3	Kreditprövning.....	28
6.12.4	Internbankens avgifter för kommunkoncernens bolag.....	28
6.12.5	Utlåning till extern part.....	29
6.13	Rapportering och uppföljning av skulder, utlåning och borgen.....	29
6.13.1	Rapportering.....	29
6.13.2	Uppföljning.....	30
Bilaga 1	Definitioner av risker.....	31
Bilaga 2	Rating enligt kreditvärderingsinstitut.....	33
Bilaga 3	Tillgångsslag.....	34

1 Inledning

I enlighet med gällande lagstiftning och med syftet att tydliggöra förvaltningsuppdraget avseende hantering av kommunens finanser har Halmstads kommun upprättat dessa finansiella riktlinjer.

Kommunallagens innehåller bestämmelser om den ekonomiska förvaltningen i kommuner. Enligt denna skall kommuner förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet tillgodoses. Lagen anger även att kommunfullmäktige ska besluta om riktlinjer för såväl medelsförvaltning som medel avsatta för pensionsförpliktelser.

Regler för hur finansverksamheten, det vill säga skuld- och tillgångsförvaltning, inom Halmstads kommun och dess bolag (större än eller lika med 50 procent ägarandel)¹ ska bedrivas och rapporteras anges i kommunens Finansiella riktlinjer. Riktlinjerna beskriver dessutom hur ansvaret för finansverksamheten är fördelat, vilka finansiella risker kommunen är beredd att ta samt hur dessa ska begränsas.

2 Syfte

Kommunens Finansiella riktlinjer utgör ett regelverk för finansverksamheten och fungerar som en handbok i det dagliga arbetet för de personer, inom och utanför kommunen, som arbetar med förvaltningen. Syftet är vidare att belysa organisationens olika delars roll och ansvar.

De finansiella riktlinjerna kan delas upp enligt följande:

- Likviditetshantering
- Medelsförvaltning
- Pensionsmedelsförvaltning
- Skuldförvaltning
- Utlåning och borgen

3 Omfattning och avgränsning

Den här riktlinjen ska följas och användas av samtliga nämnder/bolagsstyrelser.

4 Ansvar

Kommunstyrelsens riktlinjer är styrdokument där kommunstyrelsen, efter beslut av kommunfullmäktige, konkretiserar kommunfullmäktiges riktlinjer eller planer, som en del i kommunstyrelsens uppdrag att leda och samordna kommunens angelägenheter.

4.1 Organisation och ansvarsfördelning

Kommunstyrelsen bär det övergripande ansvaret för att kommunens tillgångar och skulder förvaltas i enlighet med kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer. Kommunstyrelsen ansvarar

¹ Med ”kommunen” eller ”Halmstads kommun” avses fortsättningsvis i detta dokument Halmstads kommun och dess bolag med större än, eller lika med, 50 procent ägarandel där inte annat anges.

dessutom för att erforderliga delegations- och tecknandebeslut är tagna. Kommunens ordinarie attestregler och delegationsordning gäller i arbetet med finansverksamheten.

4.1.1 Kommunfullmäktiges ansvar

Det är kommunfullmäktiges ansvar att:

1. förvaltningen sker i överensstämmelse med Kommunallagen
2. fastställa kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer
3. fastställa Pensionsmedelsförvaltningens tillgångslimit
4. besluta om ramar för upplåning
5. besluta om borgensramar

4.1.2 Kommunstyrelsens ansvar

Det är kommunstyrelsen ansvar att:

1. tillgångar och skulder förvaltas i enlighet med denna riktlinje
2. delegera kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens uppdrag
3. utvärdera den finansiella verksamheten
4. fastställa Pensionsmedelsförvaltningens normalfördelning av tillgångarna inom ramen för tillgångslimiterna i kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer
5. fortlöpande följa utvecklingen av Finansverksamheten

4.1.3 Internbankens ansvar

Det är internbankens ansvar att:

1. Hantera varje enskild placering av likvida medel som förvaltas i egen regi
2. Genomföra upplåning inom beslutade ramar
3. Tillse att finansiella avtal och transaktioner sker inom ramen för aktuella riktlinjer
4. Bedöma om den långsiktiga allokeringen inom Pensionsmedelsförvaltningen enligt tillgångs- och skuldanalysen/ALM-analysen² är lämplig
5. Rebalansera den totala portföljen i förvaltningen av pensionsmedlen i de fall gränsvärdena för något av tillgångsslagen under- eller överskrider
6. Bevaka förvaltningen samt föreslå förändringar av aktuell placeringsinriktning, exempelvis normalfördelning i pensionsmedelsförvaltningen, för att nå uttalad målsättning och risknivå inom ramen för de finansiella riktlinjerna
7. Företräda kommunen gentemot extern motpart
8. Genomföra erforderliga upphandlingar inom det finansiella området
9. Lämna information och rapporter om den finansiella utvecklingen
10. Ombesörja att portföljrapporter tillhandahålls kommunstyrelsen
11. Initiera och utarbeta förslag till uppdatering av de finansiella riktlinjerna då detta behövs
12. Utarbeta rutiner för intern kontroll

² Asset Liability Management-analys genomförs i modeller som simulerar hur portföljer med olika blandningar klarar av olika åtaganden.

13. Besluta om anlitande av eventuella externa förvaltare
14. Löpande utvärdera extern förvaltares prestation
15. Besluta om att avveckla förvaltare som inte uppfyller krav

4.1.4 Övriga nämnders och styrelsers ansvar

Vid behov upprätta finansiella styrdokument inom ramen för kommunens finansiella riktlinjer.

5 Definitioner

För definitioner se bilaga 1 och 3.

6 Regler

6.1 Strategi och mål

6.1.1 Strategi

Kommunens finansförvaltning ska kännetecknas av stor aktsamhet då hanteringen avser allmänna medel.

De finansiella riskerna som definieras i riktlinjerna ska i första hand reduceras genom interna åtgärder som matchning av olika intressen och nettning av flöden. Kommunens nettoexponering ska sedan, genom användande av tillåtna instrument, reduceras till en accepterad nivå enligt riktlinjernas avgränsningar.

Finansverksamheten i Halmstads kommun bedrivs av internbanken. Internbanken är kommunens centrala finansfunktion och ska vara kommunens huvudsakliga kontakt mot de finansiella marknaderna. Genom att koncentrera finansiella aktiviteter till internbanken kan stordriftsfördelar för koncernen som helhet erhållas. Syftet är att uppnå följande:

- En effektiv finansförvaltning av kommunens och dess bolags finansiella behov och agerande.
- God kontroll på koncernens totala finansiella riskexponering.
- En effektiv finansförvaltning genom samordning av samtliga betalflöden, vilket erhålls genom ett av internbanken upphandlat koncernkonto.
- Bästa möjliga nyttjande av kommunens likviditetsresurser genom samordning.
- Ett brett produktsortiment och därigenom möjlighet till högre avkastning genom god likviditetsplanering och samordning.
- Bra upplåningsvillkor genom nyttjande av kommunens kreditvärdighet.

Halmstads kommun och dess bolag ska agera som en enhet genom internbanken.

6.1.2 Målformulering

Kommunen förvaltar tillgångar och skulder av olika karaktär. Det övergripande målet är att kommunen ska kunna hantera sina olika åtaganden samtidigt som de finansiella kostnaderna hålls så låga som möjligt. Målet för Finansverksamheten är att:

- Säkerställa kommunens betalningsförmåga på kort och lång sikt
- Säkerställa tillgång till erforderlig finansiering till en acceptabel kostnad
- Uppnå en god avkastning på kommunens finansiella placeringar
- De finansiella riskerna hålls inom acceptabla nivåer
- Säkerställa riskhanteringen genom kontroll och rapportering

6.1.3 Giltighet och uppdatering

Kommunens Finansiella riktlinjer gäller tills vidare.

Kommunstyrelsen ansvarar för att ta fram förslag till uppdateringar då detta krävs för att anpassa riktlinjerna till aktuella förhållanden inom Halmstads kommun eller till utvecklingen på de finansiella marknaderna.

Vid behov kan kommunstyrelsen besluta om komplement eller undantag till kommunfullmäktiges Finansiella riktlinjer. I sådant fall ska dessa komplement eller undantag gälla till ett fastställt slutdatum och som längst till nästa uppdatering av de Finansiella riktlinjerna.

6.2 Hållbara och ansvarsfulla placeringar

Kommunens placeringar ska ske på ett etiskt och miljömässigt försvarbart sätt. Utöver avvägningen mellan avkastning och risk ska hållbarhetsaspekter alltid beaktas i placeringsverksamheten. Grundregeln är att placeringar ej ska ske i stater, företag eller organisationer som kan förknippas med oacceptabla arbetsförhållanden, våld, narkotika, prostitution, kriminell verksamhet, miljöförstöring, oetisk marknadsföring, bristande produktsäkerhet, kontroversiella sektorer (alkohol, tobak, militär utrustning, pornografi och spel) eller som prospekterar, exploaterar, utviner, producerar eller raffinerar fossil energi³.

Kommunen söker istället aktivt placeringar i företag som har hållbara lösningar på framtidens utmaningar, exempelvis energieffektiva produkter, tjänster och affärsmodeller som leder till minskad klimatpåverkan. FN:s barnkonvention och ILO:s kärnkonventioner rörande fackliga rättigheter, skydd mot tvångsarbete, skydd mot diskriminering, och mot vissa former av barnarbete ska också vara vägledande för vad som kan betraktas som etiskt acceptabla placeringar.

Kriterierna för hållbara och ansvarsfulla investeringar tillämpas oavsett om kapitalförvaltningen sker i egen regi eller via externa förvaltare. Eventuella externa förvaltare som kommunen anlitar ska ha förbundit sig att följa FN:s principer för ansvarsfulla investeringar (UNPRI).

Ovanstående instruktioner gäller även vid indirekta investeringar såsom innehav i fonder, strukturerade produkter och derivat. Vissa placeringsformer kan av andra skäl uppfattas som oetiska. Kommunstyrelsen får i sådant fall bedöma huruvida dessa placeringar bör ingå i kommunens portfölj.

Kommunen kan använda sig av externa företag som utför screening för att underlätta bedömningen av om regelverket efterlevs.

³ Med fossila energi avses kol, olja och gas (inklusive oljesand och skiffergas/olja)

6.3 Intern kontroll (hantering av operativa risker)

Operativ risk är risken för förluster till följd av icke ändamålsenliga eller misslyckade processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser. Med intern kontroll avses i detta sammanhang de kontrollmoment som ingår i administrationen av finansverksamheten och som syftar till att minska den operativa risken. Kontrollen förutsätter att det finns erforderliga system och rutiner för:

- Instruktioner
- Ansvarsfördelning i organisationen
- Rapportering och uppföljning
- Redovisning

6.3.1 Ansvar

Ansvar för den interna kontrollen i finansverksamheten regleras av kommunens finansiella riktlinjer, delegationsordning och särskilda beslut fattade av kommunfullmäktige och kommunstyrelse.

Placeringar och administration ska utföras utifrån en instruktion som tydligt beskriver arbetsrutiner samt ansvars- och arbetsfördelning.

6.3.2 Hantering av operativa risker

Kommunen har följande rutiner för att minska de operativa riskerna.

6.3.2.1 Underlag

Skriftligt beslutsunderlag ska upprättas för alla placeringar och andra affärer inför varje avslut. Detta underlag ska ange datum, villkor och motpart. Underlaget ska kunna stämmas av mot avräkningsnota från motparten och kommunens ekonomiska redovisning.

6.3.2.2 Avstämning

Innehavet av värdepapper, kontrakt och andra värdehandlingar inventeras regelbundet och stäms av mot redovisningen.

6.3.2.3 Funktionsåtskillnad

För att öka säkerheten i affärstransaktionerna ska det finnas en uppdelning mellan de som verkställer affärer och de som kontrollerar och bokför affärer.

6.3.2.4 Personberoende

I syfte att upprätta kompetens samt god kvalitet inom finansverksamheten ska flera personer kunna utföra och granska arbetet.

6.3.2.5 System

För att säkerställa god intern kontroll samt uppföljning av den finansiella verksamheten ska kommunen sträva efter att använda för ändamålet adekvata system.

6.3.3 Åtgärder

Alla personer som deltar i arbetet med finansverksamheten ska omedelbart rapportera onormala händelser inom finansverksamheten till ansvarig för vidare beredning.

6.3.4 Rapportering och uppföljning

Rapportering till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige om den finansiella utvecklingen sker inom ramen för den ordinarie ekonomi- och verksamhetsuppföljningen.

6.4 Generella anvisningar, motparter och förvaring

6.4.1 Beräkning av portföljens värde och limit

Vid beräkning av en portföljs värde och limit ska portföljens tillgångar värderas med ledning av gällande marknadsvärde.

6.4.2 Rating

I denna riktlinje anges rating av emittenter eller värdepapper enligt kreditvärderingsinstitutet Standard & Poor's graderingsskala.

Om rating från Standard & Poor's saknas kan rating av kreditvärderingsinstitutet Moody's, Fitch Ratings eller annat likvärdigt ratinginstitut användas istället. Konverteringstabell mellan de olika kreditvärderingsinstitutens graderingar finns i bilaga 2.

6.4.2.1 Kreditbedömning/Skuggrating

Vid de fall ett värdepapper eller en emittent saknar officiell rating av de ratinginstitut som framgår av ovanstående stycke tillåts att de skandinaviska storbankerna⁴ eller etablerade fondbolagen⁵ utför likvärdig kreditbedömning/skuggrating, med de begränsningar som anges nedan. Kreditbedömningen/skuggratingen ska ske så att värdepapperna eller emittenterna kan fördelas till någon av de ratingnivåer som bilaga 2 anger. Innehav av skuggratade värdepapper ska rymmas inom limitfördelningen enligt tabellen i avsnitt 6.4.3 Kredit- och motpartslimit.

Värdepapper som saknar officiell rating tillåts inom fonder. Maximalt får andelen värdepapper som saknar officiell rating uppgå till det som anges av nedanstående tabell, mätt som andel av portföljens totala marknadsvärde.

Maximal andel utan officiell rating (%)
25

Vid investering i fonder är det fondbolagets kreditbedömning av underliggande värdepapper eller emittent utan officiell rating som bestämmer vilken ratingnivå som värdepapperet/emittenten tillhör.

⁴ Med skandinavisk storbank menas en av följande banker: Handelsbanken, Nordea, SEB, Swedbank, Danske Bank eller DNB

⁵ Med ett etablerat fondbolag menas ett fondbolag med minst tre års historik och med ett förvaltad kapital på minst fem miljarder kronor

6.4.3 Kredit- och motpartslimit

Kredit- och motpartsrisk samberäknas och det samlade värdet ska rymmas inom limiterna som följer av detta avsnitt. Godkända emittenter och motparter för placering i värdepapper ges av nedanstående tabell med angivna limit för respektive förvaltning. Procenttalen i tabellen nedan avser andelar av den totala portföljens marknadsvärde för respektive förvaltning.

Förvaltning		Emittentkategori ⁶	Emittentkategori (%)	Emittent (%)	
Likviditetshandling	Medelsförvaltning	Pensionsmedelsförvaltning	Värdepapper utgivna av Kommuninvest, svenska staten och svenska statens helägda bolag samt värdepapper garanterade av svenska staten	100	100
			Värdepapper utgivna av svenska kommuner och regioner eller av dessa helägda bolag	100	35
			Värdepapper med rating lägst AA-	80	20
			Värdepapper med lägst investment grade (BBB-)	50	10
			Värdepapper under investment grade (BBB-) eller utan rating	15	2

Med emittent ovan avses den juridiska person som svarar för kapitalgarantin.

6.4.4 Generella anvisningar för investeringar i tillgångsslag och placeringsformer

6.4.4.1 Placering i likvida medel

Bankräkning⁷ eller deposit⁸ hos bank med rating om lägst A- utgör ett undantag från limiterna i tabellen under 6.4.3. Detta bland annat på grund av att den löpande verksamheten vid tillfällen kan kräva en större andel tillgängliga likvida medel än vad som medges av ovan angivna limit. Dock ska principen om riskspridning gälla generellt.

⁶ Vid investering i seniora och säkerställda obligationer som saknar rating så gäller ratingen på bolaget

⁷ Dvs insättningar på bankkonto med högst en dags löptid.

⁸ Deposit med maximal löptid om 3 månader

6.4.4.2 Investering i räntebärande placeringar

Investeringar i tillgångsslaget räntebärande placeringar sker direkt i räntebärande värdepapper och/eller genom investeringar i UCITS-fonder⁹, strukturerade produkter och certifikat. Investeringarna ska ske i väldiversifierade portföljer och beakta limiterna i tabellen under 6.4.3.

Vid investering i fonder som investerar i räntebärande värdepapper ska andel värdepapper för varje emittent och emittentkategori beräknas. Om exempelvis en andel i en emittent eller emittentkategori i fonden är 10 procent och fonden utgör 20 procent av totalportföljen, så ska totalt 2 procent räknas till denna emittent eller emittentkategori. Utgångspunkten är att andelen förväntas vara konstant till nästa beräkning, och att beräkningen ska genomföras minst en gång per år.

6.4.4.3 Investering i aktieplaceringar

Förvaltningen sker enligt principen core/satellite. Med detta menas att de större kärninnehaven (core) ska förvaltas med indexförvaltning och till detta kommer mindre specialistmandat (satellite).

Investeringar i tillgångsslaget aktier sker genom investeringar i UCITS-fonder, strukturerade produkter och certifikat. Investeringarna ska vara i väldiversifierade portföljer eller inhämta sin avkastning från ett väldiversifierat aktieindex.

Vid investering i aktiefonder får andelen i en enskild emittent maximalt uppgå till värdet angivet i nedanstående tabell, mätt som andel av totalt aktieinnehav i respektive förvaltning.

Emittent (%)
10

6.4.4.4 Investering i alternativa placeringar

Genom att investera i tillgångar som uppvisar låg korrelation med en befintlig portfölj kan den totala portföljrisken reduceras och avkastningen höjas. Mot bakgrund av detta är investeringar i alternativa tillgångar tillåtna. Exempel på alternativa tillgångar är fastigheter, råvaror och hedgefonder. Investeringar klassas som alternativa efter exponering snarare än den juridiska form som investeringen görs i.

Syftet med en investering i alternativa tillgångar ska vara att minska den totala risken i en portfölj. Om korrelationen mellan tillgången och den övriga portföljen skulle förändras på ett sådant sätt att tillgången ökar portföljens totala risk ska tillgången säljas så snart det är praktiskt genomförbart.

6.4.4.5 Placeringar i strukturerade produkter

Vid investering i strukturerade produkter ska produkten klassas under tillgångsslagen enligt definitionen av tillgångsslag i bilaga 3. Vilken tillgångsklass produkten får beror på vilken exponering produkten har mot underliggande tillgångar. Vid placering i strukturerad produkt som investerar i olika tillgångsslag, ska produktens tillgångsexponering enligt senast kända fördelning, fördelas på portföljens tillgångsslag. Som exempel bör normalt en aktieindexobligation klassas såsom aktier vid initialskedet, men kan senare bli klassad som ett räntebärande värdepapper om tillgångsexponeringen i huvudsak är från den underliggande obligationen. Skulle den strukturerade

⁹ UCITS (Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities) är ett EU direktiv från 1985. Den svenska lagstiftningen (lagen om investeringsfonder) grundar sig på UCITS direktivet.

produktens avkastning ej tydligt vara linjärt länkad till aktiemarknadens eller räntemarknaden avkastning bör produkten klassas som en alternativ investering.

6.4.5 Åtgärder vid avvikelser mot riktlinjer

Om kommunen upptäcker att innehavda tillgångar inte uppfyller etiska hänsynstaganden, överskrider upprättade limiter eller avviker från andra begränsningar i riktlinjen ska aktuella tillgångar avyttras så snart det lämpligen kan ske, dock senast 60 dagar efter dess upptäckt varvid skäligen hänsyn ska tas till den ekonomiska risk ett avyttrande kan ha. Motsvarande gäller om upprättade limiter underskrids, varvid tillgångar anskaffas så snart det lämpligen kan ske.

Samma tidsrymd och beaktande av ekonomisk risk gäller för åtgärder vid avvikelser mot riktlinjerna för skuldförvaltning, utlåning och borgen.

Noterade avvikelser från begränsningarna i riktlinjerna ska snarast rapporteras till kommunstyrelsen.

6.4.6 Ägarpolicy

Placeringar ska inte ske i sådan omfattning att kommunen får ett betydande inflytande i ett enskilt bolag.

Ett betydande inflytande anses föreligga om kommunen innehar en röstandel som överstiger värdet i nedanstående tabell.

Röstandel (%)
20

6.4.7 Motparter

Godkända motparter vid transaktioner med kommunens tillgångar är:

- Värdepappersbolag som har Finansinspektionens tillstånd för handel med finansiella instrument för annans räkning i eget namn, enligt 2 kap 1 § lagen om värdepappersmarknaden (2007:528) efter att godkända avtal är undertecknade av båda parter.
- Utländska institutioner som har tillstånd motsvarande det som anges enligt ovan och som står under tillsyn av myndigheter eller annat behörigt organ, efter att godkända avtal är undertecknade av båda parter.

Godkända motparter vid förvaltning av kapital är:

- För diskretionär förvaltning de värdepappersbolag som har Finansinspektionens tillstånd enligt 2 kap 1 § lagen om värdepappersmarknaden (2007:528).
- Fondbolag som har erforderligt tillstånd av Finansinspektionen enligt lagen om värdepappers-fonder (2004:46) eller motsvarande tillstånd inom EU.
- Bolag som har erforderligt tillstånd av Finansinspektionen enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder (2013:561) eller motsvarande tillstånd inom EU.

Transaktioner ska ske enligt principen betalning mot leverans. Undantag från denna princip är tillåten vid tillfällen då det normala förfarandet är annat, såsom vid nyemissioner och köp av fondandelar.

6.4.8 Förvar

Förvalt kapital ska förvaras hos värdepappersbolag som har:

- Finansinspektionens tillstånd att ta emot värdepapper för förvaring, enligt 2 kap 2 § lag om värdepappersmarknaden (2007:528), efter det att godkända avtal är undertecknade av båda parter.
- Utländska institutioner som har tillstånd motsvarande det som anges i punkten ovan och som står under tillsyn av motsvarigheten till Finansinspektionen eller annat behörigt organ.

6.5 Finansverksamheten

Finansverksamheten delas i riktlinjen upp i fem delar: Likviditetshantering, Medelsförvaltning, Pensionsmedelsförvaltning, Skuldförvaltning samt Utlåning och borgen.

6.5.1 Definition av likviditetshantering och medelsförvaltning

Kommunen kan besitta en kassa som kan användas för att hantera de närmast kommande likviditetsflödena. Kassan kan även under längre perioder vara större än behovet för de närmast kommande likviditetsflödena. Risktoleransen för en förvaltning av en kassa som är större än de närmaste likviditetsflödena kan vara annorlunda än en kortsiktig likviditetshantering. Därför ger de Finansiella riktlinjerna följande direktiv:

- Den andel av kassan som understiger de närmaste 180 dagarnas alla kända nettobetalningar och finansiella nettoflöden ska förvaltas enligt riktlinjerna under Likviditetshantering, kapitel 6.6.
- Den andel av kassan som överstiger de närmaste 180 dagarnas alla kända nettobetalningar och finansiella nettoflöden bör förvaltas enligt avsnittet för medelsförvaltningen (se avsnitt 6.7)

6.6 Likviditetshantering

Likviditetshantering handlar i detta sammanhang främst om processer kring interna och externa betalningar men inkluderar också kontohantering och bankadministration.

6.6.1 Mål för likviditetshantering

Det övergripande målet för kommunens likviditetshantering är att se till att kontostrukturer och betalningslösningar är uppsatta på ett rationellt sätt och att bankadministration hanteras kostnadseffektivt.

6.6.2 Generella principer för likviditetshantering

Kommunen erhåller merparten av sina icke-finansiella inbetalningar i samband med skattebetalningar månadsvis och har löpande utbetalningar, varför kassabalansen följer ett sågtandsmönster. För att minimera kostnaden för nettoskulden bör kommunen sträva efter att kassan balanseras mot existerande skulder så att kassan minimeras. Detta åstadkoms till exempel genom att utnyttja kontokrediter och prognoser på Likviditetsutvecklingen. Likviditetsprognoserna ska utvisa hur stort belopp kortfristiga medel som behövs i kommunen för att utjämna skillnader i in- och utbetalningsströmmarna.

Det ska säkerställas att kommunen har fungerande kontosystem och att dessa regelbundet ses över utifrån kommunens behov av funktionalitet och kostnadsnivå.

6.6.2.1 Bankavtal

Vid upprättande av avtal för långsiktigt engagemang¹⁰ med bank och bankägda institut har kommunen som målsättning att engagerade institut ska ha en rating på lägst A vid ingången av avtal. Om ratingen faller under A ska kommunen överväga risker och utvärdera engagemanget med banken. Om ratingen faller under A- ska en avveckling av engagemanget ske, såvida inte särskilda skäl föreligger¹¹.

6.6.2.2 Placering av likviditet

Det är tillåtet att göra placeringar av likviditet. Placeringar får endast göras i SEK och ska i första hand göras på löptider i syfte att möta planerade utbetalningar eller möjliga tillfällen att lösa externa lån, dock längst på 180 dagar. Vid placering av likviditet ska kreditrisken beaktas enligt limiterna under 6.4.3.

¹⁰ Långsiktigt engagerad bank är den bank som kommunen har upprättat avtal med avseende koncernkonto och betalningstjänster.

¹¹ Särskilda skäl bör bedömas strikt, vilket till exempel kan vara att endast en mycket kort tid av avtalets löptid är kvar eller att identifierade kostnader att avveckla engagemanget överstiger risken att inte avsluta detsamma.

6.7 Medelsförvaltning

Den andel av kassan inom finansförvaltningen som överstiger de närmaste 180 dagarnas alla kända nettobetalningar och finansiella nettoflöden, och som inte avser pensionsmedelsförvaltning, bör förvaltas i linje med principerna i detta avsnitt.

6.7.1 Mål för medelsförvaltning

Målet för medelsförvaltningen är att ha en avkastning motsvarande indexet 50 % OMRX BOND och 50 % OMRX TBILL eller motsvarande om dessa index upphör.

6.7.2 Generella principer för medelsförvaltning

Då Kommunen under längre perioder kan ha en kassa som överstiger det kortsiktiga finansieringsbehovet kan denna andel förvaltas med annan risktolerans och ett högre avkastningskrav än placering av överskottslikviditet under likviditetshantering.

Har kommunen upptagit lån bör eventuell överskottslikviditet i första hand användas till återbetalning av lån om detta är ekonomiskt försvarbart. Vidare bör medlen i portföljen ta hänsyn till att placeringarna kan behöva användas till den löpande likviditetshantering.

6.7.3 Tillåtna placeringsformer

Vid medelsförvaltningen får placering ske i följande placeringsformer:

- Likvida medel
- Svenska räntebärande värdepapper
- Utländska räntebärande värdepapper
- UCITS –fonder inom tillgångsslaget räntebärande
- Strukturerade produkter inom tillgångsslaget räntebärande med kapitalskydd om minst 100 procent

6.7.4 Hantering av ränterisk

Den genomsnittliga durationen på de förvaltade medlen inom medelsförvaltningen får ej överstiga 3 år. Enskilda värdepapper får ej ha en löptid eller duration som överstiger 5 år.

6.7.5 Hantering av valutarisk

Placeringar i annan valuta än SEK ska valutasäkras. Undantag är om framtida betalningsströmmar ligger i annan valuta än svenska kronor, då placering i utländsk valuta motsvarande de framtida utbetalningarna kan ske.

6.7.6 Hantering av kredit- och motpartsrisk

Vid placering inom ramen för medelsförvaltningen ska kreditrisken beaktas enligt limiterna under 6.4.3.

6.7.6.1 Limiter för strukturerade produkter

Strukturerade produkter får ej överstiga den andel av portföljen som anges av nedanstående tabell

Andel (%)
30

6.8 Pensionsmedelsförvaltning

6.8.1 Bakgrund

Kommunens totala pensionsåtagande består av summan av de nuvärdesberäknade framtida pensionsutbetalningarna, upptaget som ansvarsförbindelse, samt avsättningar till pensioner i balansräkningen. Ansvarsförbindelsen innebär under en längre tid framöver en extra likviditetsbelastning för kommunen. Kommunen har satt medel under förvaltning för att möta den extra likviditetsbelastningen som detta innebär. De tillgångar som ingår i dessa medel benämns nedan som ”portföljen”. Efterföljande placeringsregler i detta kapitel gäller förvaltning av pensionsmedel enligt kommunallagens bestämmelse 11 kap 4 §.

6.8.2 Mål för pensionsmedelsförvaltningen

Målet för pensionsmedelsförvaltningen är att finansiera den del av den årliga utbetalningen från ansvarsförbindelsen som inte finansieras av skatteintäkter. Pensionsmedlens andel av finansieringen av den årliga utbetalningen från ansvarsförbindelsen baseras på senast genomförda tillgångs- och skuldanalys/ALM-analys. Metoden för detta genomförande beskrivs under punkt 6.8.3 ”Övergripande strategi”.

6.8.2.1 Operativa målvariabler

Det operativa målet för förvaltningen av portföljen är att nå en över tid real avkastning samt ett risktagande som är rimligt och proportionerligt mot avkastningsmålet i enlighet med nedanstående tabell.

Målvariabler	Mål (%)
Real avkastning per år mätt som konsumentprisindex (KPI) plus 2 procentenheter	KPI + 2
Maximal värdenedgång under en 12-månadersperiod	20

6.8.3 Övergripande strategi

Kommunens strategi för att uppfylla målet under punkt 6.8.2.1 är att hitta en optimal uttagsnivå från portföljen för att finansiera den del av pensionskostnaden som inte finansieras av skattemedel. Uttagsnivån från portföljen ska vara sådan att kapitalet och dess tillväxt förväntas räcka under hela åtagandets tidsmässiga struktur. Som metod för att hitta lämpliga uttagsnivåer använder sig kommunen av tillgångs- och skuldanalyser/ALM-analyser.

6.8.4 Uttag ur pensionsmedelsförvaltningen

Uttagen ur pensionsmedelsförvaltningens portfölj ska ske strukturerat och ska planeras med god framförhållning. Med hjälp av skuldanalys/ALM-analys ska det säkerställas att det hela tiden finns tillräckligt med medel i portföljen för att täcka pensionsåtagandet. Uttagen ur portföljen ska planeras och beräknas i den ordinarie budgetprocessen varje år. Beaktanden ska göras av volatiliteten i såväl åtagandet som de finansiella placeringarna. Utifrån historisk volatilitetsdata innebär detta att värdet av portföljen minst måste överstiga pensionsåtagandet med den nivå som anges av nedanstående tabell.

Övervärde (%)
15

6.8.5 ALM-analys

ALM-analys (Asset Liability Management) har som syfte att tydliggöra möjliga placeringsstrategier för att matcha placeringar mot pensionsåtagande så att risken minimeras. Kommunen använder sig av ALM-analys för att hitta uttagsnivåerna från portföljen såsom beskrivs i punkt 6.8.3 ”Övergripande strategi” respektive 6.8.4 ”Uttag ur pensionsmedelsförvaltningen”. Skulle slutsatserna från en ALM-analys visa att grundläggande förutsättningar för kommunens ekonomi vad gäller pensionsåtagande och tillgångar har ändrats kan strategi, mål och tillgångsfördelning revideras.

Den strategiska tillgångsfördelningen bör som utgångspunkt ha en tillgångs- och skuldanalys/ALM-analys och kan ge underlag till kommunfullmäktige för beslut kring strategisk tillgångsfördelning som i de Finansiella riktlinjerna utmynnar i portföljens tillgångsslagslimiter.

6.8.6 Förvaltningens genomförande

Pensionsmedelsförvaltningen kan ske i intern eller extern regi, antingen i en eller flera fonder eller andra placeringsformer för att uppnå önskad riskprofil, eller i diskretionära mandat.

6.8.7 Risker i förvaltningen

Risker förekommer i all finansiell verksamhet. Följande avsnitt anger den risktolerans kommunen har gentemot dessa risker samt hur dessa risker kan hanteras. För definition av risker se Bilaga 1 Definition av risker.

Vid investering i värdepapper ska kreditrisken- och motpartsrisk beaktas enligt limiterna under 6.4.3. Vid placering i strukturerade produkter och certifikat ska utfärdaren av sådana värdepapper även beaktas enligt samma limiter.

6.8.8 Tillåtna placeringsformer

Följande placeringsformer är tillåtna:

- Likvida medel
- Svenska räntebärande värdepapper
- Utländska räntebärande värdepapper
- Fonder i form av så kallade UCITS-fonder
- Alternativa investeringsfonder

- Strukturerade produkter
- Certifikat som har en exponering mot en underliggande marknad (ej att förväxla med penningmarknadens certifikat)

6.8.8.1 Särskilda placeringsregler vid pensionsmedelsförvaltning

Räntebärande placeringar i annan valuta än SEK ska valutasäkras.

Om investeringar inom tillgångsslaget räntebärande sker i placeringsformen alternativa investerings-fonder så ska dessa i risk- och avkastningskaraktär motsvara en räntebärande UCITS-fond och ha en risk mätt som årlig standardavvikelse enligt nedanstående tabell.

Investeringar i tillgångsslaget aktier noterade i annan valuta än SEK valutasäkras ej.

Om investeringar i tillgångsslaget alternativa investeringar sker ska risken mätt som årlig standardavvikelse för den enskilda investeringen inte vara högre än vad som anges av nedanstående tabell. Investeringar i annan valuta än SEK kan, men måste ej, valutasäkras.

Vid placering i fond som investerar i olika tillgångsslag, så kallad blandad fond, ska fondens placeringar, enligt senast kända fördelning, fördelas på portföljens tillgångsslag.

För att begränsa marknadsrisken ska vid placering i strukturerade produkter ska kapitalskyddet uppgå till minst det värde som anges av nedanstående tabell.

Om investering sker i certifikat ska det säkerställas att avkastningen som sämst ger samma avkastning som underliggande marknad.

Gränsvärden	Gränsvärde (%)
Maximal standardavvikelse (alternativa investeringsfonder)	10
Lägsta nivå för kapitalskydd av investerat kapital (strukturerade produkter)	90

6.8.9 Tillgångsfördelning

6.8.9.1 Normalfördelning

Normalfördelningen anger den långsiktiga strategiska tillgångsfördelningen. Kommunstyrelsen kan från tid till annan besluta om en annan normalfördelning, dock inom ramen för de limiter som anges i 6.8.9.2.

6.8.9.2 Limiter

Procenttalen i följande tabell anger limiter för lägsta och högsta andel som respektive tillgångsslag får utgöra av portföljens totala marknadsvärde. I tabellen framgår även normalfördelningen.

Tillgångsslag	Portföljen Totalt (%)		
	Min	Normalfördelning	Max
Räntebärande värdepapper i svensk valuta	50	60	80
varav utländska valutasäkrade	0	-	10
<i>Portföljens genomsnittsduration</i>	<i>0,5 år</i>	<i>3,5 år</i>	<i>5 år</i>
Aktier	20	40	50
varav svenska aktier	0	-	40
varav utländska aktier	0	-	25
Alternativa investeringar	0	-	15
Likvida medel	0	-	10

Högsta andelen likvida medel kan vara 10 procent med undantag som följer vid avyttring av värdepapper.

6.8.9.3 Rebalansering

Tillgångsfördelningen kan ske i extern regi (som en del av ett externt mandat) eller internt.

Om tillgångsfördelningen avviker mer från normalfördelning än vad nedanstående tabell anger ska portföljen rebalanseras snarast möjligt.

Maximal avvikelse (%)
5

Vid ett rebalanseringsbeslut ska placeringar i alternativa tillgångar borträknas från normalfördelningen. Detta innebär att om alternativa investeringar motsvarar exempelvis 10 procent av den totala portföljen bör dessa 10 procent fördelas till räntebärande värdepapper och aktier enligt normalfördelningen, dvs rebalanseringen utgår från en ”justerad normalfördelning” för räntebärande på 54 procent och aktier på 36 procent.

6.8.9.4 Index

Som benchmark för portföljen ska följande index användas:

Tillgångsslag	Index	Andel av portföljens sammanlagda index
Räntebärande värdepapper	OMRX Bond eller motsvarande om detta index upphör	60 %
Svenska aktier	SIX Return Index (SIXRX) eller motsvarande om detta index upphör	30 %
Utländska aktier	MSCI All Country World index (MSCI ACWI) eller motsvarande om detta index upphör	10 %

6.8.10 Nya instrument

Det kan förutsättas att det efterhand tillkommer nya finansiella instrument. Uppstår oklarheter huruvida dessa faller inom ramen för de Finansiella riktlinjerna ska frågan behandlas av kommunstyrelsen för beslut.

6.9 Rapportering och uppföljning av placeringar

6.9.1 Rapportering

Rapporteringens syfte är att informera om portföljens resultat och portföljens exponering i relation till de fastställda limiterna i de Finansiella riktlinjerna.

Kommunstyrelsen ska regelbundet erhålla rapport om:

- Avkastning under månaden och under året
- Procentuell exponering av innehav uppdelat på tillgångsslag och placeringsformer
- Avkastning av en indexportfölj enligt respektive förvaltning/portfölj
- Portföljens risk och riskjusterade avkastning
- Ränteportföljens duration
- Innehav av värdepapper där respektive värdepapper redovisas med angivande av procentuell andel av det totala värdet för portföljen
- Större förändringar i innehavet av värdepapper under perioden

Minst en gång per år ska även medfölja en årlig utvärdering som beskrivs under punkt 6.9.2.2.

6.9.1.1 Rapportering från externa förvaltare

Senast tio bankdagar efter månadens utgång bör förvaltarna rapportera till kommunen.

Nedanstående punkter är önskvärda inslag i rapporteringen:

- marknads- och anskaffningsvärden
- avkastning under månaden, under året samt från portföljens start
- procentuell fördelning på olika tillgångsslag
- innehav av värdepapper där respektive värdepapper redovisas med angivande av procentuell andel av det totala värdet för aktuellt tillgångsslag
- förändringar i innehavet av värdepapper under månaden
- genomsnittliga löptider och räntekänslighet för innehavet av räntebärande värdepapper
- eventuella avvikelser från placeringsreglerna i denna placeringsföreskrift, avvikelens orsak samt vidtagen åtgärd/förslag till åtgärd
- prestation relativt jämförelseindex för respektive förvaltning/portfölj
- riskjusterade nyckeltal (förutsatt tillräckliga underliggande tidsserier)

6.9.2 Uppföljning

6.9.2.1 Uppföljningens syfte

Uppföljningens syfte är att löpande hålla sig informerad om portföljens resultat, förändringar i sammansättningen av tillgångar samt förändringar i risknivå.

Det är av yttersta vikt att alla parter är medvetna om att alla placeringar genomgår cykler, varför det kommer att finnas tidsperioder när placeringsmålet ej uppfylls eller när enskilda förvaltare misslyckas med att nå sina förväntade avkastningsmål. Avkastningsmålet bör dock kunna uppnås över en femårscykel.

6.9.2.2 Årlig utvärdering

Förvaltningen bör årligen utvärderas vilket kan ske av extern motpart, och om detta sker ska en särskild rapport upprättas.

- Utvärderingen ska genomföras såväl totalt som per tillgångslag. Eventuella externa förvaltare ska utvärderas.

6.10 Selektion och avvecklingskriterier för förvaltare

6.10.1 Val av förvaltare

För vissa av förvaltningsuppdragen enligt föregående avsnitt kan kommunen anlita externa förvaltare. Kommunen bör anlita minst två förvaltare med lång erfarenhet och dokumenterat goda historiska resultat.

En extern förvaltare är en förvaltare som utifrån avtal åtar sig att hantera hela eller delar av en portfölj och som inom givet mandat självständigt föreslår eller beslutar om hur medel ska placeras.

6.10.2 Formella handlingar

Vid beslut att anlita extern förvaltare av hela eller delar av portföljens tillgångar ska sådant uppdrag grundas på skriftligt avtal.

6.10.3 Andel av kapitalförvaltarens förvaltade kapital

Kommunens kapital får inte utgöra mer än 10 procent av förvaltarens totala förvaltade kapital.

Vid placering i fonder får kapitalet inte utgöra mer än 20 procent av fondens totala förvaltade kapital.

6.10.4 Urvalskriterier

Vid upphandling av förvaltningstjänster ska minst tre förvaltare bjudas in till anbudsgivning.

Vid val av förvaltare bör en samlad bedömning av bland annat följande kriterier ligga till grund för beslut.

- Historisk prestanda av befintlig portfölj relativt andra placeringar med liknande placeringsinriktning och risk
- Organisation, ägarförhållanden och finansiell styrka
- Ansvarig förvaltares kompetens och erfarenhet
- Förvaltningsresurser inom det aktuella placeringsområdet
- Arbetsätt, investeringsfilosofi och investeringsmetodik
- Riskhantering och intern kontroll
- Administration och rapportering
- Pris

6.10.5 Förvaltarens åtaganden

Förvaltaren ska åta sig att följa de direktiv som följer av innehållet i detta dokument och som är relevanta för en extern förvaltare.

6.10.6 Avveckling av förvaltare och fonder

Avvecklingskriterier anges i syfte att kommunen, men framförallt förvaltarna själva, ska kunna avgöra när deras förvaltningstjänster inte längre är önskvärda.

I händelse av att förvaltare

1. inte förmår att förklara det uppkomna resultatet
2. avviker från den av förvaltaren uppställda planeringsprocessen
3. underpresterat valt jämförelseindex under en tvåårsperiod
4. ökar risken i portföljen i relation till valt jämförelseindex utan att den riskjusterade avkastningen ökar i motsvarande proportion
5. förbrukat förtroendet

ska portföljen sättas under särskild övervakning under den efterföljande tolv månadersperioden. Om portföljen efter denna tolv månadersperiod avviker från nedanstående gränsvärden i förhållande till jämförelseindex ska beslut fattas om förvaltarens fortsatta förtroende.

Vid bedömning av förvaltningen är det särskilt relationen mellan risk och avkastning som har störst betydelse.

Typ av portfölj	Gränsvärden	
	För underprestationer per år i förhållande till jämförelseindex	För ökad risknivå (Stdv) i förhållande till jämförelseindex
Räntebärande portfölj	- 1,0 procentenheter	+ 1,5 procentenheter
Passiv aktieförvaltning	- 1,5 procentenheter	+ 1,0 procentenheter
Aktiv aktieförvaltning	- 3,0 procentenheter	+ 5 procentenheter
Hedgefondförvaltning	- 3,0 procentenheter	+ 5 procentenheter

6.11 Skuldförvaltning

6.11.1 Upplåning

Kommunfullmäktige beslutar årligen i årsbudgeten om kommunens totala lånevolym. I lånevolymen ingår befintlig lånestock vid budgetårets ingång jämte beräknad utökning av lånestocken under budgetåret.

Kommunens internbank ska handha hela kommunens upphandling av lån. Härigenom begränsas den administrativa hanteringen av borgensåtagande och kommunkoncernens totala lånevolym kan nyttjas vid låneupphandlingar. All upplåning ska ske på affärsmässiga grunder.

Leasing och andra liknande finansiella former jämställs med upplåning.

6.11.2 Mål för skuldförvaltningen

Målet med skuldförvaltningen är att säkerställa kommunens betalningsförmåga på kort och lång sikt och därutöver erhålla så låg total kostnad för koncernen som möjligt utifrån de principer som fastställs i de Finansiella riktlinjerna. Det är även en strävan att finansieringen sker hållbart utifrån såväl socialt, miljömässigt som ekonomiskt perspektiv.

6.11.3 Refinansieringsrisk

I syfte att begränsa refinansieringsrisken ska kommunen eftersträva att förfallostrukturen i låneportföljen sprids jämnt över tiden.

Målsättningen med att hantera refinansieringsrisken är att säkra betalningsförmågan och undvika att refinansiering sker till en ovanligt hög kostnad.

Normalt vid upphandling av finansiering gäller att kreditmarginalen ökar med löptiden på finansieringen. Målsättningen är att säkerställa tillgång till det lånekapital som krävs enligt fastställd plan och budget och samtidigt beakta totalkostnaden för den finansiering och de kreditlöften som krävs för uppfyllande av de Finansiella riktlinjerna.

Kommunen bör löpande bevaka förfallostrukturen och proaktivt arbeta med att utvärdera olika strategier för hur förfallen kan hanteras, till exempel att obligationer köps tillbaka och nya emitteras eller att banklån omförhandlas eller förlängs.

I syfte att begränsa refinansieringsrisken ska kommunen sträva efter att omförhandla förfallande avtal i god tid. För att ytterligare begränsa refinansieringsrisken bör outnyttjade säkerställda kreditlöften ("backup-faciliteter") finnas.

För att minska kostnaden för finansiering bör kommunen kontinuerligt utvärdera olika finansieringsformer, samt hålla en ändamålsenlig volym på backup-faciliteter.

6.11.3.1 Diversifiering av finansieringsformer

Finansieringen får ske i form av:

- lån hos
 - Svenska staten eller av staten garanterat bolag
 - Kommuninvest
 - Svensk Exportkredit

- Bank eller bankägt finansbolag
- Svenska försäkringsbolag och pensionsanstalter
- Svenska kommuner och regioner
- Kommunägda bolag
- utgivning av certifikat, obligationer och reverser i börsregistrerad eller onoterad form, såväl på den svenska som på den internationella kapital- och/eller kreditmarknaden
- avtalad checkkredit i långsiktigt engagerad bank¹²
- lån på annat sätt eller från annan genom beslut av kommunstyrelsen
- leasing omfattas av reglerna för upplåning i de Finansiella riktlinjerna och kan påverka kommunkoncernens låneram som kommunfullmäktige fastställer. Det innebär att beslut om leasing ska föregås av en prövning gentemot andra former för finansiering. För de fall extern leasing bedöms vara mest fördelaktig ska denna godkännas i förväg av internbanken. Om leasingalternativet väljs ska anbud begäras in

Det kan förutsättas att det efterhand tillkommer nya finansieringsformer. Uppstår oklarheter huruvida dessa faller inom ramen för de Finansiella riktlinjerna ska frågan behandlas av kommunstyrelsen för beslut.

6.11.3.2 Diversifiering av låneförfall

För att sprida risken för att behöva emittera obligationer, omförhandla lån eller förlänga backup-faciliteter vid ogynnsamma marknadsförhållanden, får vid var tid maximalt följande andelar av nettoskulden förfalla:

Skuldportföljen Totalt	
Tidsintervall, år	Max, %
0-1	33
0-2	50

Återköp av emitterade värdepapper får ske som en del i kommunen skuldförvaltning.

6.11.4 Ränterisk

I syfte att hantera räntekostnaden och ränterisken bör kommunen kontinuerligt utvärdera befintlig skuldportfölj inklusive derivat mot aktuell räntekurva på marknaden. Kommunen bör söka den ränteprofil som anses lämplig med hänsyn till totalkostnad och gällande planering.

6.11.4.1 Räntebindningstid

För att begränsa ränterisken bör räntebindningstiden för lån spridas över tiden. Löptiden för all upplåning bör bedömas mot sammansättningen av kommunens låneportfölj.

Kommunens ränteprofil regleras via avvikelsemandat kopplat till tidsfickor, som beskriver den procentuella fördelningen av ränteförfallen i förhållande till den totala finansiella skuldvolymen. Fördelningen ska uttryckas som en nettoposition av de ränteförfall som finns i ränteportföljen, d.v.s. räntebindningen i lånet nettat mot räntederivat.

¹² Långsiktigt engagerad bank är den bank som kommunen har upprättat avtal med avseende koncernkonto och betalningstjänster.

Skuldportföljen Totalt		
Tidsintervall, år	Min, %	Max, %
0-1	20	50
1-5	20	80
5-10	0	40

Det är tillåtet att använda räntederivat för att förändra räntebindingstiden för finansförvaltningen i syfte att anpassa ränteprofilen. Att aktivt gå in och ur positioner enbart i syfte att tjäna pengar, så kallad ”trading”, är dock inte tillåtet.

Optioner räknas in till sitt deltavärde, exempelvis en köpt cap med delta 0,5 och underliggande 100 MSEK räknas som $0,5 \cdot 100 = 50$ MSEK bundet till aktuell lösenränta.

Internbanken ska följa upp ränterisken och göra en sammanställning som tydligt visar hur ränterisken ser ut. Räntexponeringen i kommunen är vid varje tillfälle summan av den befintliga upplåningen samt den genomsnittliga räntebindingen för denna, med hänsyn till eventuella förändringar av räntebindingstiden med hjälp av derivatinstrument.

6.11.4.2 Tillåtna derivat

Räntederivat i syfte att förändra skuldportföljens struktur är tillåtna. Avtal får ingås om:

- Terminsaffärer
- Ränteswappar
- Räntetak och att sälja räntegolv. Syftet med att sälja räntegolv bör vara att finansiera premien för köp av räntetak.

Det nominella beloppet i derivatsåkringen får netto ej överskrida det nominella beloppet av skulderna.

Varje kontrakt bör ha en koppling till underliggande lån/placering och syftet med varje affär bör vara att skydda lånet/placering mot en ogynnsam ränteutveckling.

I undantagsfall kan en sammanlagd längre räntebindingstid än motsvarande underliggande lån tillåtas.

6.11.5 Valutarisk

6.11.5.1 Generella principer

Syftet med hanteringen av valutarisk i skuldförvaltning är att minimera denna.

Kommunens exponering mot valutarisk kan eventuellt uppstå vid upphandlingar med internationella aktörer och genom lån eller tillhörande räntebetalningar. Eftersom ingen betydande exponering i utländsk valuta finns i den underliggande verksamheten bör kommunen enbart låna pengar i utländsk valuta ur totalkostnads- eller diversifieringssyfte avseende finansieringskällor.

6.11.5.2 Direktiv och riskmått

Nedanstående exponeringar i utländsk valuta ska kurssäkras om de överstiger värdet 10 MSEK. Exponeringar under 10 MSEK kan säkras efter bedömning av riskläge och kostnad för säkring.

1. Lån och tillhörande räntebetalningar
2. Betalningar kopplade till andra bekräftade kontrakt

Med kurssäkring avses användandet av antingen valutaterminer, valutaränteswappar eller matchning mellan flöden eller tillgångar och skulder.

6.11.6 Kredit och motpartsrisk

Syftet med hantering av kredit- och motpartsrisk inom skuldförvaltningen är att sträva efter att begränsa dessa.

Hantering av motpartsrisk kan ske genom att kommunen har ISDA-avtal¹³ med motparter som derivataffärer görs med. Kommunen kan också för att ytterligare minska motpartsrisken ingå CSA-avtal (avtal som reglerar hanteringen av säkerheter ställda för nettomarknadsvärdet).

Vid ingång av ett derivat ska motparten inneha rating A- eller bättre. Om motpartens rating försämras till under BBB+ och det saknas CSA-avtal ska utestående derivat med motparten snarast möjligt stängas.

¹³ International Swaps and Derivatives Association. ISDA-avtal är ett standardavtal för att reglera handel av derivat mellan två motparter.

6.12 Utlåning och borgen

6.12.1 Allmänt

Kommunens internbank ska erbjuda marknadsmässiga finansieringslösningar. All utlåning och borgen ska ske på sådant vis att kommunens finansiella risker begränsas.

Borgen innebär att en fysisk eller juridisk person åtar sig ett ekonomiskt ansvar för någon annan. Att gå i borgen för någon innebär att man utsätter sig för en risk för en eventuell framtida utgift. För detta ansvar och denna risk är det möjligt att ta ut en riskpremie.

Borgen får endast ske i enlighet med kommunfullmäktiges beslutade borgensramar.

6.12.2 Grundprinciper

Följande gäller generellt för utlåning och borgen:

- a. Utlåning bör endast ske till bolag i kommunkoncernen
- b. All utlåning ska vara belopps- och tidsbegränsad
- c. All utlåning ska dokumenteras i avtal mellan parterna
- d. Borgen bör endast tecknas för bolag i kommunkoncernen ¹⁴
- e. All borgen ska registerföras och alla borgenshandlingar, tillsammans med underliggande kreditavtal, ska arkiveras
- f. Kredittagarens betalningsförmåga ska vara god
- g. För åtagandet krävs att kommunen erhåller god insyn i kredittagarens ekonomi och verksamhet samt att kredittagaren tecknar erforderliga försäkringar för sina tillgångar
- h. Säkerheterna ska bedömas motsvara kommunens risk vid betalningsinställelse
- i. Kredittagare ska åläggas att årligen inkomma med årsredovisning och försäkringsbevis eller motsvarande

6.12.3 Kreditprövning

Internbanken ska inför kommunfullmäktiges beslut om borgensramar för nya kreditsökande bolag/aktörer lämna en kreditbedömning för respektive bolag/aktör. Motsvarande utlåtande ska lämnas till kommunstyrelsen för beslut om eventuell nyutlåning till extern part.

Kreditbedömningen ska göras på ett underlag som ger en god bild av den kreditsökandes ekonomiska status. Bedömningen bör omfatta en känslighetsanalys av den kreditsökandes återbetalningsförmåga samt en bedömning av risken för en värdeförsämring i förekommande säkerheter.

6.12.4 Internbankens avgifter för kommunkoncernens bolag

Internbankens prissättning för utlåning och borgen ska baseras på marknadsmässiga villkor. Med marknadsmässiga villkor för utlåning och borgen avses det pris som är resultatet av en bedömning av följande delar:

1. Kommunens finansieringskostnad: Basen för marknadsmässiga villkor är kommunens verkliga eller bedömda finansieringskostnad
2. Marknadsmässig riskpremie: Påslaget syftar till att kompensera kommunen för risktagande och administrativa kostnader samt möta lagkrav på konkurrensneutralitet för de bolag som verkar i konkurrens med privata bolag.

¹⁴ Kommunens solidariska borgen för Kommuninvest i Sverige AB är undantagen enligt KF-beslut § 93, KS2006/0542, 2009-10-22

Internbanken ska följa och löpande dokumentera utvecklingen av internbankens prissättning, dels för att styrka konkurrenskraftig finansiering gentemot bolagen, dels för att undvika konflikt med skatteregler eller för att otillbörlig konkurrens enligt EU-rätten inte ska uppstå.

6.12.5 Utlåning till extern part

6.12.5.1 Allmänt

Utlåning eller borgen bör inte ske till andra aktörer än de bolag som ingår i kommunkoncernen. Utlåning eller borgen till annan aktör får endast ske om det kan anses vara av allmänt intresse att så sker och endast gällande ändamål som hör till kommunens kompetensområde. För extern utlåning och borgen till bolag och organisationer beslutar kommunstyrelsen i varje enskilt fall samt, vad avser borgen, inom den ram som kommunfullmäktige har fastställt. Kommunstyrelsen har en restriktiv inställning till utlåning och borgen till externa parter.

Utlåning respektive borgensåtaganden ska alltid prövas och riskbedömas vid omläggning av lån. Kommunens åtagande ska omprövas om verksamheten inte längre bedrivs enligt de kriterier som låg till grund för det ursprungliga beslutet.

6.12.5.2 Säkerheter

För utlåning eller borgensåtaganden erfordras säkerhet i form av pantbrev i fastighet eller motsvarande säkerhet med tillfredsställande förmånsrätt. Även kompletterande säkerhet ska prövas.

För borgensåtaganden där säkerhet saknas ska förbindelse upprättas om att inte belåna aktuella fastigheter ytterligare mot säkerheter i panträtt.

6.12.5.3 Internbankens avgifter till extern part

Internbanken lämnar i samband med utlåning eller borgen en rekommendation av uttag och storlek på internbanks- eller borgensavgiften.

Kommunstyrelsen beslutar om uttag och storlek på internbanksavgift i samband med beslut om utlåning eller borgen.

6.13 Rapportering och uppföljning av skulder, utlåning och borgen

6.13.1 Rapportering

Rapporteringens syfte är att informera om skuldportföljens sammansättning avseende långa och korta ränte- och kapitalbindningstider. Vidare är syftet med rapporteringen att säkerställa att de fastställda limiterna i de Finansiella riktlinjerna efterlevs.

Kommunstyrelsen ska regelbundet erhålla rapport om:

- Lånevolym
- Skuldportföljningen sammansättning
- Uppgift om räntor och löptider
- Uppskattning om hur skuldportföljen kommer förändras de närmsta 12 månaderna
- Uppgift om utlåning och borgen
- Eventuella avvikelser från limiterna i de Finansiella riktlinjerna
- Övriga händelser som kan vara av betydelse

6.13.2 Uppföljning

Uppföljningens syfte är att kontinuerligt utvärdera skuldportföljens sammansättning samt att försöka förutse hur risken kan komma att förändras över tid.

6.13.2.1 Årlig utvärdering

Skuldportföljen bör årligen utvärderas så att limiterna i de Finansiella riktlinjerna efterlevs och är aktuella. Om det anses aktuellt kan en särskild rapport upprättas.

Bilaga 1 Definitioner av risker

- **Marknadsrisk**

Marknadsrisk definieras som risk som kommer av rörelser i marknadspriser. Marknadsrisk inkluderar Aktiekursrisk, Ränterisk, Valutarisk och Råvaruprisrisk.

- **Aktiekursrisk**

Med aktiekursrisk avses hur avkastningen på aktier påverkas av förändringen av kursen på de aktier som ingår i portföljen.

- **Ränterisk**

Med ränterisk menas hur avkastningen på en räntebärande tillgång påverkas av en förändring av räntan. Hur mycket ränterisk en tillgång har beror på hur känsligt dess pris är för en förändring av marknadsräntan och mäts i duration.

Inom skuldförvaltning avses med ränterisk risken för att förändringar i räntenivån påverkar kommunens finansnetto negativt genom ökade upplåningskostnader för existerande och framtida finansiering.

- **Valutarisk**

Med valutarisk avses risken för att erhålla en oönskad värdeförändring i tillgångar och skulder och kassaflöden till följd av förändringar i valutakurserna.

- **Råvaruprisrisk**

Med råvarurisk menas hur avkastningen på en tillgång förändras av prisrörelser på råvaror såsom olja, vete, metaller, elektricitet med mera.

- **Likviditetsrisk**

Med likviditetsrisk avses risken att ej kunna möta betalningsförpliktelser utan en högre kostnad eller att ej kunna möta förpliktelserna över huvud taget. Denna kan delas upp i finansieringsrisk för skulder och marknadlikviditetsrisk vid avyttring av tillgångar.

- **Marknadlikviditetsrisk**

Med marknadlikviditetsrisk avses risken att en tillgång inte går att realisera till förväntat pris, eller till ett väsentligt reducerat pris, vid önskat tillfälle.

- **Finansieringsrisk**

Med finansieringsrisk avses risken att inte erhålla ny finansiering, att en befintlig finansiering ej kan ersättas med en ny, eller att finansiering sker till en ovanligt hög kostnad.

Kreditrisk

Med kreditrisk avses risken att en emittent inte kan svara upp mot sina betalningsåtaganden, exempelvis till följd av en betalningsinställelse.

Motpartsrisk

Motpartsrisk innebär att en motpart inte kan fullfölja affärstransaktionen till likvid och att placeraren inte erhåller den potentiella upparbetade vinsten som finns i transaktionen. I detta omfattas risken att kommunen har ett icke-säkerställt positivt nettomarknadsvärde i derivat mot en motpart som ej kan fullfölja sina åtaganden.

Operativa risker

Operativ risk definieras som risken för förluster till följd av icke ändamålsenliga eller misslyckade interna processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser. I portföljförvaltningen kan detta exempelvis omfatta förluster i placeringar som sker i strid mot fastlagda bestämmelser. En god intern kontroll syftar till att begränsa de operativa riskerna.

Bilaga 2 Rating enligt kreditvärderingsinstitut

S & P Long-term	Moodys Long-term	Fitch Long-term	Rating beskrivning
AAA	Aaa	AAA	Prime
AA+	Aa1	AA+	High Grade
AA	Aa2	AA	
AA-	Aa3	AA-	
A+	A1	A+	Upper medium grade
A	A2	A	
A-	A3	A-	
BBB+	Baa1	BBB+	Medium grade
BBB	Baa2	BBB	
BBB-	Baa3	BBB-	
BB+	Ba1	BB+	Non investment grade
BB	Ba2	BB	
BB-	Ba3	BB-	
B+	B1	B+	Speculative/ Highly speculative
B	B2	B	
B-	B3	B-	
CCC+	Caa1	CCC	Substantial risks
CCC	Caa2		
CCC-	Caa3		
CC	Ca	CC	Very high risks
C		C	Exceptionally high risks
D	C	RD	In default
		D	

Tabellen ovan visar en tabell med de tre största ratinginstitutens S&P, Moody's och Fitchs ratingklasser. Tabellen är avsedd som en översättningstabell där t.ex. S&P:s rating BBB- motsvaras av Moody's Baa3 och så vidare. Ratinginstituten har egna definitioner och beräkningsgrunder av sina klasser varför översättningstabellen inte är exakt. S&P:s rating BBB- och uppåt och motsvarande från de övriga kallas "investment grade".

Bilaga 3 Tillgångsslag

De olika portföljernas kapital får placeras i följande tillgångsslag:

- Likvida medel
 - Med likvida medel avses inlåning utan bindningstid i bank.
- Räntebärande placeringar, används för att hantera kommunens önskade ränterisk. De finansiella riktlinjerna tillåter placering i
 - Svenska räntebärande värdepapper
 - Utländska räntebärande värdepapper

Räntebärande placeringar omfattar även fonder, strukturerade produkter och derivatinstrument där den underliggande tillgången utgörs av räntebärande instrument.

- Aktieplaceringar, används för att hantera kommunens önskade aktierisk. De finansiella riktlinjerna tillåter placering i
 - Svenska aktier
 - Utländska aktier

Aktieplaceringar omfattar även fonder, strukturerade produkter och derivatinstrument där den underliggande tillgången utgörs av aktier, derivat som bär aktierisk eller ett erkänt aktieindex.

- Alternativa investeringar är sådana placeringar som inte definitionsmässigt kan placeras i ovanstående tillgångsslag, och används för att ge en bättre diversifiering av olika marknadsrisker i kommunens tillgångar. Exempel på alternativa tillgångar är fastigheter, råvaror och hedgefonder. Alternativa placeringar omfattar även strukturerade produkter och derivatinstrument där den underliggande tillgången utgörs av alternativa placeringar.